Poštnina plačana v gotovini.

Leto XV., štev. 232 — Ljubljana, torek 9. oktobra 1934 — Cena 2.— Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

V strahu za prestiž

Tri velike probleme je imela pred seboj hitlerjevska vnanja politika, ko je pričela njena era, tri velike težnje, ki so vse pomenile radikalizacijo, izhajajoč iz stremljenja po restavraciji nacionalne časti in ponosa. Prva je bila enakopravnost, ki naj bi se pokazala pred vsem glede oboroževanja, odnosno razorožitve; bodisi v enem kot drugem se je zahtevala ravnopravnost. Ta teza je dovedla Nemčijo do tega, da je izstopila iz Društva narodov. Druga težnja je bila posvečena razširjenju nemške oblasti na račun drugih narodov. Ta imperialistična stremljenja so se doslej najmanj uveljavljala v konkretnem, kakor je povsem prirodno, zakaj današnja doba je jako neprikladna za take eksperimente. Samo mimogrede se je porabila prilika, da se narahlo označijo nemške želje po povratku kolonij, pa se je brž ta programatična točka odložila za boljše čase. Berlin se namreč s precejšnjo doslednostjo čuva in ogiba vsega, kar bi moglo Nemčijo resneje spraviti v konflikt z Veliko Britanijo. Napravila pa je nemška diplomacija drugo nerodnost takrat, ko je na skrajno neutemeljen način priglasila svoje imperialistične težnje napram Ukrajini, sestavnemu delu Rusije. O tej veliki pogreški, ki se je že precej pozabila, ki pa bo o njej prav gotovo še ponovno potrebno govoriti, čuti že danes posledice domala vsa Evropa, ko vidi, kako se vrača Rusija v področje aktivne evropske politike.

Tretje področje vnanje politične nemške aktivnosti je bilo najkonkretnejše. Pomenilo je stremljenje, kako razširiti nemške meje tamkaj, kjer bivajo izven države nemški sorojaki. Prav za prav ni šlo povsod za to, da bi neposredno hoteli razširiti Nemčijo, marveč le, da bi pripravljali pot revizionizmu, ki naj bi polagoma, ob ugodni priliki, premaknil državne meje, kjer so jih mirovne pogodbe začrtale tako, da Berlinu niso povšeči.

Značilno je, da tudi na tem področju hitlerjevska diplomacija ne beleži nič več uspehov nego ji gre še mnogo slabše. Vse poprejšnje nemške vlade so naglašale, da se ne morejo in ne marajo sprijazniti z mejo napram Poljski. Hitlerjevski Berlin je sklenil z Varšavo premirje ali sporazum za deset let in dosegel s tem gotovo nezaželeno posledico, da se odslej o tako imenovanem poljskem koridorju manj govori in piše nego kdajkoli poprej. Nasprotniki hitlerizma pa opozarjajo, da Poljska zaradi sporazuma ni spremenila svojega razmerja do nemške manjšine, marveč nasprotno, da porablja sedanje zatišje, da njene pozicije čim bolj oslabi, računajoč s tem, da ji je sedaj pričakovati čim manj težav z onstran meje.

Enako interesantna je stvar z nemško manjšino v Litvi. Tamkaj so v klajpedskem ali memelskem ozemlju ostali Nemci, ki jim ščitijo pozicijo močne avtonomne pravice. Položaj je bil za Litvo tem bolj kočljiv, ker je v deželici polovica prebivalcev, ki so po jeziku in rodu Litovci, ki pa jih je germanizacija napravila za hude nemškutarje. Ta nemška propaganda se je tu z uspehom trudila, da bi teh Litovcev ne dosegla narodna probuja. In tako se je godilo, da so se, dasi v osvobojeni Litvi, ti litovski sorojaki še nadalje germanizirali. — Prav zadnje mesece pa so litovske oblasti izrabile priliko, ko so nemški emisarji le preočitno delali hitlerjevsko propagando, da so udarile po poglavitnih nemških postojankah v deželi, to je, da so izgnale one uradnike, učitelje itd., ki so bili nemškega državljanstva, pa so zlorabljali svoje pozicije za rovanje zoper litovsko državo. Da je Nemčija še v ženevi, bi bilo za Litvo prav gotovo preopasno, lotiti se tako težkih problemov. Sedaj pa se jih je lotila in pričakovati je, da bo hitlerizem tudi tu povzročil poslabšanje pozicije nemške manjšine.

Kako je napram Avstriji hitlerjevska politika dovedla do očitnih neuspehov, ni treba posebej naglašati. Da ji tu ne bo preostalo drugega kot likvidacijo prizadevanj po priključitvi, postaja čim dalje bolj gotovo.

In zadnji čas se kažejo v naraščajoči meri nevarnosti v Posaarju. Posaarje je prestižna zadeva za hitlerjevsko Nemčijo v najvišji stopnji. Zakaj danes je gospodujoča teza, da se izraža v hitlerizmu volja celotnega nemškega naroda. Glasovanja v državi so izkazala okrog 90 odstotkov razpoloženja za Hitlerja. Toda to je mogoče samo pod pritiskom oblasti, se glasi ugovor od vseh strani. V Posaarju naj se izkaže, ali je nemško prebivalstvo res tako skoro enoglasno za hitlerizem. Zakaj dežela je domala povsem nemška; ona peščica francoskega prebivalstva ne prihaja prav za prav do veljave pri tem. Ako bi se tedaj Posaarje izreklo zoper Nemčijo, bi smel svet sklepati, da je tudi onstran meje, v rajhu tako in da bi se ljudstvo izreklo zoper sedanji režim, samo ako bi moglo. Prestiž režima, ne le države, je tedaj tu na tehtnici in ne smemo si zakrivati oči pred gotovostjo, da bo hitlerjevski aparat porabil sleherno sredstvo, da se izogne neuspehu, ki bi bil zanj še mnogo večji poraz v moralnem smislu, nego so bile ponesrečene afere z Avstrijo. Prav razvoj v zadnji dobi pa kaže, da se šanse za hitlerjevsko zmago v Posaarju niso izboljšale in čim dalje bolj se ojačuje tabor onih, ki si hočejo z ohranitvijo statusa quo ohraniti sedanje stanje ter se s tem očuvati pred hitlerjevskim režimom. In že so pričele prodirati v javnost prve vesti, da išče Berlin uspeha po ovinkih, po diplomatskih pogajanjih, ki naj bi izvršila funkcijo ljudskega glasovanja.

Računati moramo, da bo mala deželica ob Saari v prihodnjih tednih in mesecih še bolj nego dosedaj v ospredju evropskega zanimanja, da se bodo ob njej še bolj napela poglavitna evropska nasprotstva. Ob njej bo morala skozi največjo in najtežjo preizkušnjo prava sila nemškega hitlerizma; od tega, kako jo bo prestala, zavisi zelo mnogo, pred vsem pa bilanca nove nemške vnanje politike, postavka edinega njenega sektorja, v katerem radikalizacija ni že doslej pomenila škode in neuspeha.

RDEČA REVOLUCIJA V ŠPANIJI SE JE PONESREČILA NA VSEJ ČRTI

Lerrouxova vlada gospodar položaja tudi v Kataloniji — Poraženi komunisti in socialisti vodijo sedaj le še guerila-vojno

Madrid, 8. oktobra. g. Včeraj popoldne so se v raznih okrajih Madrida znova razvneli boji med vojaštvom in stavkujočimi, vendar pa se je vojaštvu kmalu posrečilo zatreti te poizkuse upora. Skupina upornikov je zavzela vojašnico Delecias, ki pa so jo vojaki zopet priborili z ognjem iz topov. Pri tem je bilo ubitih mnogo ljudi, med njimi tudi neka ženska.

Krvavi boji so se razvili tudi za madridski železniški postaji Atocho in Penuelas, kjer so uporniki obstreljevali iz strojnic vse prihajajoče vlake. Tudi na Puerti del Sol, glavnem madridskem trgu, je prišlo do živahnega streljanja. V bojih je bilo povsod mnogo smrtnih žrtev, katerih število pa za sedaj še ni točno znano. Kakor trdijo, je bilo pri včerajšnjih bojih v Madridu ubitih najmanj 30 ljudi.

Po kratkem premoru so se

ponoči boji ponovili.

Od poslovnega mestnega dela v Gran Vii so se boji raztegnili tudi na sosedne ulice in mestni del Castellana. Uporniki so med drugim napadli poslopje ameriške telefonske družbe, kjer pa sta jih sprejela policija in vojaštvo z ognjem iz strojnic in so se morali končno po krvavih izgubah umakniti. Na obeh straneh so streljali tudi s streh in so bile na nekaterih poslopjih postavljene tudi strojnice. Med bojem se je čulo več močnih eksplozij, najbrže bomb. Po vseh ulicah patrolirajo do zob oboroženi vojaški oddelki.

Vlada je odstavila občinski svet

v Madridu ter imenovala na njegovo mesto odbor 10 uglednejših meščanov.

Mnoga javna poslopja, predvsem pa palača notranjega ministrstva, imajo na mnogih mestih sledove strelov. V poslopje notranjega ministrstva so prodrle krogle upornikov, ki so bili oboroženi tudi s strojnicami, celo v sejno dvorano vlade, kjer je bila stalno zbrana.

Lerrouxova vlada izjavlja, da obvladuje povsod položaj kljub neprestanim posameznim poizkusom upora. Vsi uradniki in državni uslužbenci v Madridu so bili pozvani, da morajo najkasneje davi zopet priti v službo, ker bodo drugače odpuščeni in bodo izgubili pravico do pokojnine.

Poveljnik mesta Madrida je objavil proglas, v katerem opozarja tudi prebivalstvo, naj izprazni vse strehe in balkone in naj se nihče ne pokaže na njih, ker bo vojaštvo streljalo na vsakogar, ki bi ga opazilo. Vratarji velikih trgovskih tvrdk so dobili nalog, naj vse stranke preiščejo, ali morda ne skrivajo orožja.

Satistika žrtev

upora doslej še ni sestavljena, vendar pa računajo, da je bilo ubitih 350, ranjenih pa najmanj 1500 oseb. Aretiranih je bilo nad 5000 ljudi. Vse bolnice v Madridu so prenapolnjene z ranjenci. Izgube vladnih čet in nacionalne garde so zelo velike.

Notranji minister o položaju

Madrid, 8. oktobra. č. Snoči okrog 23. je notranji minister poročal po radiju o položaju. Spočetka je tolmačil odredbe španske vlade v svrho vzpostavitve miru in reda v državi, nato pa je sporočil, da vladne čete v vseh glavnih uporniških pokrajinah stalno napredujejo. V več krajih so zasedle tudi že glavne stane vstašev. Povsod so zaplenile velike množine orožja. V Katalonij: vlada popolni mir. Vse važnejše strateške točke so v rokah vladnih čet. Pred Barcelono so se usidrale tri španske vojne ladje s katerih se je izkrcalo več mornariških čet, ki so bile odposlane na pomoč vojski na kopnem. Le sporadično prihajajo še vesti o manjših spopadih med vstaši in vladnimi četami, policijski organi pa neprestano aretirajo socialistične voditelje.

V Madridu je bil davi aretiran predsednik eksekutivnega odbora socialistične stranke De Francesco. V Barceloni so vladne čete zasedle vse vladne zgradbe pa tudi ostala javna poslopja. Na vseh važnejših mestih so bile razpostavljene močne straže. Tudi letališče je bilo močno zastraženo. Kakor v Madridu so bili tudi v Barceloni imenovani komisarji, ki bodo vodili vse posle do končne likvidacije upora.

Ovacije Lerrouxu

Madrid, 8. oktobra. AA. Ukrepe, ki jih je izdala vlada, da potlači revolucijonarno gibanje, je ljudstvo povsod sprejelo z velikim navdušenjem. To se je videlo danes, ko so desettisoči priredili navdušene ovacije predsedniku španske vlade Lerrouxu, ko je zapustil svoje stanovanje in se odpeljal z avtomobilom v notranje ministrstvo. Množice so obkolile njegov avtomobil, tako da je prispel v ministrstvo šele z veliko zakasnitvijo. Množice so napolnile ves prostor na trgu Puerta del Sol in stranske ulice. Ministri, ki so bili na konferenci, so se morali pokazati na balkonu. Prebivalstvo jih je pozdravljalo kot rešitelje Španije. Ko je kasneje predsednik vlade Lerroux odšel v predsedništvo vlade, da poroča državnemu poglavarju o položaju, se je njegov avtomobil komaj preril skozi množice. Vse hiše so okrašene z zastavami. Podobne manifestacije so se vršile tudi v drugih krajih. Tudi vojaške oddelke so meščani pozdravljali z navdušenjem.

Kočljiv položaj izven Madrida

Madrid, 8. okt. d. Položaj v severni Španiji je še vedno kočljiv. Civilni guverner v Bilbau je sporočil, da je prišlo v severnošpanskih rudniških revirjih ponoči do mnogih hudih spopadov, v katerih je bilo večje število ljudi ubitih.

Tudi v Asturiji se je revolucionarjem posrečilo zopet zavzeti industrijsko mesto Mieres, kjer so uporniki, po večini rudarji, proglasili komunistično republiko. Vlada je poslala v Mieres 3000 vojakov, da vzpostavijo red.

Socialistični stavki so se sedaj pridružili še anarho-sindikalisti. Dva sindikata sta razglasila stavko v Malagi in v Granadi. V San-Sebastianu je stavka tako rekoč popolna, popoldne pa je izbruhnila splošna stavka tudi v Sevilli. Iz vseh teh krajev poročajo o streljanju. Smrtnih žrtev v teh krajih in v Logronu je doslej že 10, mnogo pa jih je ranjenih. Policija je veliko ljudi aretirala, največ v Sevilli, okoli 130.

V Logronu so revolucionarji zažgali mestno hišo in cerkev, policija pa jih je po hudem boju razgnala.

Vse kaže, da nastopajo revolucionarji postopno v etapah in da netijo gverilo.

Poraz separatistov v Barceloni

Ponesrečena proglasitev samostojne katalonske republike — Voditelji separatističnega prevrata prijeti

Barcelona, 8. oktobra. d. O krvavih dogodkih zadnjih dni v glavnem mestu Katalonije so znane naslednje podrobnosti:

Predsednik avtonomne katalonske vlade Companys je v soboto zvečer med velikanskim navdušenjem množice proglasil na glavnem trgu Barcelone svobodno katalonsko republiko ter izjavil v proglasu katalonskemu prebivalstvu, da je nova republikanska vlada prekinila vse zveze s sedanjo osrednjo vlado v Madridu. Obenem je napovedal, da bo vodstvo katalonske republike prevzel bivši ministrski predsednik Azana.

Ko je nato vlada proglasila nad mestom obsedno stanje in po radiu pozvala revolucionarne organizacije, naj odložе orožje in čakajo na nadaljnja povelja, je posegel v razvoj dogodkov poveljnik rednih vojaških čet general Batet, ki je poslal vojaštvo pred vladno palačo in jo pustil obstreljevati.

Da bi preprečil nadaljnje prelivanje krvi, je general po eni uri započel z novo vlado pogajanja. Katalonska vlada je zahtevala od njega, naj se ji takoj podredi. General si je izgovoril eno uro pomisleka, vendar pa ni počakal na potek tega časa in je pričel znova obstreljevati vladno palačo, ker je medtem dobil od osrednje vlade v Madridu nova navodila. Ministrski predsednik Lerroux je namreč zahteval, naj upor za vsako ceno zatre. General Batet je nato postavil predsedniku Companysu ultimat, da se mora vdati v 10 minutah, ker bi drugače zavzel vladno poslopje z naskokom. Ker Companys tej zahtevi ni ugodil, se je pričelo v 10 minutah novo obstreljevanje. **Boji so trajali še do zgodnjih jutranjih ur, ko je Companys spoznal, da bi bil vsak nadaljnji odpor nemogoč, nakar se je vdal.**

Vojaštvo je obstreljevalo tudi brezžično postajo, ker je Companys neprestano pozival po njej prebivalstvo k odporu, in jo je popolnoma uničilo.

Ministrski predsednik Lerroux je odredil, naj se Companys izroči ustavnemu sodišču in ne vojnemu. Razen Companysa so bili aretirani tudi vsi člani katalonske vlade, barcelonski župan in ves občinski svet, Azane pa niso mogli več prijeti, ker je pobegnil.

General Batet, ki je v Barceloni aretiral katalonsko vlado, je moral poslati vojaštvo tudi v Gerono, kjer se je uprl polk vojakov, ki so ustrelili 5 oficirjev, med njimi nekega generala. Sedaj je tudi Gerona že v oblasti redne vojske.

Za novega predsednika katalonske vlade je bil imenovan Arenas.

V Barceloni obratujejo prometna sredstva od davi skoraj normalno in stavkajo samo še šoferji avtotaksijev. Med množicami ljudi se opažajo vojaške patrulje s puškami, pripravljenimi na strel. **Okoli poldneva je prišlo sredi mesta do hudega streljanja. Med množico je nastala panika in v hipu je bil ves prostor prazen. Ob tej priliki je zopet več ranjencev obležalo na cesti.** Vojaštvo je postavilo na več krajih strojnice in okoli 13. je bilo spet vse mirno.

Iz katalonske province ni posebno vznemirljivih vesti, toda nekateri kraji so še vedno v rdeči oblasti. Vlada posveča slej ko prej glavno pažnjo Barceloni, kjer pa ima vrhovni vojaški poveljnik oblast krepko v rokah in je bilo že imenovano posebno sodišče, pred katerim se bodo morali zagovarjati glavni voditelji upora. Dosedanji predsednik katalonske vlade Companys se nahaja na križarki, ki je vkrcana v pristanišču. Na isti ladji je tudi barcelonski župan in več drugih voditeljev upora. Bivši katalonski notranji minister Dancas je pobegnil. Companys in župan Barcelone sta izjavila, da sprejemata vso odgovornost za dogodke v Barceloni nase. V bojih v Barceloni je bilo baje ubitih 60, ranjenih pa do 200 ljudi.

Lerrouxeva vlada v premoči

Madrid, 8. oktobra. w. Vlada je sklenila nastopiti proti voditeljem revolucionarcev z vso strogostjo. Ministrski predsednik Lerroux je izjavil, da bo vlada predložila parlamentu v odobritev zakon o ponovni uvedbi smrtne kazni. Pravosodni minister je novinarjem izjavil, da bo vodja katalonskih revolucijonarjev Companys, ki ga imajo sedaj na vojni ladji »Uruguee«, postavljen pred vojno sodišče in obsojen na smrt.

Vlada smatra, da je povsod gospodarica položaja. V ostalem je gotova zmage in je v Madridu samem že vse ukrenila, da bi zabrisala vse sledove zadnjih krvavih dni.

Vlada se bo jutri predstavila parlamentu in pričakuje zanesljivo zmago, ker bo nastopila kot zaščitnica enotnosti Španije in je s spretno propagando po radiju v zadnjih 24 urah zelo dobro izkoristila položaj zase. Položaj v Asturiji in Galiciji je še nejasen. Upori so tudi tamkaj v glavnem zadušeni, toda ponekod vendar še ni popolnega miru.

Ukrepi portugalske vlade

Lizbona, 8. oktobra w. Zaradi dogodkov v Španiji je portugalska vlada sklenila, da bo z največjo pozornostjo spremljala dogodke onstran meje in storila vse potrebno za varnost Portugalske. Zaradi prevratnih poizkusov na Portugalskem se tudi tamkaj pripravljajo ukrepi, ki bodo povsod po državi zagotovili mir in red.

Na poti proti Marseillu

Francosko sredozemsko vojno brodovje je že odšlo „Dubrovniku“ nasproti, ki prispe danes v Marseille

Beograd, 8. oktobra. p. Po vesteh iz Marseillea se tam zaključujejo velike priprave za slovesen sprejem jugoslovenske kraljevske dvojice in njunega spremstva. Čeprav se bosta kralj Aleksander in kraljica Marija mudila v Marseilleu le nekaj ur, ju bodo sprejeli na način, kakor doslej še nobenega odličnega gosta. Predsednik marseilleske občine je danes izdal proglas na prebivalstvo, v katerem ga obvešča o prihodu kraljevskih gostov ter poudarja pomen in značaj poseta za Francijo ter njeno prijateljstvo napram Jugoslaviji. Predsednik občine je pozval vse prebivalstvo, naj s svojim sodelovanjem pri sprejemu izrazi globoka čuvstva francoskega prijateljstva napram jugoslovenskima suverenoma.

Že danes je bil Marseille okrašen. Z vseh hiš plapolajo francoske in ponekod tudi jugoslovenske zastave. V pristanišču na Belgijskem pomolu, kjer bo pristala jugoslovenska vojna ladja »Dubrovnik«, so vse zgradbe v zastavah in zelenju. Na pomolu so postavili velik slavolok, okrašen z zelenjem ter z jugoslovenskimi in francoskimi trobojnicami.

Francosko sredozemsko vojno brodovje je danes odplulo naproti kraljevskemu vojnemu brodu »Dubrovniku«, ki ga bo sprejelo zelo svečano. Francoske vojne ladje bodo oddale 101 častni strel v pozdrav jugoslovenskemu suverenu. Z »Dubrovnika« bodo odgovorili s častno salvo. Francosko vojno brodovje bo nato prevzelo brod »Dubrovnik« v svoje varstvo in ga bo spremljalo do Marseillea.

Spored sprejema

Marseille, 8. oktobra. AA. Tu vlada ogromno zanimanje za prihod Nj. Vel. kralja Aleksandra. V mestu je že mnogo predstavnikov francoskih listov, med njimi posebni poročevalci agencije Havas, »Petit Parisiena«, »Journala« »Figara« in drugih. Prisotni so že tudi zastopniki svetovnih listov. Posebno močno so zastopani angleški in ameriški ilustrirani listi.

Nj. Vel. kralju Aleksandru pripravljajo veličasten sprejem. Po končno določenem sporedu se bo jugoslovenski vladar izkrcal v torek na Belgijskem pomolu v starem pristanišču, kjer bo kralja sprejelo posebno odposlanništvo, ki prispe v Marseille jutri s pariškim brzim vlakom. V odposlanstvu bodo francoski zunanji minister Louis Barthou, član vrhovnega vojaškega sveta general Georges,, podadmiral Dadal, podadmiral Joubert, član vojaške pisarne predsednika republike podpolkovnik Bellefont, general Lamble in tajnik poslaništva De Segan, jugoslovenski poslanik v Parizu dr. Miroslav Spalajković, maršal dvora Dimitrijević, tajnik poslaništva Miljutin Mirković, šef kabineta zunanjega ministra Jevtića Branislav Marković in podšef protokola v francoskem zunanjem ministrstvu Loseilles.

Pri prihodu bo Nj. Vel. kralja pozdravil kot delegat odbora za francosko-jugoslovensko prijateljstvo, ki mu predseduje Herriot, general Lamiable. Po pozdravu s prisotnimi zastopniki civilnih in vojaških oblasti se bo Nj. Vel. kralj v spremstvu svoje suite in uradnih zastopnikov francoskih oblastev odpeljal z avtomobilom, pred katerim bo jezdil oddelek konjenice, k spomeniku bojevnikov vzhodne fronte, kjer bo položil venec. Odtod se bo Nj. Vel. kralj s svojim spremstvom in z drugimi uglednimi osebnostmi napotil po ulici Corniche in po ulici Praga v marseillsko prefekturo, kjer ostane do odhoda na postaji, odkoder bo nadaljeval pot v Pariz.

Francoski mornariški minister Pietri se odpelje s posebno vojno ladjo »Dubrovniku« nasproti.

Spomenik kralju Petru

Pariz, 8. oktobra AA. Osnutek za spomenik pokojnemu kralju Petru I., ki ga je izdelal znani francoski kipar Maxime Real del Sarte, je bil danes razstavljen. Umetnik je povabil za popoldne zastopnike najvišjih pariških krogov, da si ga ogledajo. Umetniške manifestacije, ki je tudi velikega političnega pomena, se je udeležil tudi vojvoda jugoslovenske vojske maršal Franchet d'Esperey in mnogo predstavnikov umetniškega in političnega sveta ter zastopniki organizacije bivših bojevnikov in invalidov.

Havana, 8. oktobra. AA. Davi se je pričela splošna stavka po vsej Kubi. V Havani je eksplodiralo 30 bomb, človeških žrtev pa ni bilo.

Titulescu v Sinaji

Sinaja, 8. oktobra. AA. Titulesca, ki je prispel ob 13.5 semkaj, je pozdravil na postaji šef kabineta predsednika vlade z drugimi osebnostmi. Titulescu je odklonil vsako izjavo pred sestankom s kraljem. Popoldne ob 17.30 ga je kralj Karol sprejel v avdijenci, ki je ob 18.15 še trajala. Pred avdijenco je imel Titulescu sestanek s predsednikom vlade Tatarescom in mu obrazložil razloge svoje ostavke.

Gömbösova potovanja

Budimpešta, 8. oktobra. č. Ministrski predsednik general Gömbös odpotuje v Varšavo 15. oktobra in ostane tamkaj dva dneva. Po vrnitvi na Madžarsko, se bo takoj pripravil za potovanje v Rim, kamor pojde v poslednjem tednu meseca.

Incident v turških vodah

Pariz, 8. oktobra. AA. Incident, ki se je pripetil dvema francoskima torpedovkama pred Smirno, kjer so streljale nanju obrežne baterije, je poravnan v zadovoljstvo obeh strani. Mornariško ministrstvo izjavlja, da francoski admiral v megli ni slišal brzojavne prepovedi dostopa v smirnski zaliv. Ker se je tako na prijateljski način nesporazumljenje uredilo, sta torpedovki nadaljevali svojo vožnjo proti Carigradu.

Komunistični procesi v Bolgariji

Sofija, 8. oktobra. AA. Policija je zaključila preiskavo o veliki komunistični zaroti, ki so jo odkrili v Haškovu in v tamošnjih okoliških vaseh že avgusta meseca. Pri tej priliki so našli tajna skladišča orožja, rdeče zastave in drugo gradivo. Policija je prijela v Haškovu skupno 60 oseb, v zaporu pa jih je pridržala 40. Komuniste bodo izročili z zaplenjenim gradivom vred te dni okrožnemu sodišču, ki jih bo sodilo po zakonu o zaščiti države.

»Poslednja Pošta« poroča, da so v teku zadnjih procesov proti komunistom obsodili pet obtožencev na smrt. Ker so vrhovne sodne instance že potrdile te obsodbe, bodo v kratkem izvršene. Nadalje poroča, da so preiskovalne oblasti pri Sv. Vraču zaključil. preiskavo o komunistični zaroti. Preiskovalni sodnik je obdržal v zaporu 26 oseb, ki jih bo obtožil po zakonu o zaščiti države. Med obtoženci so tudi učitelji in dijaki.

Gaston Doumergue in francoska ustava

Velike pozitivne pridobitve sedanje vlade nacionalne unije — Reforma francoske ustave naj zagotovi vladi večjo stabilnost in avtoriteto

Pariz, 5. oktobra.

Sredi mrzličnega razburjenja in opasnih uličnih izgredov porojena vlada nacionalne unije ni bila — to se danes vidi — samo izhod iz hipne zadrege, provizorij, kateremu je imel po zloveščih prorokbah domačih in inozemskih kvaražugonov biti usojen skorajšen konec. V političnem življenju Francije se je od nastopa sedanje vlade marsikaj spremenilo. Nastale so nove grupacije strank, valovi političnih strasti so butali ob vladni čolnič, toda niso ga potopili, niti niso mogli spremeniti njegovega kurza. Ministrski predsednik Doumergue je ohranil svojo smehljajočo hladnokrvnost tudi v najtežavnejših momentih in je znal ne samo obvladati sankcijo, nego si tudi v polni meri ohraniti zaupanje naroda, ki ga je ob njegovem prihodu pozdravilo kot rešitelja iz parlamentarne in nacionalne krize.

Ko je Doumergue sestavil svojo vlado, so mnogi pričakovali izrednih sprememb. Govorilo se je o razpustu parlamenta, o enostranski državni reformi, nekakem državnem udaru, in ekstremisti obeh kril so že brusili meče za najostrejši odpor. Toda nobenih senzacij ni bilo. Vlada je šla z vso resnostjo na delo, rešila državni proračun in se lotila velikega sanacijskega dela ne da bi se pustila motiti od razburjenih in razburljivih publicističnih kampanij. Večkrat se je situacija v okviru vlade same zaostrila tik do preloma, — treba je samo misliti na spopad Tardieu - Chautemps — ali vedno je zmagala politična rezona in — ne nazadnje — avtoriteta Doumergueove osebnosti.

Vlada nacionalne unije lahko samozavestno kaže na dosežene uspehe, in tudi zunanji svet ji ne more odrekati zaslug, katere si je pridobila za Francijo zlasti na polju zunanje politike. Še nikdar v povojni dobi morda ni bila mednarodna pozicija Francije tako trdna in vodilna, kakor v eri nacionalne unije in njenega zunanjepolitičnega predstavnika Barthouja. Francoski narod je dovolj politično šolan in poln patriotizma, da zna ceniti pozitivne pridobitve zadnje dobe. Zato si ne želi povratka v polpreteklo dobo, in tudi stranke, ki jim sedanje premirje ni po godu, so se morale prilagoditi splošnemu razpoloženju.

Tako so se pripravljala tla za dejanje, katero je javnost od Doumerguea pričakovala že od prvega začetka, ki pa se ga je lotil šele sedaj, — za ustavno reformo. Jesensko zasedanje parlamenta, ki se otvori začetkom novembra, bo stalo brez dvoma v znamenju Doumergueovega predloga, ki ga je te dni javno napovedal po radiju.

O ustavni ali državni reformi se je v zadnjih mesecih v francoski javnosti mnogo govorilo in pisalo. Predlogi so prihajali od leve in desne. Skoro vsi, ki so se oglašali k besedi, pa so bili mnenja, da je izvedba reforme po ustavni poti nemogoča. Splošno se je mislilo na poseg močne roke v sedanje stanje, na udarom, ali celo na državni udar. Vse, ki so pričakovali takih senzacij, je Doumergue brez dvoma razočaral. Izbral si je ustavno pot, in tako je pričakovati, da se še to jesen zbere nacionalna skupščina obstoječa iz poslanske zbornice in senata, v Versaillesu, da glasuje o predlogu, ki ga pripravlja šef vlade.

Načrt, ki ga je Doumergue v splošnih obrisih razglasil v radiju, je znan. Gre pred vsem za ojačenje moči in avtoritete vlade in pred vsem njenega predsednika. Ministrski predsednik naj dobi moč, da se v primeru potrebe obrne na narod in razpusti parlament. Do zdaj je razpust zbornice dopusten samo na zatevo prezidenta republike s pristankom senata. Ker pa je tako soglasje le težko dosegljivo, v praksi predčasen razpust sploh ne prihaja v poštev. Vlada je torej popolnoma v rokah strank, in tako se množijo krize in kabineti se menjajo mnogokrat zaradi sporov, ki bi jih poslanci gotovo ne tirali do skrajnosti, ko bi morali računati z rizikom novih volitev.

Druga važna omejitev poslanskih pravic bi se tikala predlogov k budžetu, ki naj bi bili poslej pridržani vladi. Tudi naj se uzakoni, da se stari budžet avtomatično podaljša, če se novi pravočasno ne izglasuje. Seveda pomenjajo te spremembe precejšnjo omejitev partijske moči, vladi pa zagotavljajo večjo stabilnost in avtoriteto. Zato se ni čuditi, da se skrajna levica že zdaj pripravlja na ljuto borbo, v katero hoče, kakor grozi, zaplesti tudi ulico. Toda še bolj, kakor parlamentarnim omejitvam velja njena bojna napoved Doumergueovi zahtevi po prepovedi uradniških in nameščenskih sindikatov. Ministrski predsednik se dobro zaveda, da bi bila vsaka reforma polovično delo, če bi se prepustila njena izvedba politično opredeljenemu in organiziranemu uradništvu. Njegov cilj je depolitizacija uradništva in uradniška disciplina in pred očmi mu je angleški vzgled, kjer je aktivni ali pasivni odpor državnih uslužbencev proti zakonom in ukrepom države samo ob sebi umevna nemožnost. Če pa vladi uspe, da zasidra prepoved uradniških sindikatov v ustavi, je s tem zlomljena hrbtenica levičarske opozicije. Borba Blumove marksistične fronte proti Doumergueovi reformi je torej v resnici boj za biti ali ne biti.

Pri današnjem položaju seveda ni misliti, da bi v pravdi za novo ustavo zmagala socialistična fronta sama. Ključ do rešitve imajo v rokah pred vsem Herriotovi radikali. Tudi njihova kritika je vehementna in odločitev še zelo negotova. Vendar se zdi, da si bodo radikali zelo premislili, predno prevzamejo nase odgovornost za posledice, ki bi jih izzvalo razbitje nacionalnega premirja in Doumerguev odstop.

Vsekakor je danes še prezgodaj razpravljati o končni usodi napovedane ustavne reforme. Predno nastopi trenutek odločitve, je pričakovati še važnih političnih dogodkov, zlasti kantonalnih volitev, ki utegnejo biti pomembno merilo za mišljenje narodnih množic. Tudi načrt reforme sam še po vsej priliki nima zaključne oblike, tako da je za pogajanja in kompromise pot še vedno prosta.

Toliko pa je menda gotovo, da vprašanje ustave ne bo odstavljeno z dnevnega reda. Spremenjeni čas in njegove potrebe zahtevajo, da se demokracija ojači in dvigne svojo avtoriteto, ako neče propasti. Doumergueov načrt dokazuje da je mogoče to doseči tudi brez fašističnih eksperimentov in brez državnega udara. Preizkušeni patriotizem francoskega naroda in visoka stopnja njegove politične zrelosti pa bosta gotovo našla pravo pot.

★

Volitve pokrajinskih svetov

Pariz, 8. oktobra. AA. Včerajšnje samoupravne volitve ne pomenijo nikake pomembnejše izpremembe v sestavu francoskih okrožnih skupščin. Vse stranke in skupine so v glavnem ohranile svoje postojanke. Za 1518 mandatov, za kolikor je včeraj šlo, je doslej znanih 1500 rezultatov. 1192 kandidatov je definitivno izvoljenih, v 308 primerih pa se bodo vršile ožje volitve. Konservativci so izgubili 5 mandatov, republikanski nacionalisti in skupina Louis Marina so dobili 9 mandatov, narodni demokrati so se okrepili za 5 mandatov, neodvisni radikali so izgubili 7 mandatov, radikalni socialisti in novi socialisti pa dobe po en mandat več.

Listi v splošnem ugotavljajo, da so izidi včerajšnji volitev ugodni za sedanjo vlado strankarskega premirja, čeprav bistveno ne izpreminjajo dosedanjega razmereja v generalnih svetih.

Zdi se, piše »Petit Journal«, da so si volilci vzeli k srcu Doumergueov apel. Tudi »Echo de Paris« beleži izid volitev kot osebni uspeh predsednika vlade in vidi v njem poraz skupne fronte. Tudi »Matin« in »Journal« pišeta, da se pričakovanja socialistov in komunistov niso izpolnila in da so stranke v glavnem ohranile svoje postojanke. Prava bitka je zato še odgodena.

»Almanach Populaire« pa proslavlja zmago, češ, da »smo l. 1918 imeli samo 40.000 glasov, danes jih imamo pa 54.500, za 30 % več«. Komunistična »Humanite« pa pravi: Število svojih glasov smo najmanj podvojili v primeri s prvimi volitvami pred 6 leti, razen tega imamo še lepo upanje pri mnogih ožjih volitvah prihodnjo nedeljo.

Odmev Mussolinijevega govora v Milanu

Mussolinijeva brzojavka predsedniku madžarske vlade Gömbösu

Budimpešta, 8. oktobra. AA. Predsednik italijanske vlade Mussolini je poslal danes predsedniku madžarske vlade Gömbösu brzojavko, v kateri pravi:

Želim vam sporočiti, da se odstavek o miru in pravičnosti v mojem milanskem govoru nanaša na Madžarsko.

Na to brzojavko je predsednik madžarske vlade poslal Mussoliniju zahvalno brzojavko.

Kaj pravijo pariški listi

Pariz, 8. oktobra. AA. Gustave Hervé komentira v listu »Victoire« Mussolinijev govor in pravi med drugim:

Ali smem reči, da se zdi Mussolinijeva zunanja politika kratkovidnejša kakor njegova notranja politika in da se mi njegov revizionizem mirovnih pogodb zdi brez poleta, kakor bi se ustavil sredi pota? Naši stari prijatelji in krvni sorodniki Italijani se nahajajo v istem stanju nervoznosti kakor mi glede Nemčije, toda oni so v takšnem stanju tudi glede na naslednice bivšega habsburškega cesarstva.

Tudi Vladimir d'Ormesson komentira v »Figaru« Mussolinijev govor in se vprašuje, ali je res, kar je Mussolini rekel, da je sedaj poslednjič ponudil Jugoslaviji sporazum. D'Ormesson vprašuje, ali ni to morda šele prvič. Kljub temu je pisec članka zadovoljen, ker je Mussolini poudaril idejo sporazuma. Obenem omenja tudi glasove, po katerih naj bi Barthou izvršil nekakšno arbitražo med Jugoslavijo in Italijo, in prihaja do zaključka, da je ta beseda zelo ponesrečena. Arbiter pomeni sodnika, mi pa nimamo soditi niti Italiji niti Jugoslaviji. V ostalem smo zavezniki in prijatelji Jugoslavije. Bili smo zavezniki in smo ostali prijatelji Italije. Zato smo v zelo ugodnem položaju, da lahko ponudimo v korist evropskega miru svoje usluge za spravo na Jadranu in pomirjenje med dvema sosedoma.

Saint Brix se bavi v »Journalu« z odstavkom Mussolinijevega govora, ki se tiče Jugoslavije, in pravi, da Mussolinijev ostri ton o Jugoslaviji ni preveč primeren, ko gre za tako ponosen narod, kakor je jugoslovenski.

Kaj „Völkischer Beobachter"

Berlin, 8. oktobra. AA. Mussolinijev govor v Milanu so priobčili nemški listi brez komentarja. Govor so prejeli tako pozno, da ga niso mogli komentirati.

Narodno-socialistično glasilo »Völkischer Beobachter« pa je vendar k izvajanjem Mussolinija, v katerih omenja, da je jugoslovensko časopisje pisalo neugodno o Italiji, pristavilo, da so bili napadi jugoslovenskih listov neizbežna posledica hudih izpadov fašističnega časopisja proti Jugoslaviji.

ASPIRIN tablete imajo z ene strani vtisnjen „Bayerjev križ" a z druge strani ime „Aspirin 0.5".

ASPIRIN

Mala tableta z velikim učinkom.

V. z. »Jugofa« k. d., Zagreb.
Oglas je reg. pod S. Br. 12.314 od 25. VI. 1934.

Seja posvetovalnega odbora za telesno vzgojo

Zagreb, 8. oktobra. AA. Ob 10. dopoldne se je začela v banski posvetovalnici seja posvetovalnega odbora ministrstva za telesno vzgojo. Otvoril jo je minister za telesno vzgojo dr. Andjelinović s pozdravom delegatov in članov odbora. Seje so se udeležili: Predsednik odbora prof. Pihler iz Zagreba, podpredsednik general Knežević iz Beograda in člani dr. Žižko Prebeg iz Zagreba, inž. Kosta Petrović iz Subotice, inž. Vukelić iz Beograda, inž. Bloudek iz Ljubljane, Veljko Ugrinić iz Zagreba, Vladimir Janković iz Zagreba, inž. Miodragović iz Beograda, Miroslav Dobrin iz Zagreba, inž. Milosavljević iz Beograda, inž. Desković iz Splita, polkovnik Dragutin Živanović, delegat ministrstva za vojsko in mornarico, načelnik sokolskega saveza Ambrožič iz Ljubljane, delegat prosvetnega ministrstva prof. Stefan, inž. Šmid iz Osijeka, starešina dr. Oto Gavrančić iz Zagreba, podpolkovnik Mio Desović iz zemunske konjeniške šole, Ivan Kovač iz Beograda in urednik Hrvoje Macanović iz Zagreba. Na seji sta bila tudi uradnika ministrstva za telesno vzgojo Krejčik in Batić.

Po ministrovem pozdravnem nagovoru se je začela razprava o zapisniku prve seje, ki je bila pred dvema mesecema v Beogradu. Nato so začeli zasedati prvi pododbori, ki jih je šest, da prouče predložena jim vprašanja. Popoldne so pododbori podali svoja poročila in sprejeli sklepe.

Iz uprave gasilske zveze

Zagreb, 8. oktobra. AA. V Mestnem domu je bila danes seja zvezne uprave gasilske zveze kraljevine Jugoslavije, ki je razpravljala o uredbi glede 6 odst. prispevka ter predpisih za kroj nadzorni odbor in njegovo konstituiranje ter za pohvalna priznanja in odlikovanja.

Nekaj časa je debati o gasilskem fondu prisostvoval tudi minister za telesno vzgojo dr. Andjelinović, ki je po izčrpni utemeljitvi zveznega starešine Andraševića podal svoje mnenje glede na to vprašanje, zelo važno za napredek in obstoj gasilskih organizacij. Ker je stanje organizacij zelo težko, so člani zvezne uprave in zastopniki skoraj vseh banovinskih zajednic (razen članov zvezne uprave dravske banovine in starešine gasilske zajednice savske banovine) glasovali za kompromisni predlog v tem vprašanju.

Na popoldanski seji so sprejeli v končni redakciji predpis o kroju. Sprejeli so tudi predpis o nadzornem odboru, ki se je že konstituiral. Za predsednika je bil izvoljen Gjorgje Cvejanov, starešina somborske župe in somborski župan, za tajnika pa mestni inženjer s Sušaka in predsednik sušaške čete inž. Zlatko Prikril. Odobrili so tudi predloženi predpis o izdajanju pohvalnih priznanj in odlikovanj.

Po razpravi o upravi in blagajniškem poslovanju zvezne pisarne od zadnje seje so sprejeli predpis o enotni odškodnini potnih in prevoznih stroškov funkcionarjev in nameščencev gasilskih zajednic.

Generalni nadzornik je predložil polletno poročilo gasilskih zajednic iz vse kraljevine. Iz poročila se vidi da so vse gasilske enote v zelo hudem položaju ravno zaradi gmotnih sredstev, vendar pa se že opaža blagodejni vpliv gasilskega zakona, ker je po njegovem uveljavljenju že začela živahneje učinkovati privatna iniciativa pri ustanavljanju novih čet.

Predloženi predpisi o nadzorstvu v gasilskih ustanovah in referati o poenotenju orodja se morajo predložiti tehniškemu svetu gasilske zveze.

Na seji so vzeli na znanje referat o izrednih navodilih za preprečevanje ognja. V zvezi s sklepom o zavarovanju materijalnih sredstev so sklenili, da se bo 15. t. m. vršil v Zagrebu gasilski inspektorski tečaj.

Angleži kupujejo naše rudnike

Sarajevo, 8. oktobra. n. Neka angleška finačna skupina se je pričela v poslednjih dneh zanimati za rudnika pirita in limonita v Babovićih in pod Kozogradom pri Fojnici. Angleški strokovnjaki so preiskali oba rudnika, ki sta bila od l. 1919. opuščena. V kozograjskem rudniku so prekopali stari rov v dolžini 300 m, da so prodrli do glavne žile, v bakoviškem rudniku pa je doslej prekopanih 950 m rova in bo treba še prekopati okrog 300 m, da prodro do glavne žile. Vsa dela vodita ravnatelj Dawson in inž. Ledbridge. Angleži bodo bržkone kupili oba rudnika.

Rudnika sta bila pred vojno last nekega madžarskega podjetja. V njih so kopali rudo do l. 1919. Tedaj sta bila sekvestrirana, po razsodbi haaškega mednarodnega razsodišča pa je morala naša država plačati zanju 5 milijonov dolarjev odškodnine.

Iz zdravstvene službe

Beograd, 8. oktobra p. Upokojen je načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje pri banovinski upravi v Ljubljani dr. Fran Doljšak. — Imenovan je za uradniškega pripravnika-zdravnika na zavodu za radijsko zdravljenje v Zagrebu dr. Adrijan Selestrini.

Ustavna borba v Grčiji

Brezuspešna prizadevanja predsednika republike za pomirjenje med strankami — Pred razpustom parlamenta in razpisom volitev

Atene, 8. oktobra. d. Predsednik republike Zaimis si je zadnja dva dneva mnogo prizadeval, da bi dosegel sporazum med političnimi strankami. Danes je imel razgovore z zastopniki liberalne stranke, ki jih je pozval, naj bi mu obrazložili svoje stališče glede na navodila, prejeta od Venizelosa.

Predsednik ministrskega sveta Tsaldaris je danes posetil predsednika republike Zaimisa ter je zahteval od njega, naj podpiše novi volilni zakon. Po vesteh iz poučenega vira se pričakuje razpust parlamenta v sredo. Odlok o razpisu novih volitev bo objavljen v četrtek, volitve pa bodo določene za 11. november, dočim bi se novi parlament sestal 19. novembra.

Vladni krogi izjavljajo, da bo šlo pri novih volitvah za izvolitev revizionistične Narodne skupščine z nalogo, da ukine senat.

Predsednik vlade Tsaldaris se je zastopnikom tiska izrazil zelo pesimistično o uspehu posredovanja Zaimisa med opozicijo in vlado in je ob tej priliki tudi potrdil, da bo vlada izvedla volitve. Tsaldaris je tudi dodal, da bo novi volilni zakon še nocoj objavljen, kakor hitro ga bo podpisal predsednik republike Zaimis. V pričakovanju vladnih ukrepov so vojaške oblasti in policija v polni pripravljenosti. Policija je ojačena z orožništvom ter oborožena tudi s strojnicami. Vojaštvo in vojno brodovje sta v celoti pripravljena, doslej se pa red in mir še nikjer nista kršila.

Venizelos, ki se sedaj mudi na Kreti, je novinarjem izjavil:

Glasovanje v parlamentu, s katerim so razkosali volilne okraje, je v resnici nedonošeno dete, ker so ta zakon diktirali golj strankarski interesi. Čeprav je senat zavrnil zakonski načrt, ga je poslanska zbornica izglasovala. Volilno vprašanje potemtakem ni bilo urejeno tako, kakor zahteva ustava. Vlada ni upoštevala stališča, ki ga je zavzel senat. Zato pomeni legalizacija tega zakonskega načrta, da je vlada prekoračila zakonski okvir. Ko se je pričela razprava o tem vprašanju, je Nacionalni blok opozoril predsednika Zaimisa na čl. 75. ustave, po katerem ima predsednik republike šele po dveh mesecih podpisati in odobriti tak zakon. Prav tako je Nacionalni blok opozoril Zaimisa na člen 3. ustave, po katerem vršita senat in poslanska zbornica skupno zakonodajno oblast v državi. Kako je mogel predsednik republike spričo tega podpisati in objaviti zakon, ki ga senat ni sprejel. Kako ga je mogel podpisati in izdati že 15 dni potem, ko je bil izglasovan, čeprav določa čl. 75. ustave, da bi ga moral podpisati in izdati šele po dveh mesecih. Predsednik republike je s tem kršil ustavo, o njegovi krivdi pa bo sodilo posebno sodišče senata.

Nacionalni blok je zaradi tega sklenil, da ne bo več volil Zaimisa za predsednika republike. Zaimis je storil vse to pred 14. oktobrom, ker ni bil gotov, da bo ponovno izvoljen za predsednika. Takšno zadržanje predsednika republike bi lahko izzvalo državljansko vojno, kajti grški narod, ki čuva grško ustavo, se bo znal braniti tudi proti predsedniku republike, ki je prelomil svojo prisego.

Naša letalska delegacija v Pragi

Praga, 8. oktobra. AA. Danes je poveljnik jugoslovenskega letalstva general Nedić v spremstvu treh višjih oficirjev položil venec na grob češkoslovaškega Neznanega junaka. Svečanemu činu je prisostvoval poslanik kraljevine Jugoslavije dr. Grisogono. Razen teh je bilo prisotnih več češkoslovaških generalov in poveljnik češkoslovaških letalskih polkov. Poleg groba Neznanega junaka je bila postavljena častna četa z godbo.

V občinski palači, na katero so razobesili zastavo kraljevine Jugoslavije in zastavo češkoslovaške republike, je primator mesta dr. Karel Baxa priredil svečan sprejem v čast jugoslovenskih gostov. Množica pred občinsko palačo je jugoslovenske goste navdušeno pozdravljala.

Bivši bojevniki dijaki na solunski fronti

Skoplje, 8. oktobra. p. Po velikih spominskih slavnostih v Skoplju so se včeraj bivši dijaki-bojevniki ob 23.30 odpeljali s posebnim vlakom v Grčijo, da posetijo nekdanja bojišča na solunski fronti. S posebnim vlakom, ki jim ga je dala brezplačno na razpolago grška vlada, se bodo nato odpeljali v Atene. Tu se bodo vkrcali na naš parnik »Kraljica Marija«, ki jih popelje na otoka Krf in Vido, kjer se bodo poklonili padlim soborcem, pokopanim na tamkajšnjih pokopališčih.

Spremembe v sodniški službi

Beograd, 8. oktobra. Z ukazom Nj. Vel. kralja so imenovani: za starešino sreskega sodišča v Marenbergu Fran Zörer, sodnik sreskega sodišča v Slovenski Bistrici; za starešino sreskega sodišča v Cerknici dr. Josip Sfiligoj, sodnik sreskega sodišča v Litiji; za starešino sreskega sodišča v Mariboru Julij Kuder, sodnik okrožnega sodišča v Mariboru; za starešino sreskega sodišča v Škofji Loki Fran Ustar, sodnik sreskega sodišča v Laškem; za starešino sreskega sodišča v Kamniku Josip Grum, sodnik sreskega sodišča v Kamniku; za sodnika sreskega sodišča v Mariboru Mirko Rebula, sodnik sreskega sodišča v Ercegnovem; — za sodnika sreskega sodnika v Laškem dr. Leo Pompe, pristav pri okrožnem sodišču v Ljubljani; za sodnika sreskega sodišča v Slovenski Bistrici dr. Teodor Tominšek, pristav pri apelacijskem sodišču v Ljubljani; za sodnika sreskega sodišča v Črnomlju Josip Rezelj, pristav okrožnega sodišča v Novem mestu; za sodnika sreskega sodišča v Gornjem gradu Viktor Prohinar, pristav okrožnega sodišča v Ljubljani; za sodnika sreskega sodišča v Murski Soboti dr. Bogdan Merhar, pristav sreskega sodišča na Vrhniki; za sodnika sreskega sodišča v Marenbergu Ivan Picek, pristav sreskega sodišča v Novem mestu; za sodnika sreskega sodišča v Slovenjgradcu Alojz Šmid, pristav okrožnega sodišča v Celju; za sodnika sreskega sodišča v Celju dr. Alojz Finžgar, pristav okrožnega sodišča v Celju; — premeščeni so po prošnji: starešina sreskega sodišča v Marenbergu Alfonz Cepuder za starešino v Ribnico; sodnik sreskega sodišča v Slovenjgradcu Milan Tominec v Ljubljano; sodnik sreskega sodišča v Marenbergu dr Mirko Kejžar v Maribor; sodnik sreskega sodišča v Gornjem gradu Marin Pavlovič v Litijo; sodnik sreskega sodišča v Črnomlju Josip Tome v Kamnik. — Za sodnika okrožnega sodišča v Mariboru sta imenovana dr. Alojz Lešnik, starešina sreskega sodišča v Mariboru, in dr. Tomo Turato, starešina sreskega sodišča v Litiji; za starešino sreskega sodišča v Litiji pa starešina sreskega sodišča v Kamniku Ivan Hutter.

Kongres šumarskih zvaničnikov

Banjaluka, 8. oktobra n. V prisotnosti 400 delegatov se je vršil tu redni letni kongres šumarskih zvaničnikov iz vse države. Na kongresu je bila izvoljena nova uprava s Svetozarjem Barbičem kot predsednikom.

Mednarodna železniška konferenca

Dubrovnik, 8. oktobra n. Ob 10. dopoldne se je v Oficirskem domu pričela mednarodna železniška konferenca. Na konferenci se je zbralo 250 delegatov iz 29 držav. Ves dan so takoj po otvoritvi zasedali poedini odbori, ki so razpravljali o voznih redih in tarifah.

Kralj Karol o sodelovanju cerkva v Rumuniji

Bukarešta, 8. oktobra. AA. Kralj Karol je imel na banketu ob zaključku kongresa združene transilvanske cerkve govor, v katerem je med drugim dejal:

»Nekaj večnega je globoko verovanje v veroizpoved, ki si jo človek svobodno izbere. Čeprav sem po rojstvu pravoslavne vere, sem vendar suveren države, kjer prebivajo državljani tudi drugih veroizpovedi. Odločen sem, in vsi smejo računati z mojo podporo, da bom z isto lojalnostjo in isto ljubeznijo pomagal vsem, ki ostanejo zvesti svoji cerkvi!

Govor kralja Karola so prisotni viharno pozdravljali, zlasti odstavke, v katerih je naglašal sodelovanje narodnih cerkev v Transilvaniji, ortodoksne in uniatske, za razvoj nacionalne ideje. Prav tako viharno so pozdravili konec kraljevega govora, kjer je naglasil, da obleka ne dela duhovnika in da mora vsak duhovnik imeti rumunsko dušo.

Kralj Karol je apeliral tudi na državljane, ki niso krščanske vere, in jih pozval, naj se z drugimi vred bore za ohranitev obnovljene in zedinjene Rumunije. Ves govor kralja Karola so zborovalci navdušeno pozdravljali.

Zaključitev kongresa slovanskih lekarnarjev

Split, 8. oktobra. n. Tu je bil danes zaključen kongres slovanske federacije lekarnarjev. Na splitskem zborovanju je bilo zbranih 140 delegatov jugoslovenskih, bolgarskih, poljskih in češkoslovaških. Sklenili so, da se bo prihodnji kongres leta 1936. vršil v Sofiji. V novi upravni odbor so bili izvoljeni: dr. Slavko Cimerman kot prvi podpredsednik, dr. Adolf Pisarček iz Prage kot drugi in dr. Vaclav Filipovic iz Varšave kot tretji podpredsednik, kot tajniki za Poljsko Časlav Malinov, za Bolgarijo Ivan Gesel, za Češkoslovaško Edvard Margold, za Jugoslavij pa Stanislav Staničevski. Predsedniško mesto prevzame novi predsednik bolgarskih lekarnarjev.

Razširjenje proge Beograd-Resnik

Beograd, 8. oktobra AA. Danes so izročili javnemu prometu za potniške in brze vlake novo zgrajeni drugi tir Beograd — Resnik. Na tej relaciji se bo odslej vršil promet po obeh tirih.

Vasovalca je ustrelil

Ptuj, 8. oktobra.

V bližini Leskovca v Halozah se je v nedeljo dopoldne odigrala krvava drama, ki je zahtevala življenje mladega, jedva 28 letnega posestnikovega sina Gabrijela Brusarja. Fant se je ženil pri Mariji, hčerki posestnika Ivana Kolesnika, kar pa očetu ni bilo všeč. Zaradi tega sta se s fantom večkrat sprla.

Ko je v nedeljo okrog 8. zjutraj Gabrijel spet prišel k dekletu v vas, sta se spet sprla s starim Kolesnikom, ki je fanta podil iz hiše. Fant se je upiral, zmerjal, stari pa je v jezi snel lovsko puško in ustrelil. Mladi Brusar se je v prsa zadet zgrudil pred hišo ter izdihnil v nekaj minutah. Posestnika Kolesnika, ki obžaluje svoj čin ter ga opravičuje z veliko razburjenostjo, so orožniki odvedli v zapore ptujskega sodišča.

Vremenska napoved

Splošni vremenski pregled: Evropa: Nad evropsko kotlino vlada vedno visoki pritisk. Slaba depresija obstoja še nad Sredozemskim morjem. Oblačnost z deževjem na severozapadu in jugovzhodu Evrope, dočim prevladuje v ostalih delih Evrope vedro vreme. **Jugoslavija:** Oblačnost prevladuje po vsej državi. V Primorju in na jugu dežuje. Temperature so nekoliko poraste. Minimum temperature Kalinovik 5°, maksimum Split 18°. **Prognoza** za 9. oktober: Prevladovala bo oblačnost. V Primorju in na jugu države deževno. V ostalih delih države oblačno s prehodnim vedrim vremenom. Solnce vzhaja ob 5.45, zahaja pa ob 17.05.

Zagrebška vremenska napoved za danes: Nestalno, po večini oblačno vreme, precej hladno.

Dunajska vremenska napoved za torek: V jutranjih urah še hladno, podnevi toplejše. Vreme bo ostalo še jasno, toda najbrž ne prav dolgo.

Naši kraji in ljudje

Nove častniške generacije stopajo na plan

V ponedeljek 1. t. m. so bile v Beogradu, kakor je »Jutro« že poročalo, lepe slavnosti ob priliki zaključka 59. letnika nižje šole vojne akademije in 34. letnika višje šole vojne akademije. Glavna točka lepih slavnosti so bile izročitve diplom in nagrad najboljšim gojencem obeh šol. Na dvorišču akademije so se zbrali v vrstah vsi gojenci 34. letnika višje šole ter absolventi 59. letnika nižje šole, za njimi pa vsi gojenci vojne akademije. Čakali so na prihod odposlanca Nj. Vel. kralja generala Milana Ječmenića, kateremu je upravnik akademije general Tripković oddal raport. Potem je bil prečitan ukaz o napredovanju gojencev 59. letnika akademije v podporočniški čin. Ko so novi oficirji s klici »Živio!« pozdravili Nj. Vel. kralja, je vojaška godba odigrala državno himno. V vladarjevem imenu je general Ječmenić izročil najboljšemu absolventu, ki si je pridobil prvo mesto med novimi podporočniki, artiljerijskemu podporočniku Demiru *Nikoliću* kot častno nagrado sablo, ostalim absolventom pa je čestital s kratkimi prisrčnimi besedami.

Prvi med absolventi višje šole vojne akademije pa je bil poročnik Miodrag *Vuković*.

Istočasno je tudi I. razred višje šole intendantske akademije končal studije. Prvi po rangu je indentantski poročnik Svetozar *Alimpijević*, ki je takisto dobil od kralja krasno sablo. Govoriti o pomenu intendantske akademije za našo vojsko je odveč. To je naša prva generacija intendantskih oficirjev, ki so dobili višjo izobrazbo pri nas doma. Dosedaj smo namreč intendantske oficirje pošiljali v Pariz, da so izpopolnili svoje znanje. To pa ni bilo v vsakem pogledu najbolje, ker se pač niso šolali za razmere v naši vojski. Med absolventi višje šole intendantske akademije sta tudi dva naša ožja rojaka in to intendantska poročnika Slavko *Ogrizek* in Albin *Držan*. Razpored je tudi že izšel. Večina absolventov je prideljena za intendante k poveljstvom divizijskih oblasti. Poročnik Slavko Ogrizek je določen za intendanta jadranske divizijske oblasti v Mostarju, Albin *Držan* pa za intendanta bregalniške divizijske oblasti v Štipu, v Ljubljano pride intendantski poročnik Jovan Zelenković, doma iz Mostarja. Mladim častnikom želimo mnogo sreče v nadaljnji kariери.

1350 nastopov „Drave“ v 15 letih

Maribor, 8. oktobra

Narodno železničarsko glasbeno društvo »Drava« je proslavilo 15letnico obstoja. Velik je njegov pomen. Prvo leto po prevratu sta zbrala Jožko Vokač in Urban Dobljekar lepo število zavednih narodnih železničarjev in ustanovili so »Dravo« v Studencih. Pravi oče »Drave« je bil upokojeni višji železniški kontrolor g. Ivan *Kejžar*. Znan je kot duševni vodja vsega nacionalnega gibanja naših železničarjev v obmejnem Mariboru in je tudi njegova zasluga, da se je društvo povzpelo na zavidljivo višino kulturnega dela. Za te neprecenljive zasluge je bil že pred leti izvoljen za častnega člana. Za častna člana pa sta bila izvoljena mimo drugih tudi narodna delavca dr. *Ravnik* in dr. *Irgolič*, ki sta doprinesla mnogo žrtev za napredek in procvit društva.

Številne zapreke od strani Nemcev in marksistov je »Drava« gladko premagala, v njenem taboru se je začelo zbirati vedno več narodnjakov in prvi nastop je bil že leta 1920. v Limbušu. Vodil ga je Jožko Vokač in razvil se je v sijajno narodno manifestacijo. Led je bil prebit, naklonjenost širše javnosti pridobljena. Poslej so vodili »Dravo« August Lukačič, pokojni Vladimir Premrou, neumorni centralni tajnik Albin Živko pa še drugi funkcionarji: inž. Jože Gruden, Franjo Mordej, Ivan Paar, Alojzij Muraus itd. Nato so ustanovili še godbeni in tamburaški odsek. Godbi so načelovali: Anton Skačej, Fran Koudelka, Lojze Žekar, venomer priljubljeni kapelniki. Zborovodje so bili prof. Hladki, prof. Švajger in učitelj Albin Horvat. Pevski zbor je žel mnogo uspehov na koncertih in tekmah. O samem delu »Drave« priča dejstvo, da je imela doslej nič manj kakor 1350 nastopov. Krono pa si je »Drava« ustvarila z ustanovitvijo glasbene šole pod vodstvom prof. Druzoviča. Ima 7 glasbenih učiteljev in jo obiskuje lepo število železničarskih otrok. Vse to delo izvršu jejo aktivni železničarji, prezirajoč tegobe današnje dobe. Čist in nesebičen idealizem vodi njihovo kulturno delo v zavesti, da je tvorna domovinska ljubezen najplemenitejša.

Milijoni slovenske „Aleksandrinke“

Krvni sorodniki Karoline Prahove, ki je frančiškanom v Jeruzalemu zapustila milijone, zahtevajo revizijo njene oporoke

Hrastnik, 8. oktobra

Beograjska »Politika« je že pred tedni objavila obširno poročilo, kako je Slovenka Karolina *Prahova*, poročena z bogatim Dalmatincem Ivanom Tomićem, pozneje kot vdova, še enkrat poročena z nekim sleparjem in spet ločena, zaključila svoje burno življenje z oporoko, ki je nekim samostanom v Jeruzalemu prisodila velikansko premoženje. Baje znaša ta zapuščina 50 in še več milijonov dinarjev. V nekem samostanu je Karolina Prahova tudi končala svoje življenje, ko je prej samostanu izročila vso gotovino in razne dragocenosti. Beograjski dnevnik je dobil poročila o tej senzacionalni dedščini od rojakov iz Kaira in pozneje tudi podatke od našega poslaništva, ki je o smrti bogate Slovenke poročalo v domovino zaradi tega, ker je domnevalo, da žive še njeni najožji sorodniki. »Politika« je objavila življenjepis slovenske »Aleksandrinke« Karoline Prahove, da bi prikazala njeno nenavadno življenjsko zgodbo, takoj po prvem članku pa se je zglasil beograjski branjevec Savo Stevanović ter sporočil, da ima za rejenko hčerko brata umrle milijonarke. Branjevec Stevanović in njegova rejenka Angelina, hči Janeza Praha, živita v najskromnejših razmerah in čaka ta rejenka na primeren delež od milijonov svoje tete, kar je po beograjskih informacijah opisalo tudi »Jutro« 30. septembra.

To poročilo so z velikim zanimanjem čitali tudi hrastniški steklarji ter opozorili nanj topilničarja Franca Praha. Ta je potrdil, da je bila pokojna milijonarka njegova teta — sestra njegovega očeta Jožefa, ki je letos umrl na Blanci ob Savi. Topilničar France Prah, pa ni edini sorodnik Karoline Prahove, ki je kot slovenska »Aleksandrinka« po nikdar prej slutečih doživljajih naletela tudi na veliko bogastvo. V koloniji hrastniške steklarne živi tudi sestra Franceta Praha, Terezija *Gregorjeva*, ki mora preživljati hudo bolnega moža in tri mladoletne otroke. Mož je delal prej v steklarni, dolgo časa pa je že bolan in skrbi žena za najskromnejše preživljanje s tem, da pobira pri steklarni črepinje.

Terezija Gregorjeva, rojena Prahova pa se je po »Jutrovi« objavi o milijonski zapuščini svoje tete spomnila tudi na sorodnike v svojem rojstnem kraju Blanci. Tam živi še pet njenih bratov in njena sestra — torej sami nečaki in nečakinje »Aleksandrinke«, ki je, pozabivši na svoje najožje sorodstvo, zapustila svoje bogastvo samostanu. Pri Sv. Križu pa živita tudi Janez in Ana, brat in sestra Karoline Prahove. Drugi brat Martin, ki je živel dolga leta v Ameriki, se tudi sedaj vrača v domovino.

Ti najožji sorodniki Prahove so trdno prepričani, da mora priti do revizije oporoke in da bodo tudi oni, kakor sirota Angelina v Beogradu, rešeni najhujše bede. Po njihovem prepričanju morajo oblastva korigirati »spokorništvo« burno živeče »Aleksandrinke«.

Motnje v želodcu in črevesu, ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoziteto, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo **»Franz Josefove« grenčice.** Zdravniki svetovnega slovesa hvalijo izboren učinek, ki ga ima **»Franz Josefova« voda** v svoji lastnosti kot milo odvajajoče sredstvo zlasti pri močnokrvnih, korpulentnih osebah, satikarjih in hemeroidalno bolnih. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Smrt zaslužnega šolnika

Ljubljana, 8. oktobra

V nedeljo je umrl v Št. Vidu nad Ljubljano upokojeni višji šolski nadzornik gospod Josip *Novak*, star 64 let. Pokojnik sicer ni delil nazorov velike večine učiteljstva, bil pa je vendarle vsem kot tovariš in predstojnik ves čas svojega službovanja najboljši tovariš. Kot višji šolski nadzornik je ocenjeval učitelje vedno strokovnjaško in blagohotno tovariško ter se ni nikdar menil za naziranja, ki so ga od mnogih ločila. Njegova objektivnost se je posebno izkazala tedaj, ko je služboval na politično eksponiranem kočevskem področju. Bil je vedno vnet zagovornik vseh interesov učiteljskega stanu, poleg tega pa tudi najboljši stanovski tovariš in ljubezniv družabnik. V pedagoškem pogledu je bil vedno na višku in vzornik vsem mlajšim tovarišem.

Po rodu je bil Ljubljančan in je tudi v Ljubljani leta 1889. dovršil učiteljišče ter nastopil prvo učiteljsko službo na Dobrovi. Služboval je tudi na Brezovici pri Ljubljani in dalje časa na rudarski šoli v Idriji, od koder je prišel za okrajnega šolskega nadzornika v Kočevje še pred vojno, kjer je ostal, dokler ni bil imenovan za višjega šolskega nadzornika ljubljanske okolice. Med tovariši in vsemi drugimi, ki so ga spoznali, je bil priljubljen in ohranil si je med njimi tudi najblažji spomin.

Podrobnosti roparskega umora na Kapeli

Gornja Radgona, 8. oktobra

V dopolnilo nedeljskega poročila o zverinskem umoru na Kapeli naj služijo še naslednje podrobnosti: Žrtev zločina, 54letna kočarica Marija — ne Ana — Nedokova je sama živela na svojem, komaj tri orale obsegajočem posestvu na Kapelskem vrhu pri Slatini-Radencih. Njen mož Jakob živi v mestu Radkersburg v Avstriji. Žena se je preživljala od skromnih dohodkov svojega malega posestva. Ko je 4. t. m. ves dan ni bilo na spregled, ni od sosedov šel nihče pogledat, ker je bilo splošno znano, da Nedokova ne mara obiskov. Naslednji dan, ko je bilo daleč na okrog slišati mukanje lačne krave, pa je soseda Damanjkova vendarle pričela sumiti, da pri Nedokovi ne bo vse v redu. S svojim možem in nekim sosedom je šla na Nedokovo dvorišče ter pričela klicati gospodinjo. Odziva ni bilo. Ko so vsi trije hodili še nekaj časa po dvorišču, pa so opazili krvave madeže na tleh in pri studenčni ograji. To jih je napotilo, da so stopili v hišo. Nudil se jim je strašen pogled: V veži dvoje velikih mlak krvi, napol pokritih z ženskimi oblačili, stene veže oškropljene s krvjo, po sobah pa istotako vse okrvavljeno in razmetano.

Iz Radencev pozvani orožniki so ugotovili še naslednje podrobnosti strašnega zločina. Golo truplo umorjenke je zločinec vrgel v 18 m globok vodnjak, v katerem je bilo vode za okrog 3 m. Na glavi trupla je bilo 5 velikih ran, segajočih skozi lobanjo do možganov. Kosti so bile zdrobljene na male kosce, ki so štrleli iz ran. Rane so bile tudi na obrazu in na levi roki. Večina ran je bila smrtonosna in sklepajo, da so bile povzročene s sekiro. Nesrečna Nedokova je nekaj dni poprej iz svojega vinograda prodala za okrog 1300 Din grozdja, znano pa je bilo tudi, da je imela že od poprej nekaj prihrankov v gotovini. Vse to je vzbudilo pohlep roparskega morilca.

ALI SI ŽELITE OHRANITI MLADOST?

Tedaj morate piti redno Rogaško slatino »Tempel«, ker vam ta čisti organizem vseh strupenih naslag, ki povzročajo prerano staranje.

Pridite za časa jesenske sezone (september — oktober) v Rogaško Slatino! Popolna 20dnevna oskrba 1.200 odn. 1.000 Din.

Zborovanje vojnih žrtev v Celju

Celje, 8. oktobra

V nedeljo dopoldne je bilo v veliki dvorani Celjskega doma v Celju veliko manifestacijsko zborovanje vojnih žrtev za izboljšanje invalidskega zakona. Zborovanja se je udeležilo nad 500 oseb. Predsednik krajevnega odbora Udruženja vojnih invalidov v Celju major v p. g. *Orel* se je najprej ob viharnem vzklikanju vseh udeležencev spomnil najvišjega zaščitnika vojnih žrtev Nj. Vel. kralja in kraljevskega doma. Nj. Vel. kralju je bila poslana vdanostna brzojavka, predsedniku osrednjega odbora UVI v Beogradu in Klubu koroških Slovencev, ki je istočasno zboroval v Celju, pa pismeni pozdrav. Predsednik je prisrčno pozdravil vse udeležence, zlasti pa gg. narodnega poslanca Ivana Prekorška kot zastopnika ministra za socialno politiko in narodno zdravje, sreskega načelnika dr. Vidmarja, predsednika sreske in mestne organizacije JNS dr. Kalana, predsednika mestne občine celjske dr. Goričana, zastopnike Udruženja rezervnih oficirjev, Zveze Maistrovih borcev, Trgovskega društva in OUZD, podpredsednika Osrednjega odbora UVI v Beogradu g. Grubića, zastopnika oblastnega odbora UVI v Zagrebu g. Fačinija, ves ljubljanski oblastni odbor UVI in vse delegate. Predsednik g. Orel je nato poudaril nujno potrebo izboljšanja obupnega položaja vojnih žrtev v naši državi.

Predsednik ljubljanskega oblastnega odbora UVI g. *Štefe* je v svojem referatu omenil, da je v vsej državi okrog 400.000, v dravski banovini pa približno 18.000 vojnih žrtev. Invalidski zakon iz l. 1929. je vzel vojnim žrtvam celo vrsto pravic, ki so jim bile zajamčene z invalidskim zakonom iz l. 1925. Izmed 17.500 vojnih žrtev v dravski banovini, ki so bile priznane po zakonu iz l. 1925., je po novem zakonu doslej priznanih samo 5254. Gospodarski in socialni položaj vojnih invalidov je danes obupen. UVI je ukrenilo vse, da bi se invalidski zakon, ki je tako težko prizadel vojne žrtve, izpremenil in izboljšal, a doslej ni dosegel uspehov. Vojni invalidi zahtevajo: Vrnitev moralnega priznanja vsem vojnim žrtvam po zakonu iz l. 1925. Takoj se naj popravijo vsaj najtežje krivice, ki jih je povzročil invalidski zakon iz l. 1929. Vojnim žrtvam naj se da prilika dela in poštenega zaslužka v državni in samoupravni službi ter v privatnih podjetjih. Revidirajo naj se nezaščitene trafike, ki se naj brezpogojno podeljujejo samo vojnim žrtvam. Izvrševanje invalidskega skrbstva naj se kontrolira v vseh koncesijah in instancah.

Narodni poslanec g. Ivan *Prekoršek* je podčrtal nujno potrebo izboljšnja invalidskega zakona. Skupščinski odbor za spremembo invalidskega zakona, katerega član je tudi g. poslanec Prekoršek, je imel dve seji, potem pa se je predlog ministrstva vrnil. Vsi člani tega skupščinskega odbora so se soglasno izjavili za predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje, nepričakovano pa so se pojavile finančne ovire. Gosp. poslanec Prekoršek se je mudil te dni v Beogradu, kjer mu je minister za socialno politiko in narodno zdravje g. dr. Novak naročil, naj sporoči invalidskemu zboru v Celju pozdrave g. ministra, ki je odločno na stališču, da se sprememba invalidskega zakona izvede. G. poslanec je naglasil, da bo letos storjen velik korak naprej v razvoju tega važnega vprašanja. Govor g. poslanca je bil sprejet z živahnim odobravanjem.

Predsednik mestne občine celjske g. dr. Goričan je v imenu občine pozdravil vse zborovalce. Tajnik krajevnega odbora UVI v Celju je našteval upravičene zahteve vojnih žrtev, podpredsednik osrednjega odbora UVI g. Grubić iz Beograda in zastopnik zagrebškega oblastnega odbora UVI g. Fačini pa sta naslikala obupni položaj naših vojnih žrtev in zahtevala, da se sedanje nevzdržno stanje takoj odpravi.

Predsednik je prečital pozdrave, ki so jih poslali splitski in sarajevski oblastni odbor UVI ter invalidski organizaciji v Tuzli in Sremski Mitrovici. Na predlog g. Tomca iz Ljubljane je bila sprejeta resolucija, ki zahteva takojšnjo uzakonitev sprememb invalidskega zakona.

Zborovanje je poteklo mirno in resno.

Vlomi na vseh koncih in krajih

Ljubljana, 8. oktobra

Z jesenskimi mrazovi ponavadi vsako leto zraseta tudi beda in kriminal. Zadnji čas se stekajo pri ljubljanski policiji iz vseh koncev in krajev neprestane prijave vlomov in tatvin. Tako je bilo v nedeljo ponoči v Radmirju v gornjegrajskem srezu vlomljeno v trgovino Majcenovič in storilci so odnesli raznovrstnega volnenega blaga, odej in tkanin v skupni vrednosti okrog 5000 Din. V Brežicah je bilo vlomljeno v čevljarsko delavnico Antona Čatra in vlomilci so odnesli več parov moških in ženskih čevljev in nekaj najboljšega usnja za približno 2144 Din. Domači so osumili vloma štiri neznane mlade moške, ki so se kritičnega večera klatili tam okrog in potem, ko je bilo dejanje izvršeno, takoj izginili. Nedaleč od Brežic, v prijaznem Čatežu, je neka ciganska družba nekaj dni prej dosegla z vlomom pri posestniku Josipu Uršiču prav lep plen. Odnesli so 5 kocev, 5 rjuh, 32 namiznih prtov, 14 moških srajc, 11 parov moških spodnjih hlač in več drugega blaga. Za popotnico so vzeli seboj 2 litra vina in kilogram salame. Dejanje so izvršili cigani Ivan, Marjeta in Siva Rajhard iz Krope ter Džina in Grozdan Rozenfeld z Bizeljskega. Cigane so orožniki iz Dolenje Ribnice aretirali, blaga pa niso več našli pri njih.

Posebno drznega nočnega obiskovalca so imeli pred dnevi v Velenju. Čez dan so opazili tam nekega 20 do 25 let starega moškega, ki ga je vsa zunanjost izdajala za cigana, in ki je do naslednjega jutra izginil. Ponoči pa so po vrsti imeli vlomilca v hiši kar štirje gospodarji v Velenju in Stari vasi. Kleparskemu mojstru Rudolfu Zupancu v Velenju je tisto noč izginilo iz spalne sobe več predmetov v vrednosti nad 400 Din. Domači so nepovabljenega gosta zasačili in je pri tem nekaj ukradenih reči na begu odvrgel. Ta mali neuspeh podjetnega ponočevalca ni oplašil, da ne bi skozi okno zlezel v čevljarsko delavnico Vinka Grebenška pri Velenju in odnesel nekaj parov čevljev in usnja za okrog 630 Din. Mimogrede je stopil še v stanovanje Ane Špičla v Stari vasi in snel iz nočne omarice predal, v katerem pa ni našel zaželjenega plena in ga je razočaran odvrgel. Tudi pri tej priliki je bil prepoden in na begu mu je padla sivkasta čepica z glave. Nato je stopil še v rudniško restavracijo v Stari vasi in ukradel kopo minljivih pozemskih dobrot: tri steklenice konjaka, tri škatlje sardelic, dve škatlji sardin ter nekaj tobaka in cigaret. Rudniški restavraciji je napravil 174 Din škode, na škodo državnega rudnika pa je poleg tega odnesel še »Flügelhorn«, vreden 400 Din.

Trije obupanci

Ljubljana, 8. oktobra

Spomladi, ko se narava budi, in pa jeseni, ko se odpravlja v zimski sen, je čas samomorilcev. Tudi letošnji prvi jesenski dnevi so že prinesli svoje žrtve. Današnja kronika beleži hkratu kar tri primere samomora v Ljubljani. V soboto zjutraj si je komaj 22letni vojak Ljubislav Andrijević, ki je bil tam nekje od Niša doma in je služil svoj rok pri orožniškem poveljstvu v Ljubljani, iz neznanega razloga z vojaško puško pognal kroglo v trebuh. Smrtnonevarno ranjenega so takoj z reševalnim avtomobilom prepeljali v vojno bolnico, kjer pa je že v soboto zvečer podlegel poškodbam. Danes so ga pokopali.

Davi pa je bila policijska uprava skoraj ob isti uri obveščena o dveh samomorilcih, ki so ju našli na dveh skrajnih koncih Ljubljane.

Malo preden so našli enega obupanca v Rečni ulici, pa je šel v mestni ubožnici v Japljevi ulici prostovoljno v smrt mnogo starejši obupanec, 64letni mestni ubožec Andrej Železnik, doma z Dobrove pri Ljubljani. Železnik je bil nesrečen človek in je zlasti v svojih sivih letih prav težko izhajal s svetom in s svojim življenjem. Rad je pomalem pil, toda imel je napako, da ni bil nikoli dobre volje. Kadar je malo več popil, se je rad pričkal z ljudmi okrog sebe, tako da je bil z njim večen križ. Nekaj dni sem je bil posebno razburjen, ker so mu v ubožnici za kazen prepovedali opravljati različne majhne opravke, s katerimi si ubožci lahko zaslužijo kak priboljšek, kakor je n. pr. bdenje pri mrliču, kar je človeku zmerom vrglo kakšnega kovača. Snoči se je Železnik zavoljo tega spet nekaj sporekel s Papežem, vratarjem zavoda. Davi je pa prišel vnovič k njemu procej pokesan, ga prosil oproščenja in šel. Čez nekaj časa je prišel mimo delavec Letnik iz Močnikove ulice, in ko se je slučajno ozrl proti kozolcu, ki stoji za ubožnico, je ves prestrašen opazil, da z najvišje late visi obešen človek. Letnik je planil v hišo in obvestil ljudi, nato pa je sam splezal na kozolec in odrezal vrv. Toda Železnik je bil že mrtev, in ko sta dospela zdravnik dr. Lapajne in policijski komisar Lovrečič na kraj nesreče, sta lahko odredila samo še prevoz trupla v mrtvašnico. Andrej Železnik je bil vse svoje življenje žalosten, melanholičen človek in se je že nekoč skušal utopiti, pa so ga dobri ljudje rešili nazaj v življenje. Zapušča ženo in tri otroke.

Vedno zvest prijatelj . . .

Po svoji odlični kakovosti je postalo neogibno potreben zaveznik pri pranju perila. Zato pazi gospodinja pri nakupu vedno na njegova znaka: Ime „Schicht“ in varnostna znamka „Jelen“ na rdečem ovitku.

SCHICHTOVO Terpentinovo milo

domači izdelek

...ampak izrečno pristno zahtevati!

Državna razredna loterija

Dne 4. in 5. oktobra so bili izžrebani naslednji dobitki:

Din 30.000 srečka štev.: 95.721
» 1.000 » » 15.734
» 400 srečke » 5.856, 5.886, 5.897, 15.782, 17.468, 17.470, 24.840, 46.119, 46.125, 51.565, 51.572, 51.579, 62.028, 89.851, 89.883.

Zadružna hranilnica, r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

DANES PREMIERA VELEFILMA, V KATEREM NA STOPATA

Brigita Helm in Pavel Wegener

Film senzacionalne vsebine. Napete scene. Tihotapstvo z devizami in valutami. Krasni naravni posnetki; lepa godba in ljubavne scene.

Inga in milijoni

Soudeležba:

OTTO WALLBURG in CHARLOTTE SERDA

ELITNI KINO MATICA

Telefon št. 21-24 Predstave danes ob 4., 7¼ in 9¼ uri zvečer

Domače vesti

• **O zaslugah severne Dalmacije za jugoslovensko osvobojenje in uedinjenje** in posebej še o delovanju velikega rodoljuba Bjelanovića bo danes v nacionalni uri radia predaval g. Dušan Sinobad. Dalmacija in zlasti njeni severni deli so bili v dobi največjega nasilja močna žarišča jugoslovenske ideologije in zavesti. Na Reki in v Zadru sta bili sklenjeni važni resoluciji o politični vzajemnosti Hrvatov in Srbov in baš vplivi hrvatskih in srbskih narodnih voditeljev iz Dalmacije so odločali pri ustanovitvi hrvatsko-srbske koalicije. V akciji za širjenje jugoslovenske zavednosti se je posebno odlikoval zaslužni rodoljub in publicist Sava Bjelanović, ki je v Zadru ustanovil glasilo »Novi list«, ki se je pozneje, ko je bilo prepovedano, prekrstilo v »Srbski glas«. To glasilo je bilo središče močne fronte v obrambo narodnih pravic hrvatskega in srbskega prebivalstva v Dalmaciji, istočasno pa tudi dobra priprava za uedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev.

„Njeni kralji“

novela RAJKA KOSA

izide v kratkem!

8279

• **Po zaključku vseslovanskega lekarniškega kongresa.** Udeleženci III. kongresa federacije slovanskih lekarnarjev so se v nedeljo poslovili od Zagreba ter odpotovali v Split. Pred odhodom so si še enkrat ogledali farmacevtsko razstavo ter se posebno zanimali za razstavljene starinske dokumente. Na razstavi je tudi farmakološka knjiga iz srednjega veka, ki je ohranjena samo še v dveh izvodih originalnega Guttenbergovega tiska. En izvod te znamenite knjige je v londonskem muzeju, drugi pa v Zagrebu. V spremstvu zagrebških lekarnarjev so kongresisti prirejali z avtomobili tudi izlete v okolico. Tudi v Split je odpotovalo z njimi več zagrebških lekarnarjev.

• **O umetnosti fotografije pri nas in v Evropi** razpravlja August Frajtič na uvodnem mestu v pravkar izišli številki »Fotoamaterja« za oktober. Zanimiv in poučen članek. Inž. Leo Novak objavlja konec članka »Namesto Scheinerja - DIN«. Mnogo je poučnega in zanimivega drobiža v razgledniku po filmskem svetu in v ostali drobni kroniki. Ponk o motivih v oktobru je zlasti dobrodošel v letošnji pestri jeseni. Krasne so tudi to pot izbrane štiri slike v bakrotisku. V celoti je oktobrska številka prav zadovoljiva.

• **Otvoritev pletarskega (košarskega) tečaja.** Na državni tehniški srednji šoli v Ljubljani se bo v ponedeljek 22. t. m. otvoril pletarski tečaj za dijake, ki so dovršili nižjo srednjo šolo z završnim izpitom. Tečaj bo trajal do konca meseca maja. Potrdilo o uspešno dovršenem tečaju služi kot dokaz predpisane dovršene učne dobe in ima značaj pomočniškega izpita za pletarski (košarski) obrt. Nove prijave za sprejem v tečaj se še sprejemajo do 15. t. m. Vsi obiskovalci tečaja se morajo v ponedeljek, dne 22. t. m. ob 8. uri zglasiti v direkcijski pisarni državne tehniške srednje šole v Ljubljani.

• **Smrtna kosa.** Na Reki pri Krškem je umrla pri svoji hčerki učiteljici gospa Frančiška Ličarjeva, rodom iz Cerkna na Goriškem in sestrična pokojnega goriškega vladike dr. Sedeja. K večnemu počitku jo bodo položili danes ob 17. — V Ljubljani je umrl knjigovez g. Peter Gebert. Pokopali ga bodo jutri ob pol 15. na pokopališču pri Sv. Križu. — Pokojnikoma blag spomin, žalujočim iskreno sožalje!

• **Potrebna kmetijska knjiga.** Prejeli smo knjigo »Kmetijsko berilo 4. del«, ki jo je izdalo »Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino«. Uredil jo je Josip Štrekelj. Na jako trdnem papirju in čistem tisku je na 110 straneh 23 sestavkov, ki so jih spisali odlični strokovnjaki iz poljedelstva, travništva, živinoreje, sadjarstva, vinogradništva, kletarstva in zadružništva. Avtorji so izbrali snov iz navedenih kmetijskih panog, ki je v sedanjem času najvažnejša za dvig in izboljšanje kmetijskega gospodarstva. Zelo važen je spis inž. Mikuža o načinu pridelovanja izboljšanega semena, Suštiča o preprečevanju bolezni na krompirju in o vzreji bikov, inž. Hočevarja o namakanju travnikov, Flega o sadnih nasadih ob cestah, Štreklja o orehih in kostanjih, Priola o izboljšanju sadne kupčije potom pravilnega pakovanja, Gombač, Kafol in Kuret nas poučujejo o vinogradništvu ter kletarstvu vina in sadjevca. Lipovec podaja navodilo o kisanju krme v silosu. Prav tako važni so še ostali sestavki, ki podajajo temelje pravilnega gospodarjenja. Knjigo prav toplo priporočamo.

DANES

GRETA GARBO

v filmu

Dvoje ljubezni

ZVOČNI KINO IDEAL

Predstave danes ob 4., 7. in 9¼ uri

• **Zagrebški pekovski pomočniki v borbi za svoje pravice.** V prostorih Delavske zbornice se je vršilo v nedeljo veliko zborovanje pekovskih pomočnikov iz mesta in okolice. Namen zborovanja je bil v prvi vrsti organizacija bojkota vseh onih podjetnikov, ki v svojih pekarnah kljub prepovedi od strani banske uprave še vedno opravljajo noč delo. Poročevalci so na zborovanju ugotovili, da niso resnične trditve podjetnikov o velikem zvišanju režijskih stroškov zaradi odprave nočnega dela v pekarnah. Režijski stroški so se po trditvi pomočnikov zvišali samo zaradi tega, ker podjetniki v konkurenčnih borbah plačujejo visoke provizije prodajalcem kruha. Odkar je bilo prepovedano nočno delo v pekarnah, se je brezposelnost pekovskih pomočnikov znižala za 42 odstotkov.

• **Jagode zoré v Prihovi pod Bočem.** Krasen šopek nam je poslala g. Slavka Koropčeva iz Studenic pri Poljčanah s pozdravnima verzoma: »Pri nas ne uspeva vino samo — tu v pozni jeseni še jagode so!« — Hvala!

• **Tatica, ki je svoji žrtvi pomagala iskati ukradeno blago.** V Zagrebu so zaprli 25-letno Elo Lebanovo iz Ljubljane, ki je v hiši, kjer je stanovala, pokradla nekaj dragih oblek in drugega blaga v vrednosti več tisoč dinarjev. Po spretno izvršeni tatvini, ko je skrbno poskrbela tudi za svoj alibi, pa je bila tako predrzna, da je svoji žrtvi pomagala z veliko vnemo iskati tatu in ukradeno blago. Pri tej svoji predrznosti pa je imela to smolo, da jo je ovadila na trgu neka prodajalka, ki je prej od nje kupila nekaj sumljivega blaga.

• **Ne čakajte, da vas zopet oblšče vaš poverjenik,** ki ima dosti drugega dela, da končno dobi od vas 20 Din za »Vodnikovo družbo«. Ne le da uredite čim prej svojo članarino, kot zvest Vodnikar delujte povsod za družbo in ji pridobivajte novih članov. Uspeh družbe je vaš uspeh, njena korist je vaša korist.

14 dni

SALVIRA

TERMOFOROV

(gumastih grelcev za vodo)

SALVIRA

TERMOMETROV

DROGERIJA KANC

NEBOTIČNIK in ŽIDOVSKA UL. 1.

• Ni vse staro slabo, kakor tudi ni vse novo dobro! Dokazano pa je, da je bil stari način pranja, t. j. poraba luga iz bukovega pepela za namakanje, za pranje pa Zlatorog-ovo milo, boljši kakor pa sedanje pranje z različnimi pralnimi praški. Lug iz bukovega pepela in Zlatorog-ovo milo ne moreta škodovati niti najfinejšemu perilu, ker je prvi naravni produkt, drugi pa izdelek iz najfinejših sirovin. Zato zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrecno le Zlatorog-ovo milo!

• Važni nasveti za one, ki se sami brijejo. Brošurico pod tem naslovom z zelo koristnimi nasveti Vam pošlje na željo brezplačno »Konbinos« samoprodaja za Jugoslavijo, Maribor, pošt. predal 62.

5 črk tvori naziv prvovrstne žitne kave

ADRIA

VSE JO KUPUJE IN RADO IMA!

• **Darilo.** Za univerzitetno knjižnico v Ljubljani je naklonil rektoratu univerze g. dr. Josip Bežek, zdravnik v Kranju, svojo nagrado za samaritanski tečaj v znesku 250 Din.

• Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.

• Redno uživanje Radenske je za vaše zdravje nujno potrebno.

Iz Ljubljane

u— **Sreska organizacija JNS za mesto Ljubljano** sklicuje za šentpetersko okrajno organizacijo 9. t. m. ob 20. v prostorih gostilne pri Mencingerju na Šmartinski cesti članski sestanek. Na sestanku bo razgovor o bodočih občinskih volitvah za mesto Ljubljano. Na sestanku poročajo delegati sreske organizacije.

u— **Okrajna organizacija JNS v Spodnji Šiški sporoča,** da bo članski sestanek v sredo 10. t. m. ob 20. v hotelu Bellevue. Na sestanku bo razgovor o bodočih občinskih volitvah za mesto Ljubljano. Na sestanku poročajo člani sreskega odbora. Udeležba za članstvo obvezna.

u— **Angleško društvo** opozarja svoje članstvo, da se bo v sredo 10. t. m. vršil redni konverzacijski sestanek ob pol 9. uri v društvenem lokalu Wolfova ul. št. 1. — K obilni udeležbi vabi odbor.

u— **Predavanje SPD o italijanskem delu Julijskih Alp:** Dr. Henrik Tuma je gotovo med Slovenci najboljši poznavalec italijanskega dela Julijskih Alp. Prehodil in preplezal je opetovano glavne vrhove v tem gorovju, preštudiral jih z geografskega in zlasti jezikoslovnega stališča, tako, da jih pozna do temelja. Znano je, da je izvršil v teh predelih Alp celo vrsto prvenstvenih vzponov, tako je n. pr. preplezal Špik Hude Police v Poliški skupini, Jerebovec, Veliki Vrh, Pavski Grintavec, Trenteški Pec, Verebico, vse po severni steni. Kot prvi Slovenec se je povzpel na Mangart in Kanin po južni steni ter po vzhodni steni na Mangart in na Jalovec po zahodni steni. V četrtek dne 11. t. m. bo podal dr. H. Tuma iz bogate zakladnice svojega znanja in spominov zanimive odlomke v predavanju, ki se bo pričelo ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice. Njegovo predavanje bo pojasnjevalo okrog 100 slik. Vabimo članstvo SPD in vse druge, ki se zanimajo za lepote planin, da se gotovo udeleže te zanimive prireditve.

u— **Akademiki! Drevi ob 19. zvečer vsi** pred univerzo, kjer bo pri spominski plošči spominski dan 14. obletnice koroškega plebiscita. Pokažite nacionalno zavest in dokažite, da niste pozabili tužnega Korotana. Jugoslovenska nacionalistična akademska omladina.

ZVOČNI KINO »SOKOLSKI DOM« V ŠIŠKI. — Telefon 33-87.

PREMIERA prve češke operete

Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron

Glasba: Jara Beneš. Režija: Svatopluk Innemann, čigar petdeseto delo je ta opereta. Režiral je tudi film »Pred maturo«

V glavnih vlogah: Ljuba Hermanova, akad. slikar Ota Bubeniček in Hana Vitová

Film se predvaja samo v torek, sredo in četrtek ob 5., 7. in 9. uri zvečer

V dopolnilo nov Foxov zvočni tednik

Cene neizpremenjene! Rezervirajte vstopnice telefonično!

PRIDE! Premiera veleoperete:

POMLADNI ZVOKI

Če Vam je voda motna, če ste kdaj občutili ledvice ali če bolehate na njih, morate piti

Radensko,

ki je prirodni balzam za ledvice in čiščenje krvi. Že po nekoliko dneh rednega uživanja Radenske spoznate na ojačenem mokrenju (kakor iz vodovoda!) in na barvi vode, kako se Vam čisti kri: počutite se vsak dan bolje!

u— **Koncertno sezono 1934-35 otvori Orkestralno društvo Glasbene Matice** s koncertom v ponedeljek 15. t. m. ob 20. v filharmonični dvorani. Koncert dirigira skladatelj L. M. Škerjanc. Na koncertu sodeluje tudi ravnatelj državnega konservatorija g. Julij Betetto. Občinstvo že danes opozarjamo na ta koncert.

u— **ZKD film.** V petek točno ob pol 3. popoldne bo ZKD predvajala veselo filmsko delo »Valček ljubezni«. Ta film je povsod žel ogromno uspeha. Po svoji vsebini je delo nadvse zabavno ter polno veselja in lepe godbe. Glavni vlogi v tem filmu nosita Liane Haid in Willy Fritsch.

u— **»Jaz sem begunec«** je naslov avtobiografije Burnsa. On je bil kot inženjer obsojen na deportacijo na Hudičeve otoke, odkoder je pobegnil. Kot begunec si je ustvaril novo eksistenco, a baš njegova avtobiografija ga je izdala. Moral je zopet v okove. Vso strahoto njegovega življenja nam je opisal in sedaj jo bomo videli v velefilmu »Jaz sem begunec«, ki se bo predvajal v Elitnem kinu Matici. Glavno vlogo igra Pavel Muni.

u— **Društvo »Tabor«.** Drevi važna pevska vaja. Nastop pred vrati. Pridite vsi in točno. — Pevovodja.

u— **Na gospodinjski šoli »Mladike«** začneta večerni kuharski tečaj in popoldanski šivalno-prikrojevalni tečaj v ponedeljek 15. t. m. ob 17. Vpisovanje v ta posebna tečaja bo 12. in 13. t. m. v poslopju »Mladike«, kjer se dobijo vsa tozadevna pojasnila.

u— **Krožni avtomobilski izlet v Dolenjske Toplice** priredi »Krka« to nedeljo. Vožnja obenem z zdravilno kopeljo samo 55 Din! Prijave sprejemajo: obe pisarni Putnika, trafika Sever, unionska trafika in trgovina Šober na Šentjakobskem trgu. Tam tudi izveste vse podrobnosti!

SAMO ŠE DANES

senzacijonalni velefilm

Gospodar Azije

(Maska Fu Manchu)

V glavni vlogi

Boris Karloff

ZVOČNI KINO DVOR. Tel. 27-30

Predstave danes ob 4., 7. in 9. uri

Vstopnina Din 4.50 in 6.50

u— **Pred odkritjem groznega zločina?** Neki list je včeraj prinesel vest, da je policija prišla na sled umoru, ki ne utegne biti nič manj strašen od nedavnega zločina na Starem trgu. Ta vest je, kakor nam zatrjujejo na merodajnem mestu, odločno pretirana in preuranjena. Višji kriminalni nadzornik g. Matija Močnik v resnici vodi že delj časa intenzivno preiskavo, da razjasni skrivnost, ki je ostala po smrti mladega Čeboklija, katerega so pred dvema letoma blizu Most našli razmesarjenega na železniškem tiru. Ljudski glas je takrat dvignil verzijo, da Čebokli ni šel sam v smrt, temveč da je bil umorjen in potem zavlečen na železniški tir, da bi zločinci tako zakrili sled za svojim dejanjem. Policija se je ves čas budno zanimala za stvar, toda zaradi pomanjkanja dokazov ni mogla podvzeti kakšnih odločnih ukrepov. Pred nedavnim časom je zadeva spet postala aktualna in policija je izvršila aretacijo treh oseb. Te aretacije pa so za zdaj samo še preventivnega značaja. Vsekakor bo razjasnitev skrivnostnega dogodka, ki se je vršil pred tako davnim časom, dala našemu kriminalnemu uradu še mnogo trdega, napornega dela.

u— **Z nožem ga je v hrbet.** V neki gostilni v Zgornji Šiški sta se v nedeljo zvečer srečali dve družbi delavcev. Beseda je dala besedo, pa so fantje od ene mize druge potisnili čez prag. Pod kap postavljeni pa niso hoteli praznih rok od hiše in so čakali pred vrati, da kakorkoli poravnajo račun. Ko je čez nekaj časa stopil hlapec Jože Praznik, ki je bil v zmagovitejši družbi, iz krčme, ga je v temi pričakal 22-letni mesarski pomočnik Mavricij Zorko in ga tako nevarno z nožem sunil v pleča, da so morali Praznika z reševalnim avtomobilom odpeljati v bolnišnico. Zorkova družba se je po dejanju razbežala, a že malo pozneje je stražnik Zorka aretiral v neki šišenski krčmi. Zorko je brez odlašanja priznal, da je on sunil Praznika, obenem pa je trdil, da ga je udaril samo v silobranu. Na policiji temu zagovoru seveda niso verjeli, ker ni običaj, da bi človek v silobranu drugega z nožem sunil v hrbet.

ODVETNIŠKO PISARNO

je otvoril

DR. VIKTOR MAČEK

v LJUBLJANI, Tavčarjeva ulica štev. 3.

u— **Kolesa ne pridejo iz mode.** Pred dnevi je bilo Leopoldu Kuclerju iz veže II. državne realne gimnazije na Poljanski cesti ukradeno moško kolo znamke »Rekord«, vredno 500 Din. Kolo je opremljeno s tovarniško številko 85.145, ima evidenčno številko 2/47427-16 in je črno pleskano.

JAZ SEM BEGUNEC...

u— **Otvoritveni plesni večer — Jenkove plesne šole** v Kazini bo drevi ob 20. Ronny. Vabljeni vsi lanskoletni obiskovalci in novi interesenti spopolnjevanja. »Začetniški nadaljevalni« tečaj bo v četrtek 11. t. m. ob 20. Informacije in posebne ure dnevno v Kazini. Telefon 25-16.

ODVETNIŠKO PISARNO

je otvoril

Ludovik Florjančič

v LJUBLJANI, Tyrševa cesta štev. 1-II

(Palača Ljubljanske kreditne banke)

u— **Še nekaj dni nas loči od priljubljenih plesnih vaj Jugoslovenskega naprednega akademskega društva »Jadran«,** katerih otvoritev bo v četrtek 11. t. m. ob 8. zvečer v Trgovskem domu. Plesalo se bo ob zvokih priljubljenega orkestra »Ronny«. Poučeval bo prof. Trost.

u— **Prvovrstno izbrana vina kakor tudi žganja priporoča** delikatesa - buffet **Jano,** Židovska ulica 1.

„Aromatis“?

Že samo ime »AROMATIS« znači dobro aromo kave »AROMATIS« brez kofeina, izbornega okusa in vonja. Zahtevajte jo od vašega trgovca. Ako »AROMATIS« še ne dobite v vašem kraju, vam pošljem za poskušnjo po pošti poštnine prosto poštni paket 1 kg za Din 25.—. Sprejemamo zastopnike.

COMMERCE d. d., LJUBLJANA 157-I

Iz Maribora

a— **Vlom.** V nedeljo zvečer je vlomil neznan tat skozi okno v stanovanje gostilničarja »Pri gozdnem Tončku« in mu odnesel 200 Din, 10 avstrijskih šilingov, srebrno uro, zlat prstan in razne druge listine. Policija zasleduje tatu.

a— **Razne nezgode.** Delavec Matija Juršek iz Frama se je pri delu urezal v levo roko in je moral iskati pomoči pri mariborskih reševalcih. — Na Koroški cesti stanujoči France Pulko je padel z lestve na cementna tla in se tako poškodoval na glavi, da je obležal nezavesten. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v odstotkih, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. — Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

• 8. oktobra 1934

Ljubljana 7, 771.1, 13.0, 73, NE4, 10, —, —;
Ljubljana 13, 769.4, 16.1, 68, SW2, 9, —, —;
Maribor 7, 772.2, 11.0, 90, N2, 10, —, —;
Zagreb 7, 770.5, 14.0, 80, NNE5, 8, 1.0, dež;
Beograd 7, 768.9, 15.0, 70, E2, 5, 42.0, dež;
Sarajevo 7, 767.9, 14.0, 60, E3, 10, —, —;
Skoplje 7, 764.7, 13.0, 90, 0, 10, 23.0, dež;
Split 7, 764.2, 15.0, 90, 0, 10, 2.0, dež;
Kumbor 7, 763.1, 17.0, 70, E2, 10, 28.0, dež.

Temperature: Ljubljana 17.0, 6.0; Maribor 14.8, 11.0; Zagreb 15.0, 12.0; Beograd 16.0, 13.0; Sarajevo 15.0, 8.0; Skoplje 20.0, 12.0; Split —, 14.0; Kumbor —, 14.0.

JAZ SEM BEGUNEC...

KULTURNI PREGLED

Trije večeri v ljubljanski drami

„Orlič“ — „Gugalnica“ — „Migo“

Letošnjo dramsko sezono so v hiši v Gradišču pričeli pod že tradicionalnim dvojnim znamenjem: v znamenju resnega napora po čim čistejši, čim resničnejši umetnosti od strani ansambla in njegovega vodstva in v znamenju zmerom skromnejšega zanimanja pri občinstvu. Pričetek nove sezone v gledališču, tako kaže, je zdavnaj nehal biti družabni dogodek. Socialni in kulturni sestav premierske publike pa je na obiskovalca gledališča, ki se imenuje narodno, napravil to pot še vse bolj pesimističen vtis kakor kdaj prej.

Ton novemu repertoarju je dalo vodstvo z izbranim klasičnim delom, z »Orličem« Edmonda Rostanda, nepozabljenega avtorja »Cyranoja de Bergerac«, v lepem prevodu Franceta Albrechta in v režiji prof. Šesta. S tem izborom je teater poudaril ravno črto svojega stremljenja, ki mu sledimo skozi leta: da se Narodno gledališče z vso ljubeznijo sklanja h kultu klasične umetnine in vzporedno ne utegne enako intenzivno gojiti živega, sodobnega, časovnega komada. Med tema dvema vrstama repertoarja opažamo trajen prepad: resnemu uspehu klasičnega dela slede močno problematični uspehi moderne drame in komedije, in ker hoče publika od blizu videti v zrcalu svoj obraz, ji je treba zmerom iznova dajati koncesije od onkraj umetnosti. To črto naše repertoarne politike so izpričale tudi prve tri premiere v letošnji drami: »Orlič«, »Gugalnica«, »Migo«.

O Rostandu in njegovem »Orliču« je ga. prof. Jerasova kot Francozinja napisala v nedeljskem »Jutru« nekaj tako lepih, prisrčnih besed, da jim jaz kot gledališki poročevalec nimam kaj pridejati. Idejno je stvar v resnici odmaknjena iskanjem našega časa, toda človek je večno enak v svojih vrlinah in napakah — in v borbah, ki jih bodo še bile današnje in bodoče generacije, bo treba še mnogo takšne domovinske ljubezni in volje do dejanja, kakor jo nosi v srcu mali vojvoda Reichstadtski, in še več tako drznega poguma in zvestobe, kakor ju ima brez dna veliki Seraphin Flambeau. V teh dveh izrednih likih, ki sta tako različna v svojih zunanjih obrisih in v svojih časovnih položajih, pa obenem tako drug drugemu enaka v svojih bistvih, tako enakorodna med seboj, da si niti brez enega niti brez drugega ne moremo misliti nobene borbe, nobene zmage, pa tudi nobenega poraza v njunem svetu, je Rostand upodobil svojo misel v tolikšni veličini, da je vreden primere z največjimi oblikovalci sveta.

Orliča je v slovenski uprizoritvi kreiral Jan. S svojo izredno lepo, veličastno stvaritvijo, polno in neposredno v intimnih doživetjih in dovršeno v izrazu, se je uvrstil v red igralcev, ki lahko vzamejo na svoja ramena tudi največje reči. Cesar je bil plameneč Flambeau, trd, okoren, neizprosen vojak, ki je prisegel svojemu cesarju in njegovi revoluciji in ki pod sto vislicami in v tisoč zankah ne misli odložiti te prisege. V boju, ki ga bojujeta, se križata njuni poti a celo nepregledno množico ljudi in svetov. Tu je Orličeva mati vojvodinja Parmska (Marija Vera) s svojim krogom (Nablocka, Mira Danilova, Boltarjeva, Medvedova, Vida Juvanova), pa knez Metternich s cesarskim Dunajem, ki drži princa ujetega (Levar, Debevec, Skrbinšek, Daneš, Lipah, Gregorin). Prvič so v »Orliču« nastopili na deskah naše drame Kreft (kot policijski direktor grof Sedlinsky), Crnobori in Rainerjeva Ves ansambel je z občudovanja vredno ljubeznijo naštudiral ogromni tekst in dal dovršeno igro, mnogi so skrbno podali po dvoje in več vlog (Lipah, Plut, Gregorin, Železnik, Crnobori). Prof. Šest je z veščo roko obvladal gigantski napor, ki ga stavlja režiji delo tolikšnega obsega in je vsej pestro razgibani, mnogoliki celoti vdihnil čar žive umetnine. Za izredno lepo inscenacijo je deloma napravil osnutke inž. arh. Franz. Hudo brez potrebe je na otvoritveni večer predstave, ki že sama traja blizu štiri ure, zaigral operni orkester pod vodstvom direktorja Poliča Bizetovo uverturo »La Patrie«, ki je času primrgla še okrog 20 minut.

Rostandovi igri je sledilo dvoje sodobnih veselih komadov, ki sta ju prispevala dva naša stara, dobra znanca iz moderne komedije: Olga Scheinpflugova in M. Achard. »Gugalnica« prve, ki jo je s skrbno pozornostjo in v nazorni podobi postavil na oder režiser Skrbinšek, skuša prikazati moderni čas kakor gugalnico: vse se giblje, kar je danes spodaj, bo jutri zgoraj, in kar je zgoraj, se prej ali slej, čisto zagotovo povrne v svoj prvotni položaj. Tako je v družbi: kdor je bogat, bo zaigral, a kdor je beden, bo zadel v loteriji ali pa ga bo presenetila nepričakovana dediščina od bog ve kod. Malo medla, površna, prenagla socialna filozofija za čas, ki je v resnici kakor na gugalnici, a bo njega zibanje težko našlo svoj happy end. Takšna je zgodba o bogati gospe Mary in njeni siromašni kuharici Mary, ki ju je pisateljica krstila na isto ime, da bi podčrtala svojo osnovno misel: usoda vsakogar je enakovredna usodi vseh. Toda Scheinpflugova je duhovita pripovednica in spretna predstavljalka tipov iz življenja in je tako tudi v »Gugalnici« dosegla svoj uspeh. Bogato vdovo in njeno ubogo kuharico, ki jo je zadela nesreča, da postane gospa, sta igrali Medvedova in P. Juvanova, simpatičen, koketen mlad par, ki se išče skozi vse peripetije, sta bila Danilova in Jan, Železnik in Lipah pa sta predstavila dva vsega spoštovanja vredna, neboglijena, osamljena stara gospoda. V manjših vlogah sta sodelovali še Gabrijelčičeva in Fratnikova.

Komedija sorodnega žanra, samo da zunanje bolj dramatično razgibana, je Achardova »Migo, dekle z Montparnasa«, ki jo je prav tako režiral prof. Šest. Vida Juvanova, ki je igrala naslovno vlogo, je podala prisrčno lep lik ubogega majhnega dekleta iz velikega mesta, ki ljubi in vdano trpi. Danilova je bila kot njena partnerica dovršena v igri. Prvič sta nastopili z njima v večjih vlogah Rainerjeva in Fratnikova in dosegli prav lep uspeh. Originalno žive figure iz malega spodnjega Pariza so predstavili Daneš, Drenovec, Kralj, policijsko osebje pa Sancin, Cesar, Potokar. Za inscenacije obeh komedij je poskrbel inž. arh. Franz. L. M.

Iz zagrebškega gledališča

Izmed zanimivosti v prvih tednih nove sezone naj omenimo predvsem reprizo novo naštudirane tragikomedije Milana Begovića »Pustolov pred vratima«. Delo je imelo znatno večji uspeh kakor pred nekaj leti ob premieri. Dejanje se odigrava v zadnjih svetlih trenutkih bolnega dekleta, v predsmrtnem deliriju. V tem stanju preživlja iznova vse življenje in smrt jo vodi skozi deset raznih vlog. Poleg močne dramatike odlikuje ta komad nežna lirika, zato ni čuda, če so »Pustolova« uspešno igrali na številnih inozemskih odrih. Poleg tega sta dve glavni vlogi močno hvaležni (dekle in Smrt) in vse to je dalo celoto, ki je zamikala tudi

Iz Celja

e— **Širši odbor občinske organizacije JNS za Celje** — okolico bo imel danes ob 20. važno sejo v gostilni g. Permozerja v Gaberju. Potrebna je udeležba vseh odbornikov!

e— **Redni družabni sestanek občinske organizacije JNS za mesto Celje** bo v sredo 10. t. m. ob 20.30 v Celjskem domu. Vabljeni so vsi člani.

e— **Godalni kvartet Glasbene Matice v Celju** bo izvajal na svojem prvem koncertu v četrtek 11. t. m. ob 20. v Mestnem gledališču izbrana dela slovenske komorne glasbe, in sicer znameniti Dvořakov kvartet v F-duru ter skladbe slovitih ruskih skladateljev P. J. Čajkovskega, A. Borodina in A. Glazunova. Vstopnice se dobijo v predprodaji v knjigarni »Domovini«.

e— **Umrla je včeraj v Zavodni, Cesta na grad 8, pri Celju v starosti 77 let** posestnica Marija Sucherjeva, roj. Virbnikova, soproga posestnika g. Josipa Sucherja. Pogreb bo v sredo ob 16. izpred hiše žalosti na mestno pokopališče. V celjski bolnišnici je umrl v nedeljo zvečer 64 letni trgovski sluga Lovrenc Filipič iz Celja, Glavni trg 12. Pogreb bo v sredo ob 17. na mestnem pokopališču.

e— **Avtomobilska nezgoda celjskih lovcev.** V nedeljo zjutraj se je odpeljalo 18 celjskih lovcev s tovornim avtomobilom g. Sovinka iz Celja na lov v Šmartno ob Paki. Na cesti na Bregu pri Polzeli je okrog 7. nenadoma odletelo zadnje levo kolo. Ker je šofer vozil počasi, je lahko takoj ustavil avtomobil. Lovci, ki so ostali nepoškodovani, so jo morali mahniti peš na Polzelo, odkoder so se z vlakom odpeljali v Šmartno. Zvečer so se vrnili s smo, srnjakom in štirimi zajci z vlakom v Celje.

e— **Nevaren prijatelj tuje lastnine** je 26 letni brezposelni natakar Valter Finkeš, češkoslovaški državljan. V soboto ob 17. je v Kandušerjevi gostilni v Prešernovi ulici ukradel gostilničarki ge. Kodrunovi iz zaklenjenega predala usnjato denarnico z 1100 Din in zlatim prstanom ter razne dokumente in pobegnil. Policija ga je zasledila okrog 19.30, ko je prišel iz Ozke ulice v Prešernovo ulico. Finkeš je takoj spoznal nevarnost in pobegnil po ulici Za kresijo in Vrazovem trgu na Glazijo, kjer je zasledovalcem izginil izpred oči. Policija pa je že v nedeljo zjutraj dognala, da si je Finkeš najel sobo na Gomilskem. Na podlagi obvestila celjske policije so ga orožniki takoj aretirali. V njegovi postelji so našli ves denar in prstan, denarnice in dokumentov pa ni več imel pri sebi. Prepeljali so ga v Celje, kjer so tudi ugotovili, da ga zasleduje mariborsko sodišče, ker je nedavno v Mariboru ukradel poštne vrednotice v znesku 10.000 Din in jih nato prodal za 5.500 Din. Razen tega je ukradel v gostilni »Pri zelenem travniku« v Celju več gramofonskih plošč in jih prodal v neki drugi gostilni, kjer so plošče pozneje zaplenili. Finkeša, ki je po daljšem zaslišavanju priznal vse tri tatvine, so izročili okrožnemu sodišču.

e— **Dva vloma v trgovino.** V soboto zvečer so neznani storilci vlomili v trgovino g. Šulerja v Kasazah pri Petrovčah ter odnesli večjo množino specerijskega in manufakturnega blaga in znatno vsoto denarja. V nedeljo zvečer pa je bil izvršen vlom v trgovino g. Gajška na Sp. Hudinji pri Celju. Vlomilci so odnesli specerijskega blaga in gotovine v vrednosti 2000 do 3000 dinarjev.

e— **Avtomobilska nesreča v Škofji vasi.** Včeraj okrog pol 8. zjutraj se je vozil Ignac Primc, šofer pri avtomehaniku g. Mihaelu Ožku v Celju, z odprtim osebnim avtomobilom znamke »Fiat«, ki je last g. Ožka, iz Vojnika proti Celju. Poleg šoferja je sedel neki potnik, ki ga je bil šofer vzel v Vojniku v avtomobil. Na državni cesti tik pred mostom čez Hudinjo v Škofji vasi je nenadoma počila sprednja leva pnevmatika, zaradi česar je avtomobil na blatni cesti zaneslo na levo stran ceste. Avtomobil je zgrmel čez pet metrov visoko škarpo v 1 in pol metra globoko Hudinjo in se prevrnil, tako da so bila kolesa obrnjena navzgor. Potnik je hitro zlezel iz avtomobila in izvlekel šoferja Primca, ki se ni mogel geniti izza krmila in mu s tem rešil življenje. Pozneje je prispel na kraj nesreče g. Ožek s svojimi pomočniki. S pomočjo članov gasilske čete v Škofji vasi jim je po treh urah končno uspelo potegniti avtomobil iz vode, nakar so ga prepeljali v delovnico g. Ožka v Celju. Pri padcu se je razbil ves sprednji del avtomobila. Močno poškodovana sta tudi karoserija in streha. Škoda znaša okrog 10.000 Din.

c— **Letni živinski in kramarski sejem,** znan pod imenom »Uršulin sejem« bo v ponedeljek 22. t. m. v Celju.

c— **Kino Union.** Danes ob 16.15 in 20.30 zvočni velefilm »Godba, mladost in ljubezen« in zvočna predigra.

Postani in ostani član „Vodnikove družbe“

Gospodarstvo

Računski zaključek državnih financ za leto 1933-34

Finančno ministrstvo je izdalo običajni mesečni pregled državnih financ za mesec avgust. Ta mesec je velike važnosti za državne finance, ker se z 31. avgustom konča izvajanje proračuna za preteklo računsko leto in je samo do tega datuma mogoče izplačevati obveznosti po kreditih iz preteklega proračuna, ki so bili angažirani do konca proračunskega leta, to je do konca marca.

V teku avgusta je bilo izplačanih še na breme proračuna državne administracije za 1933-34 279.9 milijona Din, dočim je po starem proračunu bilo še 103.3 milijona dinarjev dohodkov. Vsota izplačil, ki so bila izvršena v teku avgusta še na breme prejšnjega proračuna je prav visoka zaradi tega, ker je finančno ministrstvo do konca avgusta izvršilo skoro vse obveze po proračunu državne administracije za l. 1933-1934 (ob koncu julija je bilo še neizplačanih računov na breme starega proračuna za 327 milijonov dinarjev).

Slika končnega obračuna državnih financ po proračunu državne administracije za leto 1933-34 je v primeri s končnim obračunom za prejšnje proračunsko leto naslednja (v milijonih Din):

	Izdatki	Dohodki	Razlika
1932-33	687.2	6132.2	— 747.0
1933-34	6653.2	6467.1	— 186.1

Zaključni račun državnih financ po proračunu državne administracije za preteklo leto izkazuje torej **deficit v višini 186.1 milijona Din, dočim je izkazoval zaključni račun za leto 1932-33. primanjkljaj v višini 747 milijonov dinarjev ali skoro tričetrt milijarde dinarjev.** Deficit je torej precej manjši, in sicer na eni strani zaradi tega, ker so bili izdatki v letu 1933-34 za 226 milijonov Din manjši nego v prejšnjem letu, dohodki pa so bili za 335 milijonov večji. Primanjkljaj v višini 186 milijonov Din je bil krit deloma s prispevki uradniškega penzijskega fonda (predvidenega v § 145. uradniškega zakona). in sicer v višini efektivnih 73.8 milijona Din; ostanek primanjkljaja v višini 112 milijonov Din pa je bil pokrit z dohodki prvih petih mesecev tekočega proračunskega leta 1934-35. Izdatki državne administracije so v preteklem proračunskem letu po končnem obračunu dosegli 95.2 odstotka v proračunu predvidenih izdatkov in so bili za skoro 5 odstotkov manjši nego po proračunu. Pri tem pa je treba ugotoviti, da so osebni izdatki presegali v proračunu predvideni znesek in je prihranek naspr. prorač. dosežen le pri materialnih izdatkih. Dohodki po proračunu državne administracije pa so v preteklem proračunskem letu dosegli 92.5 odstotka v proračunu predvidenih dohodkov.

Računski zaključek državnih podjetij

Pri državnih podjetjih je bilo v avgustu na račun preteklega proračunskega leta izplačanih še 98.9 milijona Din. Skupna vsota dohodkov državnih podjetij pa se je v tem zadnjem mesecu proračunskega leta povečala naknadno za 200.3 milijona Din. Slika končnega obračuna državnih podjetij za leto 1933-34 v primeri s končnim obračunom za prejšnje proračunsko leto je naslednja (v milijonih Din):

	izdatki	dohodki	razlika
1932-33	3559.5	3469.5	— 89.9
1933-34	3127.4	3505.7	+ 379.4

Kakor vidimo, so se v proračunskem letu 1933-34 izdatki državnih podjetij precej skrčili, dočim so bili dohodki nekoliko večji, tako da je bil dosežen presežek dohodkov nad izdatki v višini 379.4 milijona dinarjev nasproti v proračunu predvidenemu presežku 535 milijonov. Državnim podjetjem pa do konca avgusta ni bilo mogoče izplačati vseh računov in je ostalo za 48 milijonov Din neizplačanih računov (lani je ostalo ob koncu avgusta po proračunu 1932-33 neizplačanih računov za 142 milijonov). Pripomniti je tudi treba, da državna podjetja niso izplačala državni blagajni od svojih presežkov 190 milijonov dinarjev.

Omejitev fluktacij avstrijskega šilinga

Kakor znano, je tečaj avstrijskega šilinga v našem privatnem kliringu zaznamoval zadnje mesece prav občutne spremembe. V juniju je avstrijski šiling notiral še okrog 9.50, potem pa je priče' popuščati, tako da je v prvi polovici avgusta padel celo na 7.90. Kmalu pa se je začel zopet dvigati ter se nato nekako ustalil na višini 8.50 do 8.60. Proti koncu preteklega tedna pa je nenadoma popustil na 8.15. Že ponovno smo na tem mestu opozorili na potrebo stabilizacije klirinških in tudi prostih deviznih tečajev, predvsem pa na potrebo stabilizacije tečaja avstrijskega šilinga, ki pri nas zelo varira, čeprav je avstrijski šiling intervalutarno ves čas docela stabilen. Zaradi znatnih sprememb tečaja je našemu izvozniku v Avstrijo onemogočena vsaka prava kalkulacija in če hoče s približno sigurnostjo kalkulirati, mora računati najmanj z 10 do 20 odstotno spremembo tečaja v trenotku, ko bo lahko vnovčil šilinge, dobljene od izvoza To pa ima za posledico, da nudijo izvozniki v Avstrijo pri nakupu kmetijskih pridelkov za izvoz nižje cene, kar je razumljivo, če upoštevamo, da so imeli v zadnjih mesecih prav slabe izkušnje ko so kupovali blago in ga izvažali v Avstrijo, računajoč, da bodo dobili za šilinge preko 9 Din in so potem morali šilinge prodati po 8 Din ali pa še nižje. Nesigurnost zaradi tečaja avstrijskega šilinga občuti torej predvsem naš kmet, ki prodaja svoje pridelke za izvoz v Avstrijo.

Potrebo po stabilizaciji tečaja avstrijskega šilinga v našem privatnem kliringu je sedaj spoznala tudi naša Narodna banka, ki se je odločila za intervencijo v prilog stabilnosti tega tečaja. Pričela je nudi ti na domačih borzah v privatnem kliringu vsako količino avstrijskih šilingov po tečaju 8.15, kar je proti koncu preteklega tedna izzvalo padec klirinškega tečaja na to višino, to je na denarni tečaj 8.10 in na tečaj za blago 8.20. Kakor je razveseljivo prizadevanje Narodne banke, da se stabilizirajo razmere pri trgovanju z avstrijskim šilingom, tako da bo v bodoče dana prilično sigurna baza za kalkulacijo, tako bi na drugi strani želeli naši izvozniki, da bi se ta stabilizacija izvršila pri nekoliko višjem tečaju, to je vsaj pri tečaju 8.50 Din za šiling, zlasti ker morajo od dobljenih šilingov ponuditi 30 odst. Narodni banki na odkup po paritetnem tečaju 8 Din za šiling. Doslej Narodna banka ni vedno prevzemala teh šilingov, zlasti prejšnji mesec, dokler je v privatnem kliringu notiral šiling izpod 8 Din; sedaj pa Narodna banka prevzema to tretjino, ki jo potem prodaja denarnim zavodom odnosno na borzi uvoznikom po 8.15. Nadalje bi bilo želeti, da bi Narodna banka postopno pričela intervenirati tudi pri ostalih devizah, kolikor se tečaji prosto razvijajo, zlašti pa pri vseh onih devizah, ki se trgujejo v privatnem kliringu.

Gospodarske vesti

= **Racionalno izkoriščanje domačega rjavega premoga, lignita in lesa za pogon preurejenih Dieselovih strojev.** Prejeli smo: Znanemu leobersdorfskemu inženerju je uspelo v interesu domačega gospodarstva, da omeji uvoz dragih inozemskih surovih olj (nafte) s tem, da preureja že obstoječe Dieselove stroje na cenene plinske vsrkalne motorje, gnane s plinom premoga (lignita) ali lesa domače provenience. Cena kilovatni uri se s to preureditvijo zniža za 75%. Gospodarski račun preurejenega stroja nam pove naslednje: Dieselov stroj porabi za konjsko silo in uro približno 300 gr. nafte. Isti Dieselov stroj preurejen na plin pa porabi za konjsko silo in uro največ 2 m³ plina, kar odgovarja enemu kg rjavega premoga. Ako vzamemo na eni strani ceno za kg nafte, ki stane s trošarino vred 3.40 Din, na drugi strani pa ceno za kg rjavega premoga, ki je 12 par, tedaj takoj vidimo veliko rentabilnost in ekonomijo teh strojev. Delazmožnost po predelavi stroja na plinski motor pade največ za 5%. Preurediti se da vsak Dieselov stroj z neomejenim številom konjskih sil. S posebnimi metodami se da delazmožnost stroja zvišati tudi še za 15%. V Cinkarni d. d. (Celje) obratuje že dalj časa tak preurejen Dieselov stroj na premogov plin v splošno zadovoljnost.

= **Znižanje obrestne mere in povečanje kreditiranja Zanatske banke kraljevine Jugoslavije a. d.** Prejeli smo: V želji, da se v današnjih težkih gospodarskih razmerah kolikor mogoče olajša položaj dolžnikov, je upravni odbor Zanatske banke na svoji seji 24. septembra t. l. sklenil, da ta obrtniška kreditna institucija počenši s 1. oktobrom svojim dolžnikom zniža obrestno mero od 11 na 10 in pol %, odnosno 10% in od 8 in pol na 8%. Ta sklep je odobril g. minister za trgovino in industrijo tako, da znaša obrestna mera za posojila pri Zanatski banki kraljevine Jugoslavije počenši od 1. okt. t. l.: 1. za poedine obrtnike, ki nimajo delnic Zanatske banke 10 in pol % na leto, 2. za poedine obrtnike, ki imajo delnice Zanatske banke 10% na leto pod pogojem, da imajo ti obrtniki za vsakih 2000 dinarjev posojila najmanj eno bančno delnico; 3. za obrtne kreditne zadruge, obrtne domove in obrtne zbornice 8% na leto; 4. za obrtniške produktivne, nabavne in konsumne zadruge 10% na leto, in 5. na državne vrednostne papirje in na delnice Privilegirane agrarne banke 10% na leto. — Nadalje je upravni odbor Zanatske banke sklenil, a) da se maksimalni znesek posojil za poedine obrtnike in obrtna podjetja zviša od 200.000 Din na 250.000 Din **brez ozira na to, ali je obrtnik delničar banke ali ne,** pod pogojem, da se posojila nad 50.000 Din dovoljujejo le na vknjižbo; b) da se večjim obrtnikom in obrtnim podjetjem dovoljujejo krediti na tekoče račune, če znaša kredit vsaj 20.000 Din. Iz gornjih sklepov upravnega odbora Zanatske banke kraljevine Jugoslavije vidimo hvalevredno pomoč in olajšanje za naše obrtništvo. Ta zavod neprekinjeno izplačuje posojila za obrtnike in obrtna podjetja, pa se naj interesenti ustno ali pismeno za podrobne informacije obrnejo na podružnico tega zavoda v Ljubljani, Gajeva ulica 6.

= **Hranilniška razstava v Brežicah.** Na jesenskem velesejmu je vzbujala pozornost zanimiva razstava Zveze jugoslovenskih hranilnic, ki je pokazala pomen tudi najmanjše vloge v denarnih zavodih za celokupno gospodarstvo. Da more tudi občinstvo izven Ljubljane spoznati to povezanost denarnih zavodov ter gospodarstva sploh, bo gradivo razstavila Hranilnica mestne občine Brežice od 14. do 21. oktobra v prostorih meščanske šole v Brežicah. Otvoritev se bo vršila ob 10. uri s predavanjem o pomenu hranilnic in denarnih zavodov. Opozarjamo brežiško in okoliško občinstvo na to razstavo.

= **Razstava preprog, pohištva in keramike v Sofiji.** Prometno ministrstvo je dovolilo znižano vožnjo vsem, ki obiščejo razstavo preprog, pohištva in keramike v Sofiji. Potniki kupijo na odhodni postaji cel vozni listek z legitimacijo, ki si jo nabavijo na isti postaji. Na podlagi potrdila razstave kupijo pri povratku polovični listek. Ta ugodnost velja za odhod od 12. do 27. oktobra, za povratek pa od 14 do 30. oktobra.

Borze

8. oktobra.

Na ljubljanski borzi so danes oficielni tečaji deviz ostali skoro nespremenjeni. V privatnem kliringu notirajo avstrijski šilingi nadalje 8.10 do 8.20. Na zagrebški borzi so se avstrijski šilingi trgovali po 8.15, angleški funti po 223.50, dočim so se španske pezete nudile po 5.85 in madžarski pengi po 9.95.

Na zagrebškem efektnem tržišču je bila tendenca mirna in je prišlo med državnimi vrednotami le do prometa v 7% Blairovem posojilu po 57 in v delnicah Šečerane Osijek po 130 in 140.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2302.07 — 2313.43, Berlin 1364.58—1375.38, Bruselj 793.02 do 796.96, Curih 1108.35—1113.85, London 165.80—167.40, New York 3347.16—3375.43, Paraz 224.02—225.14, Praga 141.67—142.53, Trst 290.57—292.97 (premija 28.5%), Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.10 do 8.20.

Curih. Pariz 20.2150, London 14.97, Newyork 304.3750, Bruselj 71.55, Milan 26.26, Madrid 41.85, Amsterdam 207.75, Berlin 123.25, Dunaj 57.10, Stockholm 77.20, Oslo 75.25, Kobenhavn 66.85, Praga 12.80, Varšava 57.9250, Atene 2.91, Bukarešta 3.05.

Dunaj. (Tečaji v priv. kliringu.) Beograd 12.18, London 26.33, Milan 46.08, Newyork 534.63, Pariz 35.57, Praga 21.84, Curih 175.55, 100 S v zlatu 128 S pap.

Efekti.

Ljubljana. Vojna škoda 352—354, 7% invest. 71—72, 4% agrarne 41—42, 6% begluške 59—60, 8% Blair 68—69, 7% Blair 57—58.

Zagreb. Državne vrednote: 7% invest. 71.50 den., 4% agrarne 41—41.50, 7% Blair 57—57.50, 8% Blair 68 bl., 7% Drž. hip. banka 60—68; delnice: PAB 217—219, Šečerana Osijek 137.50—140, Trbovlje 92—102.50.

Beograd. Vojna škoda 351.25—351.75 (351.25), za dec. 354—354.50, 7% invest. 71.25—72 (71.50), 4% agrarne 41—42, 6% begluške 60—60.20 (60.20), 8% Blair 67.25 br., 7% Blair 56—57, 7% Drž. hip. banka 4120 den., PAB 218—219 (218).

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 10.66, Državne železnice 13.65, Trboveljska 12, Alpine-Montan. 9.40, Šečerana 14.

Hmelj

+ **Žatec,** 7. oktobra. Kakor poroča žatečka hmeljarska zveza je bila pretekli teden kupčija mirna in je bilo povpraševanje pred vsem za prvovrstno blago. Tendenca cen je nadalje čvrsta, ker so producenti glede na majhne ostale zaloge rezervirani. Okvir cen se zaradi tega ni spremenil. — Zadruga hmeljskih trgovcev v Žatcu pa poroča, da je bilo tudi pretekli teden na trgu zelo živahno, čeprav ne več tako viharno. Cene so ostale nespremenjene od 1650 do 2025 Kč. Na deželi je neprodanih komaj 10 tisoč starih stotov, zaloge v trgovini pa se cenijo na 6 do 7 tisoč stotov. Producenti so doslej prodali okrog 85 odstotkov letine.

+ **Nürnberg,** 7. oktobra. Pooblaščenec nemškega prehranbenega stanu za hmeljsko trgovino poroča, da je pretekli teden ostala tendenca na nemškem hmeljskem trgu v glavnem nespremenjeno prijazna. Neprodane zaloge pri producentih se cenijo na 12 do 14 tisoč starih stotov. Preko uradnih tehtnic je doslej šlo 104.138 starih stotov letošnjega pridelka. Cene znašajo nespremenjeno za tettnanški hmelj 305—320 mark, za hallertauski 250 do 290 in za gorski 220 do 235 mark za 50 kg. Lanskega hmelja je bilo prodanega še 135 bal, predvsem za izvoz in se je hallertauski lanski hmelj prodajal po 165 do 185 mark, gorski pa po 130 do 150 mark.

+ **Žalec,** 8. oktobra. Poživljenje trgovine v zadnjem tednu in z njo zvezano učvrščenje cen je trajalo do nedelje. Včeraj in danes pa se je trg zopet umiril, kar se spravlja v zvezo s prepovedjo uvoza hmelja v Anglijo (od 20. t. m. naprej). Cene so ostale nespremenjene in se gibljejo med 20 do 40 dinarjev za kilogram, kakršna je pač kakovost.

NUR-BLOND
specialni shampoo za blondinke
vrne plavim lasem, ki so potemneli, prejšnji zlati lesk. Dobiva se povsod.

Blagovna tržišča

LES.

+ **Ljubljanska borza** (8. t. m.) Tendenca za les mlačna. Zaključeni so bili 3 vagoni frizov in 1 vagon kolobarjev.

ŽITO.

+ **Chicago,** 8. t. m. Začetni tečaji: Pšenica: za dec. 97.6250, za julij 98; koruza: za dec. 74.25.

+ **Winnipeg,** 8. t. m. Začetni tečaji: Pšenica: za okt. 79.1250, za dec. 78.25, za maj 82.8750.

+ **Ljubljanska borza** (8. t. m.) Tendenca za žito nespremenjena. Nudi se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): pšenica (po mlevski tarifi): baška 79/80 kg po 162.50—165; baška, 80 kg po 165—167.50; koruza (po navadni tarifi): stara suha za oktober po 150 — 152.50; nova umetno sušena s kvalificirano garancijo po 122.50 do 125; moka: baška »0« po 260 — 265; banatska »0« po 265 — 270.

+ **Novosadska blagovna borza** (8. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet srednji. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, srednjebaška in gornjebaška 112.50 — 115; okolica Sombor, sremska, južnobanatska 110 do 112.50; baška ladja Tisa 122 — 124; ladja Begej 121 — 123; slavonska 112 — 114; gornjebanatska 115.50 — 117.50; južnobanatska 110 — 112.50; baška, banatska, ladja 120 — 122. — Oves: baški, sremski, slavonski 65 — 67.50; banatski 62.50 — 65. — Rž: baška 107.50 — 110. — Ječmen: baški, sremski 65/66 kg 104 — 106; jari, 67/68 kg 120 — 122.50. — Koruza: baška in baška okolica Sombor 83—85; banatska 80 — 82; sremska pariteta Indjija 83 — 85; baška nova, sušena 65 — 67; za december - januar 58 — 60; banatska, nova, sušena 62 no 64; sremska, nova, sušena 65 — 67. — Moka: baška, banatska (v oklepajih sremska, slavonska) »0g« in »0gg« 190 — 210 (187.50 — 197.50); »2« 170 — 190 (167.50 od 177.50); »5« 150—170 (147.50 — 157.50); »6« 125 — 145 (122.50 — 132.50); »7« 110 do 115 (107.50 — 112.50); »8« 105 — 110 (105 — 110). — Otrobi: baški in sremski 80 — 82; banatski 77 — 79; baški ladja 83 — 85. — Fižol: baški beli 132.50 — 135.

---

naše občinstvo. Obe glavni vlogi sta mojstrsko odigrala Vika Podgorska in Dubravko Dujšin.

»Jazavac pred sudom«, delo Petra Kočića, je smela politična satira na upravne razmere v Bosni za časa Avstrije. Pod prikrito in navidezno neumnostjo nekega kmeta je avtor izpovedal vso bridko resnico o tedanjem gospodstvu in prikazal razmere v tako močni luči, da nas še danes preseneča po svoji ostrosti in smelosti. Simbolika jazbeca kot požrešne živali ni samo slučajna. V tej simboliki je globoka tragika. Lahko bi rekli, da je ta komad, odnosno njegova glavna oseba kmet David Štrbac — predhodnik Švejka. Petar Kočić je bil bosenski učitelj in je vzbudil njega dni z »Jazavcem« nemajhno senzacijo. Oblasti so komad prepovedale, a zato se je tem bolj širil na skrivaj in podžigal predvojno nacionalistično mladino. Po svoji ironiji in duhovitosti učinkuje še danes.

Zanimiv poskus je Jeana de Létraza **»Sreča v hišic«.** Je neka vrsta operete za dramske igralce, ki jih spremljata — dva klavirja. Smel poskus, in z muzikalnega stališča lahko pri tej predstavi marsikaj doživiš. Če pa tega ne upoštevamo, je treba priznati, da je delo spisano v lahkem in zabavnem slogu, brez globljih pretenzij, z očitnim namenom: zabavati poslušalca in mu pripraviti prijeten večer. In to mu res uspeva. Občinstvo ga je sprejelo z odobravanjem, medtem ko je kritika pokazala za to novost le malo simpatije.

Pred katedralo so nedavno uprizorili Hofmannsthalovega »Slehernika«, ki ga v Zagrebu dajejo pod naslovom »Čovjek«. Igra je z ozadjem katedrale odlično učinkovala, posebno efektni so bili nekateri prizori. Tako n. pr. glas božji iz višine ali sklepno igranje s petjem in ogromnimi orglami iz katedrale. Ne smemo pozabiti tudi učinka luči in žarometov. »Slehernika« je uprizorila Matica hrv. kazališnih dobrovoljcev v glavnem po Freudenreichovi zaslugi.

Ž. Hirschler.

Iz programov slovenskih založb. Založba »Modra ptica« je napovedala za l. 1935. prevod Gončarovega »Oblomova«, Davida H. Lawrencea roman »Sinovi in ljubimci«, Littona Stracheya biografijo »Kraljica Viktorija« in Madelone Lulofsove roman »Gumijeve plantaže«.

»Srpska književna zadruga« je pravkar naznanila novo kolo svojih izdanj. Letos izidejo pesmi Velimirja Živojinovića, povesti Velika Petrovića, roman Svetolika Rankovića »Seoska učiteljica«, drugi zvezek Vukove knjige, M. D. Lazarevića knjiga o balkanski vojni in knjiga Molièra z »Namišljenim bolnikom« in »Učenimi ženami«.

Državoznanstvo. Spisal dr. Fran Ogrin. Ta knjiga je izšla v docela novi, predelani obliki. Vsebuje nauk o državi in državni organizaciji in podaja pregledno vsebino raznih upravnih zakonov. Knjiga je odobrena kot učbenik v srednjih in strokovih šolah ter za nabavo učiteljskih knjižnic na meščanskih in osnovnih šolah. Knjiga pa bo praktični rabila raznim uradom, kandidatom za izpite iz upravnega prava in je priporočljiva vsakomur, kdor želi spoznati ustroj države. Založila jo je Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Češka antologija jugoslovanske lirike. V lični knjižici na 32 straneh izide v Pragi v redakciji Adolfa Veselega izbor prevodov iz sodobne jugoslovanske lirike. Prevodi so delo Fr. Čuberke, Fr. Hrbka in Ad. Veselega. Zastopanih je 25 mlajših sodobnih lirikov. Avtorji se vrste v abecednem redu, a vsak se predstavlja z eno pesmijo. Na koncu knjižice so o vsakem pesniku biografski in bibliografski podatki. O knjižici še priobčimo izčrpnejši prikaz.

Spomenik češkemu pesniku Viktorju Dyku na Lopudu. Sporazumno z lopudskimi činitelji je pisatelj Adolf Vesely prejšnji mesec poiskal primerno mesto za spomenik pisatelju Viktorju Dyku, ki je na Lopudu leta 1931. umrl. Spomenik v obliki razglednega glorieta bo stal na višku ceste iz Lopuda v zaliv Šunj. Zemljišče je zastonj odstopil hotelir Kristić. Osnutek za spomenik je izdelal arhitekt Bat'ovih zlinskih tovarn L. Gahura.

R. R. Hofmeister, češki pisatelj in dolgoletni sotrudnik »Nar. Listov«, znan zlasti kot pišec poljudnih knjig iz paleontologije in praehistorije, je umrl v Rožmitalu. Pred leti je izdal tudi knjigo »Ostrov Ráb, perla Adrie«. Hofmeister je bil izprva delavec in si je kot samouk pridobil obsežno znanje in ime uglednega pisatelja.

Ksaverja Meška »Henrik, gobavi vitez« v češkem prevodu. Marljivi prevajalec Meškovih spisov v češčino Antoš Horsák je v kratkem presledku izdal dva prevoda: za romanom »Kam plovemo« je izšel te dni v češčini Meškov božični misterij v štirih slikah »Jindřich, malomocny rytíř«. Knjižica je izšla v Přerovu.

Studija o Nemcih v češkoslovaški zgodovini. Praška založba »Orbis« je izdala studijo dr. Kamila Krofte »Das Deutschtum in der tschechoslovakischen Geschichte«. Spis je nastal na osnovi dveh predavanj, ki jih je imel avtor — eden najodličnejših češkoslovaških diplomatov — v praški Uraniji letošnjo pomlad. Prvi del obsega zgodovino starejše dobe. Uvodoma razpravlja pisec o Palackega pojmovanju češke zgodovine in prehaja nato k najstarejšim stikom med Čehi in Nemci v dobi kralja Same in v poznejši velikomoravski državi. Nastajajočo penetracijo nemštva v češke dežele zasleduje objektivno in na podlagi razpoložljivih virov vse do 16. stoletja. Drugi del začenja avtor z dobo Luthrove reformacije in prehaja preko Bele gore in poznejše ponemčevalne dobe v l. 1848., čigar posledici izpolnjujejo vse 19. stoletje. Ob koncu poudarja pisec možnost in potrebo pravično urejenega sožitja Čehov in Nemcev v češkoslovaški republiki. Šele sedaj se začenja na obe hetraneh uveljavljati prepričanje, da prejšnja napetost med obema narodoma ni ne zdrava ne moralna. »Samo ob sebi se ume, da smo se mi (Čehi) vedno branili, se branimo in se bomo branili tudi v bodoče, da bi se potopili v nemškem političnem in kulturnem morju. Prav tako pa ej tudi jasno, da ne moremo in nočemo stremeti po raznaroditvi naših nemških rojakov, da ne moremo zapirati oči pred dejstvom, da so pripadniki velike nemške narodne skupnosti, kar ne more biti brez vsakršnega vpliva na njihov odnos do države, v kateri bivajo. Toda mi verujemo, da jim ni samo mogoče, živeti v miru med nami, marveč tudi mirno in plodovitno sodelovati z nami na vseh področjih človeške kulture...« Spis dr. Krofte utegne zanimati tudi pri nas zlasti vse one, ki se bavijo z manjšinskimi vprašanji in s problemom našega odnosa nasproti Nemcem.

O pomenu leta 1848. za Nemce in sosedne narode razpravlja Kurst Kersten v pravkar izišlem spisu »1848. Die deutsche Revolution«.

Dante v esperantu. Esperanteski prevod Dantejevega »Pekla«, delo I. Kalocsaya, je izdalo Društvo esperantske knjige v Budimpešti.

Nesreča na Marmarskem morju

Na Marmarskem morju blizu Carigrada se je te dni primerila ladijska nesreča, ki je zahtevala 41 žrtev. Neka barka, v kateri je bilo 53 turških kmetov, je zašla v napačno smer in prišla na pot parniku, ki je zavozil vanjo. Barka se je razklala na dvoje in reševalni čolni so utegnili potegniti iz vode samo nekaj kmetov, ostali so utonili.

Presajene glave

Čudežni uspehi moderne biologije — Eksperimenti s hrošči, metulji in kobilicami

Pred nekoliko leti so v nekem dunajskem biološkem raziskovalnem zavodu izvršili prve senzacionalne poskuse z zamenjavo živalskih glav. Že takrat je uspelo raznim vrstam žuželk, kakor vodnim hroščem, mokarjem, metuljem in kobilicam zamenjati glave in jih ohraniti žive. Sedaj so te poskuse izvršili pred vsem z namenom, da doženejo, v koliko je odrezana in presajena glava sposobna izvrševati svoje funkcije.

Kot kriterij za uspeh operacije je veljala sposobnost, da se žival po operaciji iz mladostne oblike razvije v dozorele stadije. V resnici je uspelo tudi pri vseh poskusnih živalih doseči razvite oblike. Žuželke s presajeno glavo so preoblikovanja prebile brez posebnih težav.

Vsak pozna črve mokarje kot priljubljeno hrano za terarijske živali in ptice. Manj bo znano, da ti črvi sploh niso črvi, temveč mladostna oblika ličinke nekega hrošča. Ko se črvi mokarji nažrejo do debelosti, se zabubijo in kmalu se pojavijo znova kot popolnoma razviti hrošči. Eksperimentator je skrbno pazil na dan, ko se je takšen črv zabubil. Nato mu je odrezal glavo in mu jo znova pritaknil k telesu. Živalica pa se je vseeno razvila v hrošča, ki je bil videti sicer malo zaostal, krila in pokrovca nad krili sta mu bila malo okrnjena, a živela je vendar in kar je glavno: imel je glavo. Čeljustne organe in tipalke je gibal kakor normalen hrošč, tekel je malo nerodneje nego normalne živali, a vendarle je tekel in se je celo lahko obračal. V splošnem ni delal vtisa živali, ki bi bila kdaj »izgubila glavo«.

Na isti način so operirali bube dveh metuljev raznih vrst. Tu so pa jima glavi v resnici zamenjali. Zamenjavo je bilo opaziti na prvi pogled, ker sta bili presajeni glavi drugačne barve nego telo. Navzlic temu pa sta se bubi razvili v polnovredna metulja.

Kot posebno primerna za te vrste poskusov se je izkazala neka kobilica, čudna žuželka, ki sliči tenki, suhi veji in prebije dnevni čas v hipnotični otrplosti. Ta kobilica je tudi svoje spolno vprašanje rešila na enostaven način: ljubezni za razmnožitev sploh ne potrebuje in leže jajca brez sodelovanja samca in oploditve. Tej živali prav nič ne de, če ji odsečeš glavo in ji jo spet pritakneš. Čez dva dni žre kakor prej in živi kakor prej. Kobilice s tako pritaknjeno glavo so se tudi povsem normalno levile in legle jajca, iz katerih so se izvalili normalni mladiči.

Takšne senzacionalne operacije uspevajo seveda le v kraljestvu nižjih živali, med žuželkami, pri katerih se prerezani živci očitno spet spojijo z enostavno zlepitvijo.

Pri ljudeh bi zaman poskušali kaj takega in bi bilo tudi odveč — saj smatra vsakdo svojo glavo za najboljšo...

Slepilne bombe

Francosko orožje proti napadom iz zraka

Francoska izumitelja Kielhaus in Christmas sta konstruirala nov top, ki izstreljuje v višino z neko posebno svetilno snovjo napolnjene bombe. Ko se te bombe razpočijo, zažari njih polnilna snov s takšno silo, da za nekaj časa oslepi letalca. V tem času izgubi moč nad aparatom, ki trešči na tla in se razbije.

Pri poskusih so doslej z uspehom uporabljali majhne svetlobne sile, ki so pa n. pr. zadostovale, da so družbo plesočih na neki kmetski veselici, v katere bližini so po pomoti oddali strel, vrgle deloma na tla, deloma jo pa tako oslepile, da so ljudje stali dolgo časa kakor hipnotizirani.

Teoretično ni nobene meje, da bi učinkovitost teh žarkov povečali v poljubno mero. Treba bi bilo zgraditi samo primerno velike topove in bombe, da bi dosegli n. pr. svetlobnost 5 milijonov sveč. V praksi pa so seveda stroški za takšne priprave tudi tako ogromni, da bi se bržkone vsaka država premislila nabaviti si takšno orožje.

V bistvu je šlo za rešitev starega vprašanja, kako bi letalskim napadom vzeli učinkovitost z ozirom na to, da je še vedno dovolj redek primer, da se letalo z običajnim izstrelkom zadene in spravi na tla. Kielhaus in Christmas sta izpopolnila samo staro metodo, ki so jo tu pa tam z uspehom uporabljali v svetovni vojni. Tedanje svetilne bombe so s trenutno oslepitvijo letalca v resnici kakšno letalo spravile do tega, da je treščilo na tla, ne da bi ga direktno zadele. Novi izum daje možnost, da se doseže isti učinek še sigurneje in ob večji razdalji eksplodirajoče bombe od letala. Vprašanje pa je samo to, v koliko bi takšne slepilne metode imele kakšen pomen v naših dneh, ko so se letalci naučili krmariti svoje aparate tudi »na slepo«. Kolikor se da posneti iz poročil francoskih listov, sliči snov, ki sta jo uporabila oba izumitelja, po načinu in svetlobni sili magneziju, zažaritev pa traja nekako stotinko sekunde, dočim oslepi človek, ki je to zažaritev videl, popolnoma za 3 do 4 minute.

Sportna novost za ženske

Dolge hlače za igranje golfa

Zakonca Joliot-Curie

raziskovalca, ki sta odkrila umetni radij

Ostra zima na vidiku?

Angleški vremenoslovci napovedujejo za letos zelo ostro zimo. Neki ovčar je namreč odkril, da se je letos silno razpasla neka vrsta jagod, ki zorijo v jeseni le pred hudimi zimami. Tako je bilo v jeseni leta 1894 in 1928. Znanstveniki, ki ne dajo na takšna vremenska napovedovanja nič, pa so ugotovili, da se kakor l. 1928 in 1894 tudi letos pojavljajo na vzhodni obali Grönlanda in Islanda mrzle morske struje. Po teh znakih sodeč, bo letošnja zima vse prej nego mila.

Zvoki iz vsemirja

V astronomski opazovalnici v Stari Dali na Slovaškem so izvršili te dni zanimiv poskus. Svetlobo nebesnih teles so pretvarjali v zvoke in te zvoke je oddajal češkoslovaški radio.

Teleskop opazovalnice so namerili na mesec, vpadajoči žarek so koncentrirali na fotoelektrično stanico, ki ga je spremenila v električni tok, ta se je pa v zvočniku pretvoril v dokaj svetel zvok. Žarek z Vege, najsvetlejše zvezde v Liri, je zvenel po isti melodiji nekaj temnejše. Tako so poslušalci uživali glasbo še drugih zvezd, katerih žarki rabijo tudi po več desetletij in stoletij, da dospejo do nas. Zanimivi poskus so snemali tudi na gramofonske plošče.

Annabella — Murat

Te dni sta se v Parizu poročila znana francoska gledališka igralka Annabella in princ Jean Murat, potomec znane rodbine francoskega vojskovodje v Napoleonovih vojnah. Poroko so do zadnjega prikrivali in se je vršila skoro brez javne pozornosti.

Po poroki sta novoporočenca napravila skupen izlet v St. Cloud, kjer sta se vozila in sprehajala po ondotnem parku. Popoldne je Annabella prišla k skušnji za Shakespeareovo komedijo »Kakor vam drago«, ki jo režira Barnowsky v gledališču na Champs Elysées. Umetnica bo igrala vlogo Rozalinde. Sploh izjavlja Annabella, da jo ne bo poroka niti najmanj ovirala v izvrševanju poklica. Ostala bo zvesta platnu, njen mož, princ Murat, pa bo po njeni izjavi »sam odšel na svatbeno potovanje«. V Arachonu si bosta mlada zakonca zgradila vilo ob morju in tam bosta preživljala svoje skupne dneve.

Pol krompir, pol paradižnik

Po 10letnih poskusih je uspelo nekemu vrtnarju v Massachusettsu vzgojiti baje rastlino, ki daje ob koreninah krompir, ob steblih pa paradižnike. Mož je opazil, da so krompirjeve korenine močnejše nego paradižnikove in si je mislil, da bi kombinacija obeh rastlin dala boljše paradižnike.

Rastlina v sedanji obliki je to domnevo v resnici potrdila, ona ne daje samo zdravega krompirja, temveč doseže s svojo pricepljeno paradižnikovo rastlino 3 m v višino in daje veliko več sadu nego normalno. Vrtnar skuša sedaj odpraviti še nekatere napake svojega poskusa, med katere spada n. pr. to, da cepljena stebla rada ovenejo.

Tri justifikacije v enem letu

V Lilleu so te dni izvršili že tretjo justifikacijo v letošnjem letu. V soboto so obglavili poljskega državljana Galo, ki je umoril svojo ljubico, takisto poljsko državljanko.

Francoska krila v Italiji

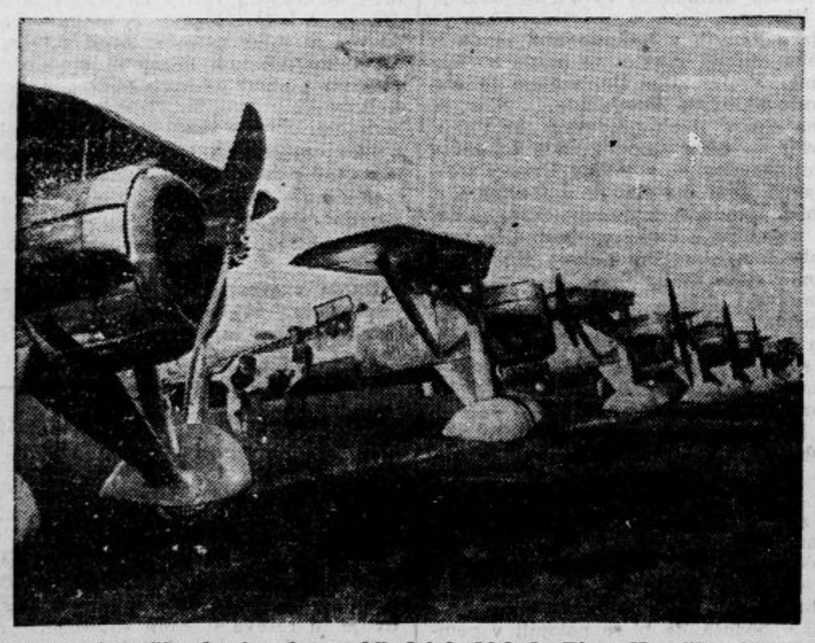

Prošli teden je večja skupina francoskih letal obiskala Rim. Na sliki vidimo francoske aeroplane na letališču Centocelle pri Rimu

Rusija postaja meščanska

Plesišče za rdečo gospodo in veleparfumerija v Moskvi

Niso neosnovane vesti, da Rusija polagoma le postaja meščanska. Najsi jih še tako taje ruski politiki in njih simpatizerji — praksa govori drugače.

V kratkem bodo v Moskvi odprli velikansko plesišče pod imenom »Sokolniki«. V ruskih listih lahko že danes čitaš oglase z naslednjo vsebino: »Vsak večer ob 10. uri družabni ples. Gospodje smejo priti le v fraku ali večerni obleki.« Na teh prireditvah se torej ne bo plesalo v plavih suknjičih in ruskih škornjih in samo ob sebi se razume, da ne bodo prihajali tja delavci in kmetje. Zabavala se bo — rdeča aristokracija in vse, kar ji je blizu.

Druga novost je otvoritev elegantne veleparfumerije »Tege« na buljvaru Maksima Gorkega št. 90. To je prava pravcata luksuzna trgovina, kakršne so doslej dopuščala samo »meščanske« države. Prav ta trgovina pa je v Moskvi manjkala. Hočete dokaza za to? Na dan otvoritve je bila veleparfumerija oblegana kakor le še v dneh lakote kakšna pekarna. Vse je drlo vanjo, pred izložbami pa se je trlo ljudstva kakor med revolucijo, ko je vsak čakal, da pride na svoj račun. Svetovni potniki, ki poznajo Pariz in London, pravijo, da se veleparfumerija na buljvaru Maksima Gorkega lahko z mirno dušo meri z enakimi trgovinami na Rue de la Paix ali na Old Pond Streetu, da niti ne omenjamo Vie Veneto ali Kurfürstendamma...

Vitrine »Tege« so napolnjene z dišavami čisto posebne vrste, oznake pa so pristno domače in v popolni harmoniji z rusko propagando. Neki parfum se imenuje »Junaki severa«, drugi »Stratosfera«, tretji »Belomorski prekop«, četrti »Petletka« itd. V tej vrsti ne manjka ne »Ruska ljubkost« ne »Stotisoči traktor«. Tudi »Rdeča ločitev« je vmes, a krona vseh parfumov je nedvomno dišava, ki je dobila sloveče ime »Iljič Lenin«. Ta parfum je seveda tudi najdražji... Za tiste, ki nočejo verjeti, da je ruska ekspanzija na Daljnem vzhodu ponehala, bo najprikladnejša dišava »Rdeče Mandžurije«.

Rusija v Društvu narodov, veleparfumerija na buljvaru Maksima Gorkega in plesišče »Sokolniki« na Kuzneckem mostu št. 14 — kdo bo še verjel v svetovno revolucijo in v raj delavcev in kmetov?

Tatinska plesalka

Ukradeni manšetni gumbi, vredni 60.000 Din

Pred dnevi se je pripeljal na Dunaj neki pariški industrijalec. Nastanil se je v boljšem hotelu na Ringstrasse, kamor je neki večer povabil k sebi svojega pravnega zastopnika in tri dame, med njimi tudi neko 21 letno plesalko. Gosti so se zadrževali ves čas obiska v salonu in so odhajali posamič. Zadnja je odšla iz hotela plesalka.

Naslednje jutro pa je pogrešil industrijalec dva šesterokotna manšetna gumba iz platine z vdelanimi safirji in demanti. Ker sta gumba predstavljala vrednost okroglo 60.000 Din naše veljave, je industrijalec javil stvar policiji s pripombo, da ga je najbrže okradla njegova najdelj pri njem v gosteh ostala plesalka, ki mu je povedala, da odhaja v Gradec, odkoder pride še enkrat na Dunaj, potem pa nastopi vožnjo v Tunis.

Plesalka se je medtem tudi sama oglasila. Telefonirala je industrijalcu in ga vprašala, če ni morda ostala pri njem njena srebrna, z zlatom obrobljena tobačnica. S tem vprašanjem je najbrže hotela odvrniti sum od sebe. Policija pa se ni dala zbegati. Šla je naravnost v plesalkino stanovanje, pretaknila vse omare in kote in res našla ukradene gumbe, s katerimi si je plesalka le nekoliko previsoko zaračunala usluge, ki jih je izkazala svojemu gostitelju. Plesalka je zdaj pod ključem.

Bankovci z verzi

Najbolj čudni bankovci, kar jih je kdaj prišlo v promet, so bili pač tisti, ki jih je izdala Nižjesaška banka v Bückeburgu leta 1856.

Eden izmed osnovateljev te banke si je izmislil, da bi nove bankovce po deset tolarjev za kontrolo opremili z verzi iz nemških pesnikov in narodnih pesmi. Poedin bankovec pa ni obsegal cele pesmi, temveč samo po en verz. Pesem si dobil potem v celoti, če si imel dotično serijo v roki. Izumitelj je bil kaj ponosen na to domislico, ki v resnici ni bila slaba — le da so poedini verzi včasih z ozirom na pravi pomen bankovca dopuščali kaj komična razmotrivanja. Na nekem bankovcu si čital (v prostem prevodu) n. pr. ta-le verz iz narodne pesmi: »Vse svoje sem na nič postavil, juhe!« Na drugem pa: »Kdor ni bil v svojem življenju še nikoli pijan, ni pravi mož!«

Prosti kardinalski klobuki

Po smrti kardinala Morija je zdaj prostih 16 kardinalskih mest. Papež Pij XI. je imenoval doslej dva nova kardinalska inspektorja, tako da šteje kardinalski kolegij zdaj 27 italijanskih in prav toliko inozemskih kardinalov. V prihodnjem konzistoriju pa pričakujejo, da bo imenoval papež štiri do pet novih kardinalov in pripomogel s tem italijanskim kardinalom zopet do večine.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Mannequin predvaja »njemu« in »nji« novo obleko. Ona: »Ali se ti ne zdi, da bi se ta čudovita večerna obleka izvrstno podajala na našem bližnjem domačem plesu?« On: »Hm, da — dekle kar povabi.«

★

Kupovalec: »To je predrago. Zadostuje, da grem čez cesto, pa dobim isto za 2 dinarja ceneje.« Prodajalec: »Gotovo, a čemu bi postavljali življenje v nevarnost, da si prihranite bora 2 Din?«

★

»Milostiva, zunaj je berač.« — »Dajte mu kruha z margarino.« — »Rekel je, da je videl lepše dni.« — »Dajte mu še servieto zraven.«

Zemljevid in slovarji ga obremenjujejo

Novi težki indici proti Hauptmannu

Lindbergh pred konfrontacijo s Hauptmannom

Državni tožilec Foley iz Broncta je odkril nove težke indice proti Hauptmannu, kateremu je skušal branitelj olajšati položaj s tem, da ga je proglasil za zmedenega ter predlagal njegovo psihistriranje. Obtoženca je pregledalo pet specialistov za duševne bolezni. Štirje so napisali spričevalo, da je Hauptmann duševno popolnoma zdrav in odgovoren za svoje čine, peti, ki ga je izbral branitelj, pa pravi, da je obtoženec zmeden.

Policija je medtem našla izredno važen člen, ki bo morda izpolnil vrzel, zevajočo v obtožnici proti Hauptmannu kot roparju Lindberghovega prvorojenca. Našel se je Hauptmannov kovčeg z zemljevidom avtomobilskega cestnega omrežja v Sourland Mountainsu, torej ozemlju, kjer leži Lindberghova vila v Hopewellu. Državni tožilec je zelo radoveden, kako se bo Hauptmann izvijal po tem odkritju. Nadalje so našli v Hauptmannovem stanovanju nemško-angleške slovarje s podčrtanimi besedami, ki jih je izsiljevalec rabil v izsiljevalnih pismih, naslovljenih na polkovnika Lindbergha.

V Massachusettsu se je neki kaznjenec sam ovadil ravnateljstvu, da je sodeloval pri Hauptmannovem ugrabljenju in umoru. Policija stika zdaj še za nekim Henryjem Johnsonom, rdečelascem iz Švedske, znanim v tihotapskih krogih pod imenom »Red John«. Tega individuja so ameriške oblasti izgnale iz Zedinjenih držav kot nadležnega tujca.

Za obravnavo proti Hauptmannu je zdaj pripravljeno že vse gradivo. Določen je tudi začetni dan procesa, ki bo 11. oktobra. Obtožnica se zaenkrat glasi samo na izsiljevanje, kajti Hauptmann doslej še ni priznal, da bi bil tudi uropal in umoril otroka.

Poglavitna Hauptmannova teza je, da mu je bankovce, ki so jih našli pri njem, izročil Izidor Fisch, ki se je v decembru 1933. odpeljal v Nemčijo. Pred odhodom čez morje mu je baje prinesel zavojček z naročilom, naj ga hrani zanj. Kmalu po Fischovem odpotovanju pa je Hauptmann odprl zavojček in videl, da je v njem denar, ki ga je začel nato izdajati.

Proti tej Hauptmannovi trditvi ima državni tožilec že zbrane protidokaze, kajti našla se je kinematografska blagajničarka, z imenom Barr. Ta ženska je prejela pri kinematografski blagajni od Hauptmanna bankovec iz Lindberghove serije že lani v novembru, torej v času, ko je bil Fisch še na ameriških tleh. Izmenjala je Hauptmannu bankovec za pet dolarjev, ko mož še slutil in, da se bo z denarjem za vstopnino razkrinkal in ujel v policijsko past.

Pogozdovanje Italije

Rimska vlada je napravila načrt, ki določa, da se morajo pogozdovati obširne zemljišča. V sto letih bo imela Italija toliko gozdov, da ji ne bo treba uvažati lesa od zunaj. Celo pobočja Vezuva bodo pogozdovali in so v ta namen določili že neke posebne vrste drevje, ki bo obenem branilo razlivanje lave in zasipanje terena s pepelom.

Dva lovca in medved

V Neutri blizu Bratislave sta odšla v gozd na lov bančni ravnatelj Robert Utišil in lovec Adolf Hofbauer. Na poti skozi gozd sta srečala medveda, ki ju je napadel. Borba je bila tako huda, da sta bila oba lovca močno ranjena in so ju morali odpeljati v sanatorij. Medved se je pobral v gozd šele potem, ko je bil ranjen s tremi streli.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

ANEKDOTA

Ludovik XIV. si je nekoč izmislil, da je napisal prolog v verzih. Pozval je k sebi slovitega kritika Boileauja in ga prosil, naj mu odkrito pove svoje mnenje o teh verzih. Boileau jih je prebral, bili so slabi, da bolj ne bi mogli biti, to kar tako nečimernemu vladarju povedati, pa si tudi ni upal. Na zadnje je vrgel stvar na šaljivo stran: »Vam ni nič nemogočega, sire,« je dejal. »Gotovo ste hoteli pokazati vzor za slabe verze — in to vam je čudovito uspelo...«

VSAK DAN ENA

»Slišala sem, da ste vi tisti mojster, ki vrne človeku lepoto.«

»Milostiva, dovolite vprašanje: Ali ste je sploh kdaj imeli?«

Nedelja slavnosti in zborovanj

Jahačice in jahači, ki so popoldne izvajali zanimiv program. Na desni načelnik jezdnega odseka br. Franke.

Ljubljana, 8. oktobra

Minula nedelja je potekla v znamenju lepih proslav in zborovanj. Pomemben jubilej je predvsem praznoval jezdni odsek Ljubljanskega Sokola, ki je na svoji popoldanski prireditvi na letnem telovadišču za svojo 25letnico pokazal, da nikakor ni več le paradni odsek svojega društva. Vse jahalnet očke, ki so jih izvajale članice in člani pod vodstvom brata Franketa, so pričale, da je jahanje plemenit sport, ki ima v sebi mnogo lepote. Gracioznost izvajanja posameznih točk je bila tolikšna, da je številne gledalce zadivila in navdušila za sokolske jezdece.

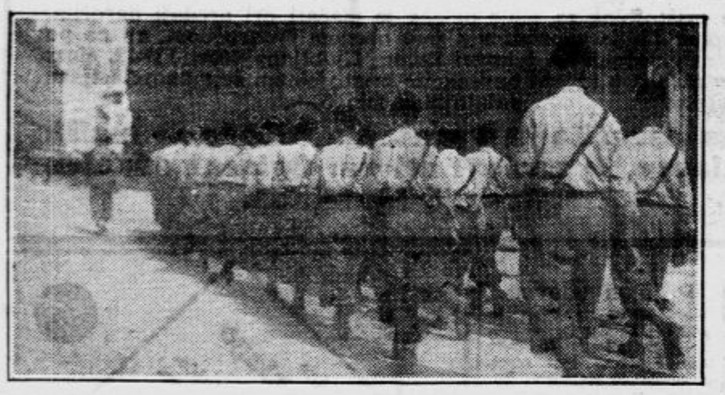

Pohod članov NO po mestu. Pred pešci je vozila skupina kolesarjev, vsi v enotnih krojih s črnimi kučmami in modrimi srajcami.

Jezdni odsek Ljubljanskega Sokola, s fanfaro na čelu je dopoldne z obhodom po ulicah vabil na popoldansko proslavo.

Na strelišču so imeli strelci svojo slavnost. Poleg vsakoletnega nagradnega streljanja so tokrat razvili in blagoslovili svoj novi prapor, ki mu je kumoval Nj. Vel. kralj. Za nagradno streljanje je bilo pripravljenih mnogo lepih daril, od katerih jih je največ prejel naš najboljši strelec prof. Pero Cestnik iz Maribora.

V Unionu pa so imeli veliko zborovanje v okviru akcije Narodne odbrane pod geslom »Svoji k svojim«, geslo, ki so ga že davno pred vojno narodno obrambne organizacije stavljale na čelo svojega delovanja, kadar je šlo za propagando in za obrambo domačega blaga pred tujimi, največkrat židovskimi izdelki. Tiste predvojne akcije so imele lepe uspehe in ni dvoma, da bo tudi NO s svojim delom popolnoma uspela.

Vse te in še druge manjše prireditve so dale mestu čez dan prav razgibano življenje. Ulice, posebno tiste v sredini mesta so bile polne občinstva, ki je opazovalo sedaj pohod Sokolov na konjih spredaj s trobentači na pozavne, nato člane NO v lepih krojih pa zopet s puškami oboroženе strelce, ki so hiteli na strelišče ob Dolenjski cesti.

Seveda je tudi vreme, ki je bilo sicer hladno a vendar suho, ko je po nekaj deževnih dneh posijalo sonce, privabilo v mesto številno okoličanov. Vreme pa je sedaj nepreračunljivo in muhasto kakor spomladi in ga ni mogoče z gotovostjo napovedati niti z dneva v dan. Zato je bilo škoda, da so preložili za teden dni otvoritveno slavnost novega visečega mostu čez Savo pri Mednem. Kdo ve, če bo prihodnjo nedeljo za to še tako ugoden dan.

Sedaj, ko se ozračje z vsakim dnem bolj in bolj ohlaja, si vsi želimo še nekaj toplih tednov, nekaj brezoblačnih, sončnih dni, da nas sem pa tam nekoliko ogrejejo, predno pridemo v pravo zimo, ki nas bo nekaj mesecev držala v ledenem mrazu.

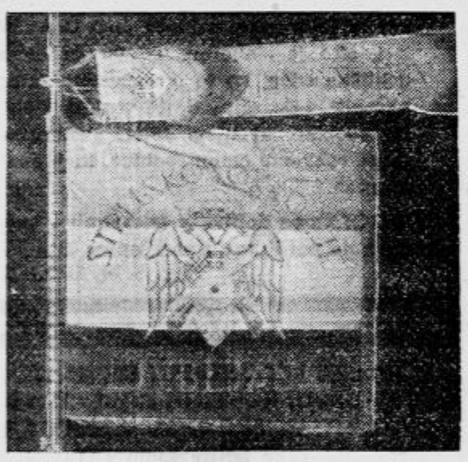

Prapor ljubljanskega strelskega okrožja s spominskim trakom Nj. Vel. kralja.

Sokolstvo

Srebrni jubilej jezdnega odseka Ljubljanskega Sokola

Dodatno k izčrpnemu poročilu o sijajno uspeli proslavi srebrnega jubileja jezdnega odseka Ljubljanskega Sokola v ponedeljski izdaji dodajemo, da je bila na slavnostnem občnem zboru izročena častna plaketa tudi ustanovitelju br. Iliji Predoviću, kateremu bo odsekova deputacija izročila plaketo. Pri javnem nastopu je žirija, ki so jo tvorili bratje načelnik Franke, podnačelnik Keržan in podpolkovnik Masek, ugotovila, da pripada prvo mesto v skokih čez zapreke članici Anči Tičarjevi, pri članih v skokih čez zapreke prvo mesto br. Cvetrežniku in pri jeu de barres (lov za trakom) br. Franju Morovcu. Vsi trije prvaki so prejeli na družabnem večeru lepa spominska darila, ter so jim čestitali k odlikovanju načelnik Franke, Zebal in starosta Ljubljanskega Sokola br. Kajzelj. Družabni večer je bil odlično obiskan ter se je vršila ob zvokih fanfar in orkestra Sokola I Tabor prav prijetna zabava.

Letošnji zlet slovaškega sokolstva v Ameriki

Slovaški Sokoli v Severni Ameriki, združeni v svoji posebni sokolski organizaciji, ki je član Zveze češkoslovaškega Sokolstva in Zveze slovanskega Sokolstva v Ameriki, so priredili letos od 1. do 4. julija svoj zvez. zlet v Filadelfiji, spojen s tekmami in letnim zborovanjem njihove zveze. Tekme so predvsem obsegale boj za prvenstvo članov in članic, dalje pa seve tudi tekmovanje v višjem in nižjem oddelku za člane in članice. Pri prvenstveni tekmi je dosegel prvo mesto izmed 10 tekmovalcev br. Kruty iz malega društva Racine, ki se je popolnoma sam pripravljal na tekmo ter je zlasti z nekaterimi sestavami na drogu kar iznenadil. Med članicami je bilo prvenstvo prisojeno s. Lapakovi iz Norwalka. V splošnem navaja kritika strokovnjakov, da je bila prvenstvena tekma zelo dobra, pa tudi telovadba v vrstah je pokazala znaten napredek slovaškega Sokolstva. Pri javni telovadbi je nastopilo 318 članic, ki so vežbale s svetlikajočimi se palicami tudi 303 člani s prostimi vajami. Oba oddelka sta dosegla zelo velik uspeh zaradi preciznosti, s katero sta izvajala svoje vaje. Dalje pa je slovaško Sokolstvo pokazalo, da ima tudi dober material v svojem naraščaju, katerega je bilo pri nastopu 135 naraščajnikov in 154 naraščajnic ter 116 dečkov in 118 deklic od dečjih oddelkov. Obisk javne zvezne telovadbe je bil zelo velik in mu je prisostvoval tudi načelnik ameriške Obce Sokolske ter Zveze Slovanskega Sokolstva brat Jaroslav Jelinek, ki se je o vsem izrazil zelo zadovoljivo.

Sokolstvo iz zgodovine župnega ustroja

Tyrševa župa je izdala ob priliki svoje 50 letnice posebno spomenico, kjer je objavljen med drugimi tudi članek br. Čermeka, ki popisuje, kako se je pričela naglo širiti med komaj ustanovljenim Sokolom misel o sodelovanju. Iniciativo zanjo je dal sam Tyrš, ki je že leta 1863 v praškem sokolskem društvu osnoval poseben odsek za vzajemno sodelovanje slovanskih telovadnih društev predvsem na Češkem in Moravskem. Kasneje, leta 1867. je ta misel dobila že konkretnejše oblike s povabilom matičnega društva v Pragi vsem ostalim sokolskim edinicam, naj pošljejo v Prago svoje delegate in telovadce: prve k posvetovanjem o skupnem delovanju, telovadce pa k skupnemu javnemu nastopu. Toda avstrijski uradi so to namero preprečili s prepovedjo. Tudi v nadalnih letih se je avstrijska vlada branila, dovoliti kako organizacijsko skupnost med poedinimi sokolskimi društvi. Pač pa je pričel leta 1871. izhajati »Sokol«, ki je, četudi list matičnega društva, postal kaj kmalu duhovna vez med vsemi edinicami. Glede na vedne prepovedi uradov, se je odstopilo od misli po sokolski zvezi, pač pa se je pričelo misliti na manjša združenja, župe. O njih je bilo govora sicer že tudi poprej, toda je kot interni organizacijski enoti. Šele leta 1882. je vlada dovolila I. vsesokolski zlet v Pragi, kjer so smela sodelovati vsa sokolska društva, toda nikakor ni hotela privoliti, da bi se osnovala centralna zveza društev. Pač pa je dve leti kasneje dovolila ustanovitev Tyrševe župe v Kolinu, ki je pričela delovati že po Tyrševi smrti koncem leta 1884. Še isto leto je bila ustanovljena tudi Srednječeška župa nakar so sledile leta 1885 Krkonoška, Plzenjska, Vzhodnječeška in Žižkova, naslednje leto Havličkova, Fügnerjeva in leta 1888. še župa Podkrkonoška. Vse te najstarejše župe so smele ustanoviti šele leta 1889. Češko Obec Sokolsko, ki pa je obsegala samo ozemlje bivše kraljevine Češke, dočim so moravske župe tvorile samostojno zvezo Moravsko-šlezijsko Obec Sokolsko, ki se je šele l. 1903. združila s češkimi župami v enotno Češko Obec Sokolsko, ki je po prevratu, po pripojitvi Slovaške v enotno domovino dobila ime Češkoslovaška Obec Sokolska.

Iz tega kratkega popisa se razvidi, kako težko pot je moralo hoditi Sokolstvo v bivši monarhiji za dosego svojih najpriprostejših organizacijskih pravic. Ob enem pa vidimo, da je bil položen češkoslovaškemu Sokolstvu že pred polstoletjem župni temelj kot izhodišče vsega dela, dočim so jugoslovenske sokolske organizacije šele od 1904-1909 leta prevzele župno organizacijo.

Rezultati lahkoatletskih tekem ČOS

Od priglašenih 178 tekmovalk ČOS jih je 3. t. m. tekmovalo 127. Tekma sama se je delila na dva dela: tekmovanje vrst v peteroboju ter tekmovanje posameznic v 14 raznih lahkoatletskih panogah. Vodstvo vse prireditve je imela načelnica ČOS s. Provaznikova ob najizdatnejši podpori članic ženskega načelništva in cele vrste sodnic, tako da je ves spored bil izvršen v najlepšem redu.

Peteroboja se je udeležilo skupno 53 tekmovalk, kjer je bila najboljša s. Halupova iz Vaničkove župe, ki je dosegla 225 točk, dočim je v peterobojni tekmi vrst, ki jih je tekmovalo šest, dosegla prvo mesto istotako Vaničkova župa v Brnu s skupno 646 točkami. Drugo mesto je bilo s 501 točko prisojeno župi Švecovi, tretje Podbelogorski. Pri plezanju po vrvi v višino 5 m je bila prva s. Havlikova iz Vaničkove župe, ki je za to potrebovala 11.7, sekunde. Popoldanska tekma je obsegala tekmovavanje posameznic v ostalih lahkoatletskih panogah. Teklo je 29 tekmovalk na 60 m metrov in je bila prva s. Hajkova iz Prage III. v 8.3 sek. Na 100 m je merilo svojo sposobnost 16 telovadk, prva je bila s. Halupova iz Brna v 13.2 sek. Potem je sledil tek na 80 m preko zaprek, ki se je končal z zmago s. Doležalove v 15 s. K suvanju 4 kg težke železne krogle enoročno se je prijavilo 38 sester; s. Vitmajerjeva iz Husovic je vrgla kroglo 10.19 m; pri obojeročnem suvanju pa je sodelovalo 24 tekmovalk, najboljša med njimi je bila s. Halupova iz Husovic z rezultatom 19.11 m. Disk obojeročno je metalo 7 sester; najboljši rezultat: s. Hlavačova iz Zlina z 54.97 m; pri enoročnem tekmovanju je izmed 29 tekmovalk vrgla ista sestra disk na 31.29 m. Potem se je še tekmovalo v metanju žoge s pentljo, ker je izmed 17 tekmovalk dosegla s. Brejsova 32.30 m pri enoročnem metanju, pri dvoročnem pa izmed 24 tekmovalk ista sestra 60.05 m. Sestre pa so pokazale tudi, da se zanimajo za metanje kopja ter je najboljša vrgla 29.82 m. V daljino je skočila najboljše s. Kezníkova 484 cm, v višino s. Lackova 138 cm. Tekme je zaključil izmenični tek 4×100 kjer je izmed štirih družin bila prva župa Švecova v 57.4 sek. Tekma je bila lepa revija nevzdržno se razvijajočega vsestranskega delovanja češkoslovaškega Sokolstva.

Nekoliko številk o III. olimpijadi v Pragi

Delavske telovadne enote, ki so priredile letos v juliju svojo III. delavsko Olimpijado na strahovskem stadionu v Pragi, so lahko s svojo prireditvijo zadovoljne. Saj se lahko smatra baš DTJ poleg Sokolstva za edini resni telesnovzgojni organizaciji v češkoslovaški republiki, ki v resnici stremita smotrno naprej za čim večjo popularizacijo telesne vzgoje. Razume se, da je Sokolstvo mnogo jačje od DTJ, ki ima postavljene meje svojega udejstvovanja med pristaši socialistične češkoslovaške politične stranke dočim obsega Sokolstvo mnogo širši krog pripadnikov češkoslovaškega naroda. Vendar pa so številke, kolika je bila udeležba telovadečih na dosedanjih treh Olimpijadah, prav poučne. Na I. delavski Olimpijadi je vežbalo leta 1921. skupno 22.154 oseb vseh telovadečih kategorij; druga slična prireditev leta 1927. je že dosegla 30.668 oseb, dočim je letos na III. Olimpijadi nastopilo že 41.306 oseb, ki se dele po kategorijah tako: najmanjše dece do 9 let je vežbalo 1200, dečkov 7700, deklic 7800, moškega naraščaja 3856, ženskega pa 4200. Izmed članstva je nastopilo pri prostih vajah 7116 članic, 6764 članov ter 2040 starejših članov.

Nov sokolski stadion v ČSR

Vrsti drugih sokolskih stadionov se bo letos pridružil še stadion, ki ga gradi društvo Valaške Meziržiči na Moravskem. Tamkaj je društvo že za časa izvršitve agrarne reforme dobilo lepo zemljišče za bodoče telovadišče na razpolago. Letos pa se je odločilo, da to svojo misel tudi izvede. Telovadišče samo bo imelo prostora za vežbanje 1000 telovadcev pri prostih vajah, dalje bo urejeno za vse vrste lahkoatletskih tekem, zlasti teka, ker bo imelo predpisano tekalno pot Društvo pa je poskrbelo, da bo članstvo lahko igralo hazeno, odbojko, tenis, poseben prostor pa bo odrejen tudi za dečje igre. Zaenkrat bo na razpolago tudi kopališče s prhami. Program za izvedbo vseh teh nameravanih del je torej velik, vendar bo izveden v celoti šele tekom nekaj let, ker pri današnjih težkih časih tudi društvo tekom enega leta ne bo zmoglo tolikih investicij.

Sprememba članskega kroja na vidiku

Podoba je, da bo sedanja doba prinesla v najkrajšem času spremembo ženskega slavnostnega kroja češkoslovaških Sokolic. Toda tudi v Jugoslaviji se že čuje vedno več glasov za odpravo sedanjega kroja in nadomestitvijo z drugim ali z narodnimi nošami. Tem glasovom so se pa v zadnjih mesecih pridružili tudi oni, ki zahtevajo reformo moškega slavnostnega kroja iz praktičnih razlogov. Pri nas v Jugoslaviji se je s to zahtevo pečalo že načelništvo in zbor župnih načelnikov na Češkoslovaškem izgleda, je to gibanje šele v početnem stanju. Pri tem se zlasti tudi naglaša v enem izmed župnih vestnikov, da sedanji slavnostni kroj češkoslovaških Sokolov v mnogočem ni več sličen onemu, ki ga je nosil Tyrš v svoji dobi. Očitajo mu, da je mnogo pretesen in neudoben, dočim je Sokolstvo v prvih letih svojega obstoja pod Tyrševim vodstvom imelo sicer po zunanjosti sličen kroj, ki pa je bil mnogo ohlapnejši in udobnejši za nošnjo. — Sicer pa so se tudi med češkoslovaškimi Sokoli pred leti pojavili glasovi za izmeno kroja in je bilo menda število obstoječih krojev edini vzrok, ki je zadržal tozadevno razpravljanje in tudi sklepanje.

Državni tečaj za ritmiko v Nimburku

Nimburški Sokol ima eno najlepših telovadišč v ČOS. Tamkaj se že celo leto prirejajo državni tečaji za telovadbo, ritmiko itd. Vodstvo teh tečajev ni v neposredni zvezi s Sokolstvom, vendar jih vodijo po veliki večini sokolski vaditelji in vaditeljice, načeluje jim pa poznani sokolski strokovnjak br. Očenašek, državni strokovni svetnik za telovadbo v ministrstvu za narodno zdravje. Letošnji tečaj je trajal 4 dni, od 26. do 29. avgusta, ter se ga je udeležilo 77 slušateljev, povečini žensk. Vodil ga je omenjeni brat, sodelovali pa so: podnačelnica ČOS s. Matjejovčeva, njen soprog, znani skladatelj Matjejovec ter članica ženskega načelništva ČOS s. Vahtlova.

Veliki stadion v Nürnbergu

Kar se tiče graditve velikih, vsem telesnovzgojnim in sportnim predpisom ustrezajočih stadionov, prednjači gotovo Nemčija i po kakovosti i po njihovi veličini. Svoječasno smo na tem mestu opisali veliki mestni stadion v Štutgartu, kjer je bil lani prirejen zadnji kongres nemških turnerjev. Vrsti mest z velikim stadionom se je pripojilo tudi mesto Norimberk na Bavarskem, kjer so tekom enega leta nastali na bivših močvirnih tleh telovadni in igralni prostori, ki jim je središče veliko telovadišče s površino 70.000 m² in okroglo 100.000 prostori za gledalce. Ostali deli stadiona tvorijo pravzaprav posebne oddelke, kjer je podana možnost, gojiti vse vrste sporta in gimnastike. Med drugimi je zgrajenih 12 velikih teniščev s 150 teniškimi dvori. Nadalje obstoji posebno dirkališče za konjske in motorne dirke, oder za plesne nastope, plavalni bazen v velikosti 100×30 m itd. Omeniti pa moramo končno, da so vsi prostori opremljeni tudi z vsemi potrebnimi ostalimi poslopji, predavalnicami, slačilnicami in ostalimi pritiklinami, tako da nudijo igralcem vso mogočo udobnost pri izvajanju telesnih vaj.

SPORT

Medklubske moto-dirke

III. del proslave 15letnice ŽSK Hermesa

Po table-teniškem in nogometnem turnirju bomo imeli prihodnjo nedeljo v okviru 15letnice ŽSK Hermesa na dirkališču v Šiški moto-dirke. Spored dirk — katerega podrobnosti bomo še objavili — je sestavljen tako, da tudi nujnih presledkov ne bo in bodo gledalci brez nadaljnjega gotovo zadovoljni, ko bodo sledili zanimivim in napetim borbam motociklistov. — Za danes naj omenimo samo to, da je prijavljenih že 25 dirkačev-motoristov, katerih start je zagotovljen ne glede na to, da prijave še prihajajo. Odbor moto-sekcije ŽSK Hermesa dela z vso vnemo, da tudi Ljubljana ne bo zaostajala za dovršenostjo tovrstnih prireditev in je baš zaradi tega odposlal na zadnje vseslovanske dirke v Zagreb številne zastopnike, kjer so opazovali in proučili organizacijo slične velike prireditve.

Prepričani smo, da bo občinstvo znalo upoštevati težnje prirediteljev in bo z obilnim posetom pokazalo, da tudi v tem pogledu koraka Ljubljana ob strani drugih mest v in izven naše države.

Mariborski atleti v Varaždinu

Lahkoatletski dvomatch SK Železničar : SK Slavija (Varaždin) 45 : 47.

Preteklo nedeljo se je vršil v Varaždinu lahkoatletski dvomatch med SK Železničarjem in SK Slavijo iz Varaždina, ki se je končal tudi s pičlo zmago Slavije, in sicer v razmerju 47 : 45. Nemogoče vreme je zelo oviralo potek tekmovanja in tudi organizacija ni bila taka kot bi morala biti.

Doseženi so bili naslednji rezultati: **Tek na 100 m:** 1. Stropnik (Ž) 11.4; 2. Venuti (Ž) 11.5; 3. Sanac (S) 11.7. **Tek 400 metrov:** 1. Markužič (S) 56.1; 2. Sanac (S) 56.4; 3. Pruš (Ž) 56.5. **Tek 1500 m:** 1. Takač (S) 4.42; 2. Maraus (Ž) 4.43; 3. Markužič (S) 4.45. **Stafeta 4 krat 100 m:** 1. Železničar v postavi Stropnik, Venuti, Požar, Starešina v času 48.1; 2. Slavija 49.5. **Skok v daljino:** 1. Wiessner (S) 5.89 m; 2. Stropnik (Ž) 5.88; 3. Požar (Ž) 5.85. **Skok v višino:** 1. Gjurak (S) 1.65 m; 2. in 3. Požar (Ž) in Sanac (S) 1.60. **Skok ob palici:** 1. Grims (S) 2.90; 2. Grilc (Ž) 2.80; 3. Čelhar (Ž) 2.70. **Met krogle:** 1. Grabovec (S) 10.23; 2. Požar (Ž) 10.10; 3. Lampl (S) 10.06. **Met diska:** 1. Čelhar (Ž) 32.24; 2. Ogrizek (S) 30.10; Wiessner 29; **Met kopja:** 1. Markužič (S) 47.02; 2. Ogrizek (S) 42.15; 3. Lampl (S) 42.03 m.

V nekaj vrstah

V nedeljo je bila v Zagrebu

glavna skupščina JPS,

ki ji je med drugimi odličnimi predstavniki prisostvoval tudi minister za fizično vzgojo dr. Angjelinović. Glavne debate so se nanašale na spremembo raznih pravil in na preteklo državno prvenstvo. Protest Viktorije proti seniorskemu prvenstvu v Ljubljani je bil rešen v zadoščenje obeh klubov; naslov državnega prvaka ostane Iliriji. Od bodočega drž. prvenstva bomo dobili na naša tla prvenstvo juniorjev, in sicer v Maribor. V novi odbor je bil izvoljen kot predsednik dr. St. Hadži, tajnik Ivo Pavelič in kot tehnični referent Simović. V nadzorstvenem odboru je tudi zastopnik Ilirije Božo Kramaršič.

Na Sušaku je bila v nedeljo druga kvalifikacijska tekma

za prvenstvo zagrebške province,

in sicer med tamošnjimOrientom in varaždinsko Slavijo, ki se je končala neodločeno 2:2 (2:0). Ker so Sušačani prvo tekmo v Varaždinu izgubili z 0:2, je postal prvak province ZNP Slavija iz Varaždina.

Med

nedeljskimi nogometnimi izidi

je treba zabeležiti še zmago Nemčije nad Dansko s 5:2 (1:0). — Pred meddržavno tekmo med Madžarsko in Avstrijo, katere izid je Avstrijo v konkurenci za evropski pokal potisnil na tretje mesto, je reprezentanca Gradca igrala z amatersko reprezentanco Budimpešte neodločeno 3:3 (1:0). — V italijanskem prvenstvu je Triestina slavila nepričakovano zmago nad močnim Laziom z 2:1.

V meddržavnem

lahkoatletskem mitingu med Madžari in Grki,

ki je bil v Atenah, so zmagali Madžari s 102 : 67 točkam. Grki so mogli zavzeti samo tri prva mesta, med njimi na 400 m z zaprekami (Mantikas 54.8), v metu diska (Filaks 46.56) in v teku na 30 km (Kiriakidis 1:59:07).

ŽSK Hermes (uprava igrišča). Danes ob 20. seja odbora uprave igrišča pri Beliču.

Repertoar

Drama.

Začetek ob 20.

Torek, 9.: Hlapci. Premiera. B.
Sreda, 10.: Migo, dekle z Montparnasa. Sreda.
Četrtek, 11.: Orlič. C.

Opera.

Začetek ob 20.

Torek, 9.: Hovanščina. C.
Sreda, 10.: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. A.
Četrtek, 11.: Jenufa. Četrtek.

★

Premiera Ivan Cankarjevih »Hlapcev« se vrši v torek 9. t. m. Drama ima pet dejanj. Poslednjič jo je vprizorilo naše gledališče leta 1925 v Milan Skrbinškovi režiji. V tej drami šiba Cankar hlapčevstvo, upogibajoče hrbet vselej oni oblasti, ki je ravno na krmilu in boj poštenjaka z njo. Ohraniti hoče svoje prepričanje, a podleže v tej borbi kot šibkejši. Delo režira g. Ciril Debevec, ki tudi igra glavno vlogo učitelja Jermana. Lojzo igra gdč. Boltarjeva, učiteljici Geni in Minko ge. Medvedova in Gabrijelčičeva, župnika g. Skrbinšek, nadučitelja g. Gregorin, učitelja Komarja in Hvastjo gg. Potokar in Lipah, kovača Kolandra g. Levar. Predstava je za red B.

Opera ponovi v torek dne 9. t. m. Musorgskega »Hovanščino«, veliko opero iz zgodovine ruskega ljudstva pod vlado Petra Velikega. Opera je dosegla lep uspeh in odobravanje kritike. Tokrat poje vlogo Marte ga. Bernot-Golobova, Andreja Hovanskega novo angažirani tenorist g. Franci. Strešnjeva pa g. Kristjančič, ki je znan publiki že iz svojega nastopa v operetni »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«, kjer poje skupno z gg. Franclom in Jelnikarjem slovaške narodne pesmi. Je nadebuden, mlad pevec, ki je študiral in se udejstvoval v Italiji. Predstava je za red C.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20

Torek, 9.: Idealen soprog. Premiera. Bloki.
Sreda, 10.: Mati. Uprizoritev Narodne odbrane 10. oktobra 1920.
Četrtek, 11.: Hamlet. B.

★

Nova članica Sava Severjeva bo nastopila prvič nocoj v vlogi Chevelev v igri Oscarja Wildeja »Idealen soprog«. Ta igra je najbolj igrano delo slavnega Wildeja znanega po vsem kulturnem svetu po svojih duhovitih in napetih delih, s katerimi obračunava s človeško družbo. »Idealen soprog«, ki ima vse Wildejeve odlike, se godi v najvišji londonski družbi in se njegova vsebina odigrava tekom 24 ur. Režija je Skrbinškova, nastopijo: Severjeva, Starčeva, Kraljeva, izmenoma Barbičeva in Godinova (debitantka), Savinova, Gorinškova, Zakrajškova, Grom, Skrbinšek, Furijan, Nakrst, Gorinšek, Kosič, Blaž, Košuta in Verdonik. Pri premieri veljajo bloki.

Radio

Torek, 9. oktobra

LJUBLJANA 11: Šolska ura: Potovanje s kolesom iz Ljubljane do Plitviških jezer (Vojko Jagodic). — 12.15: Plošče. — 12.50: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 13.40: Predavanje Narodne odbrane. — 18: Otroška ura (ga. Gabrijelčičeva). — 18.20: Radio orkester. — 19: Zabavni feljtoni (Niko Pirnat). — 19.20: Kaj cvetke sanjajo (plošče za otroke). — 19.50: Čas, jedilni list, program za sredo. — 20: O narodnem delu v severni Dalmaciji (Savo Bjelanović). — 20: Slovenski vokalni kvintet, vmes radio orkester, čas in poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Sreda, 10. oktobra

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.50: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 13.40: Predavanje Narodne odbrane. — 18: Komorna glasba na ploščah. — 18.40: Pogovor s poslušalci. — 19.10: Ob stoletnici združenja trgovcev v Ljubljani (Dostal). — 19.20: Plošče. — 19.30: Naše selo. — 19.50: Čas, jedilni list, program za četrtek. — 20: Prenos koncerta z Dunaja. — 22.10: Lahka godba.

BEOGRAD 16: Orkester. — 19: Plošče. — 20: Prenos z Dunaja. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17.45: Trobente. — 20: Prenos z Dunaja. — PRAGA 20: Koncert češke filharmonije. — 22.15: Plošče. — BRNO 19.25: Francoske pesmi. — 20: Prenos koncerta iz Prage. — VARŠAVA 20: Lahka glasba. — 21: Chopinov koncert. — 21.40: Pesmi. — 22.15: Ples. — DUNAJ 12: Orkester. — 16.05: Plošče za deco. — 17.05: Avstrijski skladatelji. — 20: Wagnerjeva glasba. — 22.50: Šramel kvartet. — 24: Plošče. — BERLIN 20.10: Zabaven program. — 21: Orkester. — 22.20: Lahka glasba. — KÖNIGSBERG 20.10: Komorna glasba. — 20.35: Prenos iz Berlina. — 23: Orkester. —

Marcelle Tinayre: 24

Upornica

Roman

Tamle je bila, obdana od tobakovega dima, miza Rusov; pri jedi so se polglasno razgovarjali o revoluciji... o proletarijatu... o prihodnosti... Miza umetnikov; nosili so široke klobuke in žametaste hlače, govorili z rokami, kakor da bi slikali, se pričkali zaradi žensk in klatili najneverjetnejše reči. Drugje so sedeli dijaki... filologi — zvezde na nebu kdo ve katerega majhnega časopisa — in potem učitelji; ti so bili kratkovidni in raztreseni; zamišljeno so zrli skozi svoje naočnike in niso vedeli, kam bi s svojimi debelimi mapami, polnimi šolskih zvezkov...

Mariettini stalni gostje so bili drug drugemu podobni kakor člani iste rodbine. Prav kakor birokrate, viteze vatla, ljudi iz poslovnega in ljudi iz velikega sveta, spoznaš tudi navadne tipe duševnega proletarijata po raznih podrobnostih obleke in vedenja; po malce nesodobno pristriženi bradi, po nekoliko predolgih ali prekratko ostriženih laseh, po raznih gibih rok, kadar govorijo — po načinu, kako si zavezujejo ovratnico in kako nosijo nanosnik... In če si videl pri Marietti sredi mičnih mladih obrazov nekateri razbrazdan, togotljiv in žolčen obraz, nekatero plešasto glavo, nekatera trpko stisnjena usta in nekatero dolgo, poševno, slabo hranjeno telo, si videl vendar manj kakor drugod tistih praznih, spodobno brezizraznih ovčjih in volovskih obrazov z očmi, ki se ti zdijo, kakor da bi bile slepe in ne bi izražale nobene misli...

Ženske, ki so prihajale v velikem številu, so bile največ tujke, dijakinje ali umetnice, ki dobivajo od svojcev letno rento in ki jih stanuje mnogokrat po nekaj v istem atelierju. Nekaj Rusinj je nosilo kratko ostrižene lase, moške klobuke in naočnike. Skandinavke in Nemke, krepke valkirske postave s plavimi kitami, so imele rajši reformne obleke, dolge površnike in visoka životna krila z naramnicami. Kdaj pa kdaj so se prikazovale »estetke«, ameriške slikarice ali modelke z Montparnasa, ki so svojim dragim na ljubo hodile okoli kakor Beatrice; in opoldanski gostje so strmé gledali z bleščico ozaljšane avbice, razparane rokave in florentinske vlečke iz manchestrskega žameta... Avgusta meseca se je bila neka lepotica celo ohrabrila in prišla kar v sandalah in peplu. A moda takih maškaard je minila. Mariettine obiskovalke so se bolj in bolj ogrevale za kostume, naprsnike in okrogle klobučke. Bile so mlade. Lepe izmed njih so časih poflirtale s sosedom pri mizi... Časih se je katera presedla: tedaj je vsak vedel, zakaj. Nekaj se jih je tudi omožilo... Druge so rajši gojile nežna platonska prijateljstva. In pogosto so kapljale solze iz lepih oči na zvezke in učne knjige.

Jozana je obedovala tam, kamor so jo zanesla njena poklicna pota, in hodila samo zvečer k Marietti. Pri svoji običajni mizi je navadno našla neko Nemko, gospodično Müllerjevo, ki se je zanimala za žensko gibanje, suho, trličasto bitje, ki je pisalo na stroj in — razen ob nedeljah — nikoli ni naročilo posladka, ampak zmerom samo eno jed — tisto, pri kateri je bilo največ prikuhe. Tam je sedel tudi še neki Rus, botanik in socijalist, najboljši človek na svetu, sotrudnik »Časopisa za poljedelstvo in kolonije«. Oba sta bila vrla človeka, in v njuni bližini se Jozana ni čutila tako sáme.

Danes, dne 1. januarja, se je kar začudila, ko je našla restoran skoraj prazen.

»Čudno,« je rekla gospodični Bonovi, »nikogar ni v tej dvorani.«

Ena izmed strežajk, ki jo je slišala, se je oglasila:

»V sosednji dvorani je prav tako...«

»Zakaj?«

»Zato, ker je danes novega leta dan!... Kdor ima tukaj svojce, je danes med njimi — kdor ima prijatelje, je pri prijateljih...«

Jozana se je ozrla na peščico ljudi, moških in žensk, ki so žalostno obedovali pri raznih mizah: neki slikar, neki star učitelj — baje je bil prej duhovnik — starikava učiteljica, neka Američanka in neki Finec...

»Torej so tu samo zapuščenci... razbitine...« si je dejala. In nehote se je spomnila minulih novoletnih dni.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 2.— davka pri vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.- v znamkah.**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana.

GOSTILNIČARJI!

Nudite gostom najsijajnejše jugoslovensko

BERMET—VINO

Črnino iz Fruške gore.

V sodčkih od 50 litrov naprej ga pošilja

B. MARINKOV,

Sremski Karlovci, Fruška gora.

Službo dobi

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Izurjeno pletiljo sprejme za stalno K. Sose, Mestni trg 18. 30511-1

Služkinjo mlajšo in enažno, ki ne zahteva večerje in prenočišča, sprejmem takoj za vse hišna dela. — Domobranska c. 17/I. 30561-1

Inteligent. devojka z znanjem hrvatskog i njemačkog jezika, koja je već bila kod dece, traži se uz 2½ godišnjeg dečka. Ponudbe na Kardoš, Novi Sad. 30559-1

Izvežbano pletiljo dobro, iščem za takoj. Ponudbe z navedbo zahtev je poslati na naslov: Mara Kuharič, strojno pletilstvo, Ormož. 30555-1

Službo v trgovini dobi mlado dekle. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 30557-1

Postrežnico pridno, pošteno, sprejmem. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 30568-1

Postrežnico predvsem pošteno in pridno, ki zna prati, likati in kuhati raetlinsko hrano, sprejmem za ves dan k manjši družini. Prednost imajo one, ki govore nemško. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Absolutno poštena«. 30570-1

Čevljar. pomočnik dobro izvežban, zmožen vsakega dela, dobi takoj mesto pri Anton Breceelj, Gradišče 3. 30576-1

Mlajši tehnik izurjen v kalkuliranju in akordnem obračunavanju, dobi nameščenje v tovarni kovinskih izdelkov. Pismene ponudbe z navedbo plačilnih zahtev na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Samostojna moč«. 30577-1

Kovinskega livarja mlajšo moč, iščemo. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod štev. 567. 30578-1

Vajenci-ke

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vajenka dobi mesto v trgovini z mešanim blagom. Nastop takoj. Prednost ima oseba iz trgovske hiše. — Josip Lavtižar, Kranjska gora. 30554-44

14 letni deček bi se rad izučil za medičarja, kuharja ali pa frizerja. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Medičar«. 30569-44

Pouk

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Dijaki 12 Din

Za gimnazijo poučuje starejše visokošolka po dogovoru za stanovanje oziroma hrano. Gre samo k boljšim družinam. Tudi sicer poučuje in najrajše francoščino. Ponudbe pod »Pomoč na oglas. oddelek »Jutra«. 30562-4

Zaslužek

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Velik zaslužek brez lastnega kapitala nudimo vsakomur, posebno na deželi! Dopise z znamko za odgovor na: Perseus, Ljubljana, poštni predal 307. 166-3

Službe išče

Beseda 50 para davek 1 Din za šifro ali dajanje naslova 3 Din. Najmanjši znesek 12 Din

Natakarica mlada, pridna, poštena, išče službo takoj ali s 15. oktobrom. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »1000«.— kavcije. 30513-2

Manufakturist z 8 letno prakso, pošten, dober prodajalec, 26 let star, s 1a. referencami, izstopil 1. oktobra, išče službo. Ponudbe prosi na oglasni oddelek »Jutra« pod »Nastopim isto za dobo sezije«. 30583-2

Katera vdova ali ločena žena bi bila tako usmiljenega srca, da sprejme v službo ločenega simpatičnega moža, kateri je agilen ter je trgovsko naobražen človek, zmožen tudi gostilničarske obrti, v starosti 40 let, er zmožen vsakega kmetij. dela. Tajnost zajamčena. Dopisi pod šifro »Mirno življenje« na oglasni oddelek »Jutra« 30541-2

Izurjena pletilja želi radi žalostnih družinskih razmer premeniti službo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Boljše mesto«. 30549-2

Šivilja izdeluje plašče, kostime in druga preprosta dela; gre na dom, po zelo nizki ceni. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Šivilja«. 30558-2

Mlajša perica gre prat k strankam na dom. Poštena in spretna. Zahteva Din 20—25 dnevno, Breg 2/I desno. 30563-2

Prodam

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Motorni čoln na Ljubljanici, športni, štirisedežen (20 HP. hitrost 30 km) v izredno dobrem stanju, prodam. — Vprašanja na Rado Mazi, Zagreb, Središnji ured za osiguranje radnika. 30261-6

Telefonski aparat nov, ugodno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 30332-6

Pisalne mize velike, trgovske stelaže, omare, pult, stole in telefonski aparat, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 30323-6

Vabimo Vas k nakupu v najcenejši oblačilnici A. Presker, Sv. Petra cesta 14. 133

Pohištvo: omare, predalna, kuh. kredenca, divan, ogledalo, lestvena svetilka, divan, ogledalo, umivalna miza, marmor, pločča, miza, naprodaj za nizko ceno. — Tyrševa 35, skladišče Balkan. 30592-6

Kupim

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din

Časopisni papir kupi Fr. Stupica, železnina, Ljubljana, Gosposvetska c. 1. 30593-7

Kinoprojekcijski aparat 16 mm širine, kupim. Ponudbe poslati na Ivan Stavbe, Celje, Slomškov trg 10. 30581-7

Kapital

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Spomenike iz skladišča, za hranilne knjižice dobrih zavodov prodaja Fr. Kunovar, kamnosek, Sv. Križ-Ljubljana. 229-16

Bančne vloge in akcije kupuje, prodaja, lombardira najsolidneje — St. Praznik, Zagreb, Varšavska 6, telefon 28-33. 24961-16

Dobičkanosno, popolnoma varno naložitev kapitala, tudi **hranilnih knjižic** vam solidno in realno oskrbi koncesijonirana komercijalna pisarna **Lojze Zajc** Ljubljana, Gledališka ul. 7, telefon 38-68. 30213-16

Knjižico Mestne ljubljanske v vrednosti 75.000 Din prodam za gotovino. Ponudbe na ogl. odd. pod »Ni nujno« 30283-16

Hranilne knjižice vseh denarnih zavodov dravske banovine prodajamo in kupujemo po najugodnejših cenah. Interesenti blagovolite se obrniti direktno na bančno kom. komerc. zavod Maribor, Aleksandrova c. št. 40. Za odgovor 3 Din v znamkah. 30289-16

Hranilno knjižico Ljudske posojilnice v Celju z zneskom 7400 dinarjev ugodno prodam. Ponudbe na podr. »»Jutra« v Celju pod značko: »Ugodnost«. 30500-16

Lokali

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Več lokalov za pisarne v centru se odda takoj. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 30268-19

Trgovina specerijska in kolonijalna, že dolgo obstoječa in vpeljana v večjem lepem mestu Slovenije, na najbolj prometni točki, se ugodno proda. Potrebni kapital 100.000 do 120.000 Din. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« v Ljubljani pod: »Sigurna eksistenca 34«. 30501-19

Strojne pletilnice pozor!

Dva velika prostora velika, suha, svetla, prikladna za pletilsko industrijo ali kaj sličnega blizu glavnega kolodvora proti nizki najemnini takoj oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 30546-19

Sobe išče

Beseda 50 para davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 3 Din. Najmanjši znesek 12 Din

Priprosto sobico opremljeno, mirno, v centru iščem. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« s ceno pod »Stalen in miren«. 30539-23a

Posest

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Obširno posestvo sestoječe iz hiše, v kateri je trgovina, gospodarskega poslopja, prvovrstnih njiv, travnikov, vinogradov in gozdov, se proda. Nahaja se na prometnem kraju ob banovinski cesti, v bližini Krškega. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 30286-20

Posestvo prodam. Cena 55.000 Din. Hiša, hlev, kozolec, novo zgrajeno 1929. leta, lasten vodovod speljan v hišo. Leži v okolici Ljubljane, avtobusna in železniška postaja blizu. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Za eno kravo«. 30002-20

Enodružinsko hišo novo, lepo, z vrtom 900 m², pralnico in pritiklinami, na Viču prodam. Gotovine vsaj 15 tisoč Din, drugo hipoteka in knjižice. Ponudbe pod »Ugoden nakup« na oglasni oddelek »Jutra«. 30565-20

Krasne parcele 500 do 1000 m² velike, na prometni točki za Beležgradom prodam takoj proti gotovini, deloma hranilne knjižice. Pojasnila v trgovini Felber za Beležgradom. 30564-20

Sobo odda

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Opremljeno sobo solnčno, parketirano, 5 min. od univerze, takoj oddam. Istotam prodam šivalni stroj z okroglim čolničkom, Gradaška 8. 30572-23

Sobo s pianinom oddam enemu ali dvema solidnima gospodoma. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 30540-23

Opremljeno sobo zračno, čisto, telefon, kopalnica v hiši, takoj oddam eni ali dvema osebama. Aleksandrova 7/II, levo. 30442-23

Veliko prazno sobo z vhodom s stopnišča, v centru, oddam z novembrom. Naslov v vseh posl. »Jutra«. 30551-23

Sobo s posebnim vhodom, kopalnico, v centru oddam gospodoma. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 30571-23

Sobico s souporabo kopalnice v Šentjakobskem okraju oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 30573-23

Prijetno sobico oddam s hrano in vso oskrbo v sredini mesta. — Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 30574-23

Lepo sobo oddam dvema gospodoma nasproti univerze. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23591-23

Sobo oddam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra« 30589-23

Sobo z vso oskrbo z souporabo kopalnice odda takoj Jožica Kumelj, Gledališka 7, visokopritličje, desno. 30588-23

Sobo opremljeno ali prazno, v centru mesta, poseben vhod, oddam. Križevniška ulica 5/I. 30586-23

Sobo komfortno, oddam v centru. Naslov v vseh posl. »Jutra«. 30587-23

Stanovanje odda

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dve enosobni stanovanji po 150 in 400 Din se dobe začetka novembra 1934 v Švabičevi ulici 7. Poizvedbe pri hišnici. 30544-21

Dvosob. stanovanje solnčno, parketirano, v I. nadstr. oddam na Rimski cesti 23. Istotam oddam tudi 1 sobno stanovanje. 30543-21

Stanovanje v lepi vili, obstoječe iz 3—4 sob z vsem komfortom oddam takoj ali pa poznneje. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 30545-21

Stanovanje enosobno oddam na periferiji mirni stranki brez otrok, parketirano, I. nadstropje, takoj. Lasan, Moste, Pokopališka 14. 30552-21

Dvosob. stanovanje solnčno in zračno, oddam v bližini Tržaške ceste. — Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 30584-21

Trisob. stanovanje parketirano, z verando, s 1. novembrom oddam. Kapiteljska ul. 7. 30566-21

Sadje

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Zimska jabolka Ia. štajerska iz konjiškega, slovenjgraškega in mariborskega areza, strogo sortirana po debelosti in sortah, ekrbno pakovana v zabojih, netto prodaja (brez zaboja), sorte: ananas reneta, belfler, ribstonovec, harbertova reneta, zlata parmena, voščenka, baumanova reneta, kanadka, mošancgar, bobovec itd. vedno v zalogi po zmernih in stalnih cenah. Stalna razstava sadja. — Ogled vsakomur prost med poslovnimi uranl. — Kmetijska družba v Ljubljani, Novi trg 3. 30284-34

Stanovanja išče

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje s kabinetom ali trisobno išče uradniška družina za november. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Štiri odrasle osebe«. 30550-21a

2 do 3 sobno stanovanje nedaleč centra, iščem. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Čistoča«. 30579-21a

Stroji

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Transmisijsko os 80 mm, 10 m dolgo, in jermena kupim. Ponudbe na podružnico »Jutra« Celje pod »Os«. 30090-29

Šivalni stroj pogrezljen, nemške znamke, popolnoma nov, zelo ugodno prodam. Dvorakova 3/I levo. 30580-29

Živali

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Volčjega psa 3 do 6 mesecev starega, kupi Pension »Zanler«, Sv. Pavel pri Preboldu. 30553-27

Mlad psiček »Foksterijer« poceni naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 30590-27

Vrednote

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah **ČERNE — juvelier** Ljubljana, Wolfova ulica 3

Razno

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zimska jabolka so že na zalogi pri **Gospodarski zvezi** v Ljubljani.

Ženitve

Za prevzem posestva išče 29 let stara gospodična kapitalnega moža, tudi obrtnika. Dopise na podružnico »Jutra« v Celju pod »Takojšnja ženitev«. 30583-25

Prileten vdovec išče zaradi izgotovitve lastne hiše žensko s premoženjem 25 do 30 tisoč Din. Prednost brez otrok in 40 do 45 let stara. Ponudbe pod »Vdovec« na oglasni oddelek »Jutra«. 30556-25

Zdravstvo

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Slabotni možki! Kadar ste spolno slabotni ali nerazpoloženi **takoj** pomore patentirano mehanično sredstvo »Salus Standard«, ki ga je izumil zdravnik in čigar učinek je ugotovljen po mnogih zdravnikih in privatnikih. V trenutku, kadar vi želite, pridete do zaželjene zmožnosti.

EDINSTVENO MEHANICNO SREDSTVO

ki vam pomore zanesljivo tedaj, ko vam je to potrebno. Razpolagamo z velikim številom zahvalnic, potrjenih po javnih notarjih. Novi prospekt »SALUS STANDARD« razpošiljamo s točnim navodilom diskretno v zaprti kuverti brez zunanjega naslova za 10 Din. (Denar ali poštne znamke.) Zastopstvo »SALUS«, Zagreb, oddelek Jo. Varševeka ulica 111. — Ogl. pr. reš. min. soc. pol. i nar. zdravlja, S. br. 16340 od 7. IX. 1934. 280-40

Modno **volneno blago** za damske obleke in plašče. Svila in vse drugo blago. Velika izbira, nizke cene. **R. MIKLAUC** »Pri škofu«, Ljubljana Lingarjeva ul. — Medarska ulica — Pred škofijo

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET"

RODITELJI!

Otroku, ki pohaja šolo, dajte, ako je slaboten, da použije vsak dan zjutraj in zvečer malo žličico okusnega »Energina« za jačenje krvi, živcev in teka. Deca, ki redno jemlje »Energin«, ima dober tek in je odporna zoper vsa obolenja. »Energin« za jačenje krvi, živcev in teka dajte dekletu med 10 in 17 leti, ako je slabotno. To je prehodna dekliška doba, ko se mora vsako dekle okrepiti. »Energin« dajte vsakemu članu rodbine, ki nima teka. »Energin« dajte vsakemu članu rodbine, ki je malokrven.

»ENERGIN« se dobiva v lekarnah v steklenicah po pol litra; 1 steklenica Din 35. Reg. S. br. 19147-33

NAGRADO

dobi, kdor mi da dober nasvet o dobro idočem predmetu z načrtom proizvoda. Dopisi naj bodo izpolnjeni z označbo predmeta pod šifro »Nagrada« na oglas. oddelek »Jutra«. 8278

»ALGA« ZA MASAŽO PRI REVMATIZMU, ISHIASU, KOSTNIH BOLEČINAH, ZBADANJU IN TRGANJU V MIŠICAH.

Na dlan roke izlijte malo »ALGE«, z namočeno dlanjo nadrgnite oni del telesa vzdolž mišic, kjer čutite bolečine. Ko se je dlan ugrela in posušila, namočite jo znova in zopet nadrgnite. Tako ponovite večkrat, zatem zavijte nadrgnjeni del v volneno krpo ali rutico. Masirati morate dva do trikrat na dan, a po potrebi tudi večkrat. Že po prvih vtiranjih boste opazili prijeten občutek in olajšanje bolečin. Čim začutite tudi najmanjše nerazpoloženje in zbadanje, Natrite telo z »ALGO«, ker je to lahko začetek težjega obolenja, kateremu morete priti v okom z malo »ALGE«.

»ALGA« se dobiva povsod, 1 steklenica Din 14.—. Reg. S. Br. 18117/32.

Potrti najgloblje žalosti javljamo vsem sorodnikom in znancem pretužno vest, da je dne 7. oktobra po kratki in težki bolezni izdihnila svojo blago dušo, pri svoji hčerki, učiteljici Pavli na Raki pri Krškem, naša predobra nad vse ljubljena mama, gospa

Frančiška Ličar

Pogreb blagopokojnice se vrši v torek, dne 9. oktobra ob 5. uri popoldne.

Raka-Kraljevo-Sarajevo-Ljubljana, dne 7. X. 1934.

Globoko žalujoči otroci: PAVLA, učiteljica; MILAN, inženjer; KAREL, geometer in ostali sorodniki. 8267

Naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da je naš ljubljeni brat, stric in svak, gospod

Peter Gebert

KNJIGOVEZ

danes ponoči, po kratki bolezni, nenadoma preminil.

Pogreb blagopokojnika se bo vršil v sredo, dne 10. t. m. ob ½3. uri popoldne, izpred mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 8. oktobra 1934.

8277 ŽALUJOČI OSTALI.

Kupujte najboljše in najcenejše peči „Soko"

in prihranili boste na gorivu in materijalu. Na tisoče prodanih, na tisoče zadovoljnih!

Dobiva se v vsaki trgovini z železnino.

Izdeluje: VOJVODJANSKA LIVNICA, d. d., Novi Sad

Tovarna »Mita Ristić i Sinovi« v Nišu sprejme

KEMIKA-KOLORISTA

z dolgoletno prakso v barvarni in tiskariji, specijalno za bombažne tkanine in umetne svile. Resni, energični in sposobni reflektanti naj naslovijo pismene ponudbe z navedbo plače in prepisi spričeval naravnost na tovarno. Nastop takoj. 8280

G. Th. Rotman:

Peter Plavec in Janko Rjavec potujeta okoli sveta

96

Med tem je bila padla lestvica na tla, da je po vsej hiši kar zagrmelo. »Kaj neki že spet uganjata telebana!« je v grozi zavpila gospa Rogačeva in stekla gor. »Dol se spravi! Dol se spravi!« je zavreščala, ko je zagledala Janka, visečega na prekrasnem lestencu. In že ga je jela vleči za noge; siromaku je od strahu kar duša uhajala in na stropu so se delale sumljive razpoke...

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Aloja Novak. Vsi v Ljubljani.